Povesti nemuritoare

POVESTE DIN BANAT, CULEASĂ DE *P. UGLIŞIU – DELAPEC1CA*

Petrişor, feciorul lui Sfarmâ-Piatrâ

SFARMĂ-PIATRĂ, fratele lui Strâmbă-Lemne, avea un fecior care îi semăna foarte bine, parcă ar fi fost tăiat din el.

Văzându-se şi el fecior mare ca şi toţi feciorii de voinici vestiţi şi cunoscuţi de toată lumea, auzind şi văzând atâtea minuni făcute de tatăl său, s-a rugat de el să-i dea voie să-meargă-n lume, ca să cunoască şi el lumea, căci doar n-o să stea toată viaţa să se ţină de poala hainei lui maieă-sa, şi să-i păzească cloştile, ori să-i caute găinile, să le vadă care-s cu ou. *K* Tatăl său îi spuse să plece dacă se simte destul de tare, şi să bage bine de seamă, că în lume sunt mai mulţi oameni răi decât cei buni, şi mai mulţi proşti decât cei înţelepţi, şi dacă va avea vreodată nevoie de vreun prieten, să-şi aleagă numai dintre cei înţelepţi, care întotdeauna îi vor putea da un ajutor.

I-a pus maică-sa merinde de drum, şi luându-şi rămas bun de la părinţi a plecat. După o cale destul de lungă s-a oprit lângă o gireadă mare de paie, la umbra ei, că era vară. Se aşeză la umbră şi scoţându-şi merindea, a început să mânce. Săturându-se bine merse în apropiere la o fântină, şi-şi stâmpără setea cu apa rece ca sloiul. Venind încet

5

spre căpiţă, şi uitându-se după un cocostârc, care se rotea pe deasupra girezii de paie, văzu aruncând din cioc un jeratic aprins. Se urcă repede pe gireadă, şi luându-l, îl aruncă jos. Pe locul unde a căzut jeratecul, era culcată la soare o şerpoaică, şi atingând-o jarul, i-a ars pielea şi o durea grozav arsura. Petrişor, fiind milos din fire, a luat şerpoaica şi a scoborât-o jos pe pământ. Se duse şi culese câteva frunze uscate, le puse pe jeratic şi le făcu cenuşe şi cu un cuţit adună cenuşa de pe jeratic şi după ce se răci, o presură pe arsură.

Luându-şi merindea, Petrişor o luă şi pe şerpoaică, ca să nu vină cocostârcul s-o omoare. Mergând pe mijlocul drumului, deodată se întâlneşte cu împăratul şerpilor, care venea să-i dea ajutor fetei.. Gum îl văzu împăratul pe Petrişor cu fetiţa lui în braţe, îi veni să-l înghită de bucurie.

— Ce s-a întâmplat cu fata mea? îl întrebă acesta.

— D-apoi iacă cum: eu veneam de la fântână, unde am fost să beau apă, şi venind spre o gireadă mare de paie, la umbra-căreia mă odihnisem, am văzut un cocostârc, care ducea în cioc o bucată de lemn, care la un capăt avea jeratic, şi se tot învârtea în zbor pe deasupra girezii, şi deodată aruncă lemnul arzând pe ea. Eu, temându-mă că se aprind paiele, şi stăpânul lor va crede că eu le-am dat foc, mă urcai repede şi luând lemnul l-am aruncat jos, departe de paie. Căutând să văd dacă nu a căzut jar pe locul acela, văzui un şarpe încolăcit, cu pielea friptă, ne-maiputându-se mişca de usturime. L-am luat în braţe şi l-am scoborât. Am cules câteva frunze uscate şi pumndu-le. Pe jar le- am făcut cenuşe pe care am presărat-o pe rană.

6

— Dragul meu, prieten şi frate, nu ştiu cum şi cu ce te-aş putea răsplăti pentru binefacerea aceasta. Vino până la mine, la palatul meu, care e în vârful dealului din faţa noastră, în mijlocul pădurii. Acolo îţi voi arăta toată bogăţia mea, şi-ţi dau să-ţi alegi-din ea trei lucruri care îţi vor plăcea mai mult. Tu vino în urma mea, căcj eu îmi iau fata şi plec repede, ca să-i pun pe arsură o unsoare care vindecă numaiciecât.

«

împăratul, grăbit, îşi luă în gură fetiţa şi se făcu nevăzut, ca o nălucă. Petrişor merse pe urma lui, şi urcându-se pe deal, văzu pădurea. Aci îl întâmpină un şarpe, care îi spuse:

— Ai grije, dragul meu, când împăratul nostru îţi va da să-ţi alegi ce vrei din averea lui, tu să-ţi alegi: calul cel mai slab, care e năzdrăvan; paloşul cel mai ruginit, care omoară toţi duşmanii şi cămaşa lui de şarpe, cea mai veche şi ruptă, care e fermecată; cine o îmbracă se poate schimba în ori ce fiinţă de care sunt pe pământ’ într-o clipeală, paloşul’şi suliţa nu pzind în ea. Petrişor îi mulţumi pentru sfat şi-şi; văzu de drum. Când a ajuns la palatul împăratului, acesta îl aştepta în pozfrtă, apoi îl

conduse într-o odaie mare, sclipitoare, de-ţi lua vederile, apoi trecură într-un grajd plin de cai, care de care mai graşi şi mai frumoşi, iar tocmai în fund dete cu ochii de un cal bătrân, slab, numai oase şi piele şi pmn de râie şi de bube. Împăratul îl întrebă:

— Dragul meu Petrişor, care din caii mei îţi place mai mult? Alege-ţi care-ţi place!

7

Pe trişor îi răspunse:

— Mie-mi place mai mult pe ăsta slab, ca să-l îngrijesc i să fac din el un cal frumos!

— Vai, dragul meu, din atâţia cai frumoşi, chiar pe ăsta râios ţi l-ai ales? îi spuse împăratul.

— Lasă^l, răspunse feciorul, căci ăsta-i pentru mine!

— Bine, dragul meu, zise împăratul, mă bucur că mi-am aflat un prieten bun şi înţelept, acum să trecem în odaia de alături, să-ţi alegi şi celelalte două lucruri.

Intrară alături, unde erau fel de fel de lucruri scumpe: numai mătăsuri, argintării şi aurituri de toată minunea. Aici Petrişor căuta" cu ochii să vadă unde e paloşul cel ruginit şi cămaşa împăratului. După multă cercetare, află între alte multe vechituri, un paloş plin de rugină, dar cămaşă nu vedea deloc. Se învârti de vreo câteva ori prin toate colţurile şi după ce ridică nişte vechituri, află şi cămaşa. O luă în mână şi merse să ia paloşul. Când îl văzu împăratul cu cămaşa şi cu paloşul cel ruginit îşi dete îndată seama că Petrişor e un al doilea Sfarmă-Piatră, care are să întreacă pe tatăl său, şi nu-i mai spuse nimic. Calul ales îl aştepta nerăbdător la poarta palatului. Petrişor mulţumi prietenului său pentru toate darurile primite. Acesta, la plecare, îi mai spuse feciorului că atunci când va avea vreun necaz, să nu uite că-l are prieten, care oricând îi va sări în ajutor. Se îmbrăţişară. Şi-şi ziseră: întâlnire bună! Petrişor îşi luă căluşelul şi, când ajunseră aproape de marginea pădurii, calul începu să-i vorbească noului său stăpân, şi-i spuse:

8

— Drag stăpânul meu tânăr, mă bucur nespus de mult că din

atâţia cai tineri şi frumoşi m-ai ales pe mine. Te rog să mă laşi slobod, ca să-ţi arăt cine sunt şi cine-am fost.

Petrişor, miuat că bătrânul cal vorbeşte, îl lăsă din mină. Acesta se dete o dată peste cap, şi dintr-o dată se schimbă într-un căluşel tânăr, frumos şi gras ca un pepene, care sărea în două pisioare şi sforăia pe nas de bucuria mare ce l-a cuprins, apoi oprindu-se în faţa stăpânului său, îi spuse:

— Drag stăpânul meu, încalecă-mă şi te apucă bine cu amândouă mâinile de coama mea, ca să mă cunoşti, căci de când te-a născut maică-ta n-a mai pus nime şaua pe mine şi tot aşteptam să te ştiu fecior mare, ca să vii să mă iai de tovarăş la isprăvile tale, şi să întineresc şi eu din nou.

Feciorul nostru dintr-o săritură fu în spatele calului şi se prinse bine cu amândouă mânile de coama lui. Acesta sări în două picioare, apoi luându-şi avântul, se ridică în vânăţia cerului, încât norii albi de sub ei se vedeau ca nişte lâni de oi albe, întinse la soare.

După un ocol în jurul lumii, calul se îndreptă spre pădurea unde era palatul împăratului-şarpe, ca să-şi ia rămas-bun de ia locurile unde şi-a petrecut tinereţele. De aci plecară spre soare-răsare.

Căluşelul lui îl purta pe voinicul nostru ca vântul şi ca gând’ul. Într-o zi, când călătoreau mai bine, o albină se aşeză pe urechea calului şi-i şopti să se întoarcă din

9

drum, şi să alerge cât mai repede spre palatul zmeului din Valea Iadului.

— Drag stăpânul meu, îi spuse calul, trebuie să mergem cât mai repede până la palatul zmeului cu nouă capete, că acesta a omorât pe tatăl tău şi acuma îl sărează într-o bute mare. Zmeul ăsta a furat pe sora ta, şi tatăl tău s-a dus să se lupte cu el şi să scape pe sora ta, dar zmeul, fiind mai tare, l-a omorât. *M*

N-a trecut ca de când vă povestesc, şi iată că în faţa lor văzură palatul. Calul îi spuse lui Petri şor:

— Mergi la zmeu şi prinde-te cu el la luptă, căci ai să-l învingi. Eu te aştept aici.

Stăpânul căluşelului îşi îmbrăcă cămaşa şarpelui, şi-şi încinse paloşul şi merse să dea faţă cu zmeul. Când ajunse la poartă,

izbi din răsputeri cu paloşul, ca zmeul să- audă şi din somn. Când auzi acesta lovitura atât de puternică în poartă, nu ştia cine a cutezat să-şi bată joc de el în aşa fel.

Sări ca fript din leagăn şi alergă la poartă, o deschise, Şi văz’md pe fiul lui Sfarmâ-Pialrâ, îi întrebă: – Vrei să-ţi sărez şi carnea ta la un loc cu a tatălui tău? Mai am ioc gol destul, şi sare am destulă.

— De astă dată, diâtanie spurcată, am să-ţi dau corbilor bvirvui tău să-l mânce. Că e păcat să spurc sarea curată CB «tine. Vino repede la luptă, căci n-am li mp de vorbărie!

Zmeului nici prin gând nu-i trecea ca doară nevârsinicul acesta să fie mult mai tare decât tatăl său, Sfarmă-Piatră, şi se apropie de el j: âră nicio frică.

J10

— Cum vrei să ne luptăm: în paloşe să ne tăiem, ori în luptă că-i mai dreaptă? îl întrebă Petrişor.

— Ba în paloşe să ne tăiem, căci tu eşti încă prea crud pentru luptă, până ţi s-or mai întări oasele în saramură!

— Bine zici! răspunse Petrişor, păcat că nu e pe aici nimeni, care să te audă că la urmă să aibă de ce să râdă.

Cum se iapropie zmeul de fecior şi-şi încrucişară paloşele, acesta-şi învârti fulgerător paloşul său ruginit pe deasupra capetelor zmeului, în aşa fel, că opt capete îi zburară în vânt, iar unul i l-a lăsat nevătămat, ca să-şi vadă cu ochii pieirea.

— Acum să-mi spui, jigodie spurcată, unde este sora mea?

— În odaia din fundul palatului, iar cheia e în odaia mea pe masă.

Tatăl tău e în butoiul cel mare din magazie. Dacă-mi laşi un cap întreg, eu ţi-l dau pe tatăl tău întreg şi mai sănătos de cum a fost.

— Bine, dihanie, nu ţi-l voi reteza. Mergi şi-mi vindecă pe tata! Zmeul, abia ţinându-se pe picioare şi proptindu-se de ziduri, merse în magazie, luă o unsoare care vindeca îndată orice rană cât de mare. Aşeză bucăţică lângă bucăţică şi făcu ce făcu şi veni cu tatăl feciorului întreg şi voinic cum a fost, dar mai întinerit. Tatăl şi fiul se îmbrăţişară cu mult drag.

Acum Petrişor îi porunci zmeului să se ducă îndată să-i deschidă uşa odăii surorii sale şi s-o trimită la ei. Zmeul

.1.

e şM deschise uşa şi veni cu ea în faţa lor. Toţi trei ăzurâ iarăşi veseli. Petrişor se întoarse către zmeu şi-i spuse:

— Ţi-am făgăduit că nu-ţi ratez al nouălea cap, şi ca să vezi că nu-mi calc cuvântul, nu ţi-l ratez, ci ţi-l crap în două. Aşa şi făcu. Ridică paloşul şi-i despică din vârful capului până la picioare. Luă de un picior o jumătate de zmeu, şi o scoase corbilor, tatăl său luă cealaltă jumătate ţi o întinse lângă cealaltă parte şi, spălându-se pe mini,

merseră spre locul uncie era calul lui Petrişor.

Cum îi văzu calul, nu mai putea de bucurie, văzându-i pe toţi trei veseli şi sănătoşi, şi le spuse:

— Acuma, dragi stăpânii mei, merg să duc fata acasă Ia maică-sa, iar voi doi mă aşteptaţi aici, căci eu voi alerga ca gândul de repede. Acum, fetiţo dragă, urcă-te în spatele meu, şi ţine-te bine cu mâiniie de coama mea, şi-n câteva salturi te vei vedea în braţele măicuţii tale dragi.

Fata, ajutată de iată-so şi de frate-so, se văzu în spatele calului, şi-ntr-o clipeală nu s-au mai zărit. Nu sfârşiră, tatăl şi feciorul, poveştile cu isprăvile lor, când *iată.* Calul alerga ca o vijelie spre ei. Cum ajunse îl luă în spate pe Sfarmă-Piatră şi făcu aceiaşi drum. Când se văzu acesta iarăşi la căsuţa lor, nu mai putea ele bucurie şi îhv brăţişând cu drag calul, îi dori drum-bun şi mult noroc; se despărţiră ca doi fraţi. Ajuns la Petrişor, se aşezară 3a umbra pădurii şi traseră un pui de somn de cel călugăresc.

După ce s-au odihnit bine, s-au pregătit iarăşi de drum lung, ca să-i dea de capăt.

12

*** ***

în marea-mpărăţie a zmeilor e o vâlvă turbată de groază. Tatăl zmeului pe care l-a omorât Petrişor. A visat mai multe nopţi de- a rândul că pe fiul său cel cu nouă capete l-ar fi omorât cineva în luptă şi că i-a tăiat opt capete, iar pe al nouălea i l-a lăsat întreg.

înspăimântat peste măsură de acel vis, într-o zi a plecat dis-de- dimineaţă în împărăţia feciorului său, ca să vadă ce s-a întâmplat acolo. Ajungând la palat, a găsit toate uşile şi porţile deschise, pustii. În pragul porţii şi împrejurul palatului, care sclipea ca soarele de vară, ^ erau crescute tot felul de buruieni puturoase, printre care se desfătau în voia lor tot felul de vietăţi, de la furnici până la şerpi.

Spre cea mai mare durere a zmeului bătrân, i-a văzut în mijlocul curţii oasele goale ale fiului’său albe ca zăpada, curăţate de carne de corbii lacomi. Zmeul l-a plâns cu amar, mai ales când i-a văzut ţeasta capului neretezat despicată în două. Îndurerat şi înfuriat cum n-a mai fost în viaţa lui, a plecat de-a dreptul la fratele său mai mic, ’ care avea şi el douăsprezece capete. Cum ajunse în palatul acestuia, îl năpădi plânsul cu sughiţuri, şi se trânti pe un scaun. În zădar încercă fratele său sări mângâie şi să- 1 îmbărbăteze, şi să-i spună durerea. După ce s-a liniştit, a- neeput a-i spune: – Dragul meu frate! Un fecior am avut, şi pe-acela l-am pierdut î După ce furase fata lui Sfarmă-Piatră şi- 1 omorâse pe acesta, a venit cineva cu care a trebuit

să se lupte, şi acesta, în luptă, i-a retezat opt capete, iar pe al nouălea nu i l-a retezat, ci i l-a despicat în două cu întreg trunchiul. Auzit-ai tu şi iscoadele tale, să se fi născut un astfel de uriaş atât de puternic, ca să se poată lupta cu un zmeu cu nouă capete? Eu n-am auzit, dar iată că se află! Cine-o fi, şi pe unde trăieşte? Iscoadele noastre ce fac? Dorm? într-o bună zi ne putem pomeni cu el la poartă, şi-atunci ce ne facem? Mâne dimineaţă să fii pregătit de drum lung, şi până când nu vom da faţă cu el, şi până când nu-i vom despica şi noi lui capul şi trunchiul în două, nu ne întoarcem acasă.

— Bine-, frate drag, aşa vom face, răspunse al doilea zmeu.

A doua zi fratele cel mai bătrân veni să-l ia pe cel tânăr şi plecară în căutarea uriaşului, de care ei nu au nicio cunoştinţă. Ca să le fie truda mai rodnică, s-au sfătuit să se îmbrace în haine de călugări. Au făcut rost de nişte haine vechi, mătănii şi câte un disag pentru merinde. Şi aşa, schimbaţi la faţă, şi-au văzut de drum. Când se apropia seara şi se nimerea să fie în

vreun sat, sau în apropierea vreunui palat, erau poftiţi de toată lumea bună de inimă, şi îi ospătau.

S-au dus, s-au tot dus, până când au ajuns la casa lui Sfarmă-Piatră. Aci â*u potrivit în aşa fel, ca să nimerească seara. Au fost primiţi cu drag şi ospătaţi bine. După cină s-au dat la poveşti, şi din vorbă în vorbă, au ajuns să le povestească călugărilor, despre marele necaz ce au avut de suferit de pe urma unui afurisit de zmeu, care le-a furat fata. Eu nu 'eram acasă, spuse Sfarmă-Piatră, fata

mea era în grădină şi mânca zmeură, când deodată se pomeni în braţele unui zmeu puternic, care o luă ca pe o floare şi, pornind în goană nebună, a ajuns în pădurea cea de colo – şi duşi au fost. A doua zi m- am luat pe urmele zmeului şi i-am găsit conacul pe tărimul celălalt.

— Când am ajuns la el, l-am găsit plecat. La amiază a venit ca turbat, şi când a dat cu ochii de mine, m-a întrebat: „Ce cauţi aici?” I-am răspuns.că am venit să-mi iau fata, că mi-ai furat-o. N-a vrut în ruptul capului să mi-o dea. Atunci eu, foarte mâniat, i-am pus mâinile-n gât să-l sugrum, dar cum el avea nouă capete, mi-am dat seama că m-am prea grăbit, căci trebuia să iau paloşul, să i le ratez. El a scos paloşul şi mi-a tăiat grumazul. Am avut norocul de la Dumnezeu că feciorul meu, Petrişor, auzind din gura unei albine că sora sa este furată, iar eu

■ omorî t de zmeul cel cu nouă capete, s-a repezit ca vântul pe-un cal năzdrăvan şi în scurt timp ajunse la poarta palatului cu pricina. Feciorul meu s-a luptat cu el şi, în prima încăierare, dintr-o singură lovitură cu paloşul, i-a retezat opt capete, lăsându-i unul, ca să-şi vadă cu ochii pedeapsa.

— Dar mare putere are feciorul dumitale. De unde are el aşa putere mare ia vârsta lui? îl întrebă călugărul cel mai bătrân.

— Hei, hei! Are el un prieten bun, care l-a făcut om. Împăratul şerpilor, fiindcă i-a scăpat fata de la moarte, că era să moară arsă de vie în vârful unei girezi de paie, dacă nu o scăpa feciorul meu, Petrişor, şi drept răsplată i-a dat un cal negru năzdrăvan, un paloş de care mor toţi

dușmanii lui şi o cămaşă de şarpe, care dacă o îmbracă se poate schimba în orice fiinţă pământească.

— Şi pe unde e el acuma? îl întrebă călugărul.

— A plecat în lume, spre răsărit, ca s-o cunoască, răspunse

Sfarmă-Piatră.

Atâta le-a trebuit călugărilor să ştie. Acum se sculară şi plecară să se odihnească. A doua zi dimineaţa, cei doi călugări se sculară cu noaptea-n cap, ca să-şi scurteze din cale – ziceau ei, dar ei voiau să ajungă cât mai repede să dea faţă cu Petrişor. Alergau ca doi nebuni, fără să privească nici în dreapta, nici în stânga, numai înainte.

*

*

*

Petrişor cu căluşelul lui drag mergeau liniştiţi, şi se opreau din loc în loc, pe unde întâlneau lucruri de care nu se aflau în ţara lor. Într-o cetate din apropierea mării a văzut lume multă adunată ca la târg. Era o nuntă mare a unei prinţese, care se mărita cu feciorul unui mare împărat. Se opri şi el să vadă nunta şi când se apropie de palatul unde era nunta, văzu pe împăratul şerpilor, prietenul său, cu împărăteasa şi cu fata lor, care acuma erau schimbaţi toţi în făpturi omeneşti. Când l-a văzut împăratul pe Petrişor a venit la el, l-a îmbrăţişat şi l-a dus la împărăteasă, ca să-l cunoască şi ea. Fata încă s-a bucurat când l-a văzut. Împărăteasa l-a sărutat şi i-a mulţumit că i-a scăpat fata de la moarte. Era aşa de frumoasă fata, ca o floare mirositoare de trandafir. Petrişor

se îndrăgostise de ea tun. Tatăl fetei îi spuse să rămână şi el cu ei la nuntă, să-şi petreacă. Acesta primi foarte bucuros, şi merse să aşeze căluşelul în grajd. Petrişor s-a simţit foarte bine la nuntă, fiind în familia împăratului, şi toată noaptea a jucat în horă cu fata. Înspre ziuă, împăratul l-a chemat la o parte pe fecior şi i-a dat o scoică de aur, spunându-i că ea îi va împlini

orice dorinţă dacă îi va cere, şi ori de câte ori va avea lipsă de vreun ajutor, să-i zică:

— Veniţi, argaţii mei! şi într-o clipă vor fi lângă el cei patru căţeluşi năzdrăvani ai Mamii Pădurii. Apropiindu-se revărsatul zorilor, împăratul şi ai lui se pregătiră să plece spre casă. Petrişor îşi luă rămas-bun de la ei şi la despărţire toţi îl sărutară. Petrişor se în drăgostise de fată, şi s-a întors şi el spre casă.

După vreo două zile de mers, s-a oprit într-o seară la o casă boierească, cerând sălaş peste noapte. Stăpâna casei îl primi foarte bucuros şi-l pofti înlăuntru. Aici întâlni doi călugări, tot drumeţi ca şi el. Se aşeză la masă lângă ei şi începură a vorbi, ca să le treacă timpul, după obiceiul călătorilor.

Petrişor începu să le spună că a plecat într-o cale lungă prin lume, vrând s-o cunoască.

— Bine faci, zise unul din călugări, dar nu ai niciun însoţitor, numai singur ai plecat?

— Am şi însoţitor, răspunsa acesta, *un* căluşel pe care nu l-aş da pe-o ţară-ntreagă! — Foarte bine! zise călugărul.

ie*}7*

’Acum zmeii erau foarte veseli, căci îndată îşi deteră seama că acesta este feciorul lui Sfarmă-Piatră şi spuseră că ei merg să se culce, că’sânt foarte obosiţi de atâta cale bătută toată" ziua cu picioarele. Ei însă nu s-au dus la culcare, ci s-au dus să se-nţeleagă cum să facă să pună mâna pe cămaşa de şarpe şi pe paloşul ruginit, în care îi stau puterile lui Petrişor. Fratele mai bătrin spuse: – Noi să stăm toată noaptea la pândă, şi când vom auzi că el doarme adânc, intrăm la el, îi dăm să miroasă o buruiană, care îl va adormi ca mort, iar după aceea îi scoatem cămaşa şi o îmbrac îndată eu, apoi îi luăm paloşul şi ţi-l încingi tu pe lângă tine, punem în locul cămăşii o haină călugărească, şi-n locul paloşului, pe al tău. Mergem prin pădurea din apropiere şi ne grăbim să ne pierdem urma. Şi dacă totuşi el ar da peste noi, suntem înarmaţi cu cămaşa fermecată prin care nu intră suliţa şi nici paloşul nu taie. Paloşul fermecat pe cine îl atinge e mort pe loc. Calul nu-i va fi de niciun folos, poate să-i ducă hoitul acasă.

După ce toţi ai casei s-au culcat, şi Petrişor a intrat în odaia sa şi s-a pregătit de somn, că era obosit de la nuntă, mai ales că nu

dormise deloc. Cum puse capul jos, adormi foarte repede şi-neepu a sforăi. Zmeii îşi lipiră urechile de gaura cheii şi-l auzeau cum sforăie de greu. Mai aşteptară să-şi înceapă visele frumoase. Când crezură că e cel mai potrivit moment, deschiseră încet uşa. Intrară şi-i ascultară horcăiala, unul din ei scoase buruiana adormitoare, care îi întări şi mai mult horcăitul. Scoaseră cămaşa de şarpe şi paloşul ruginit. În locul cămăşii puseră

o haină călugărească, iar în locul paloşului, un paloş de al lor. Ieşiră încet şi închiseră bine uşa în urma lor, şi ieşiră nevăzuţi şi neauziţi de nimeni, şi luând-o înspre pădure, au pierit ca o nălucă. De acum n-aveau să se mai teamă de Petrişor. Iar pentru că i-a omorât feciorul îşi va primi nu peste mult răsplata

— Aşa îşi făceau planul zmeii.

Dimineaţa, Petrişor îşi pregăti căluşelul şi voi să plece, înainte de plecare, acesta îi întrebă:

— Stăpânul meu drag, caută să vezi unde-ţi este cămaşa ’de şarpe şi paloşul ruginit.

Pipăi cu mâna şi cămaşa şi paloşul şi îi spuse că sunt la loc.

— Drag stăpânul meu, îi spuse din nou căluşelul, nu te-ncrede în mină, căci ea te minte, ci caută să vezi cu ochii, care niciodată nu te mint.

Petrişor desfăcu haina, care era înfăşurată într-o pătură de lână, şi află o haină neagră călugărească şi în locul paloşului ruginit află un paloş mic, care nici nu semăna cu al său.

— Ai văzut, drag stăpânul meu? Acum ce e de făcut?

Petrişor se puse pe gânduri. Nu ştia ce să facă şi i se părea că a pierdut tot ce a avut mai de preţ. Cine să fi fost cei doi călugări? Ce au căutat ei pe locurile acelea, ca să-d afie urma? îşi punea atâtea întrebări, la care nu ştia să răspundă. Deodată îşi aduse aminte de scoica dată de prietenul său împăratul-şarpe, o scoase din buzunar şi suflă o dată în ea, zicând:

— Veniţi argaţii mei!

Cât ai bate-n palme veniră cei patru căţei năzdrăvani ai Mamii- Pădurii: *Aude-Binc, Vede-Bine, Repede-ca-Gtndul* şi *Greu-ca- Pământul.* Cu ochii ageri de luceferi, cu dinţi mari şi cu măselele din cele mai tari oţele. Cum ajunseră şi se opriră în faţa lui Petrişor, îl întrebară:

— Ce poruncă ne dai, drag stăpânul nostru?

— Să-mi aduceţi, vii ori morţi, pe cei doi călugări hoţi; care mi-au furat cămaşa fermecată şi paloşul ruginit pe care mi le-a dat prietenul meu şi stăpânul vostru, răspunse acesta.

Ca patru săgeţi aprinse se repeziră „căţeluşii”, şi cât ai clipi clin ochi ajunseră-n mijlocul pădurii, unde erau ascunşi cei doi zmei. Căţeii năzdrăvani se aruncară în spatele lor, câte doi de fiecare, şi-mplântându-şi colţii în ceafa lor groasă, îi lungi pe pământ şi-ncepură a-i târî cum ai trage după tine o haină uşoară, până ajunseră în faţa lui Petrişor. Cum îi văzu acesta, le porunci să-i dea cămaşa şi paloşul. Zmeii le scoaseră de sub haină şi i le dete lui. Acesta luă paloşul şi se uită la el, apoi cercetă cămaşa, ca să vadă dacă nu e schimbată, scoase paloşul clin teacă şi îl arătă hoţilor, apoi îi întrebă: – De ce mi-aţi furat cămaşa şi paloşul?

— Voiam să ne facem hoţi de codru, răspunse zmeul cel mai bătrân, un vulpoi mai şiret.

Acum Petrişor întrebă pe cei patru căţeluşi şi le zise:

— Ştiţi voi cine şi de unde sunt aceşti doi călugări? Ştiţi de la care mănăstire sunt?

20

— Ăştia nu-s călugări, drag stăpânul nostru, răspunse Vedc-Bine, ăştia sunt doi zmei din împărăţia zmeilor de pe celălalt tărâm. Pe feciorul zmeului ăstuia mai bătrân, care a furat pe soră-ta şi a omorât pe tatăl tău şi l-a sărat într-un butoi, l-ai omorit tu, de ţi-ai scăpat tata şi sora din ghearele lui. Astalalt e fraterso mai tânăr.

— Ei, vasăzică, de ăştia-mi sunteţi voi? apoi tocmai bine aţi nimerit pe mina mea, le spuse Petrişor. Acesta învârti paloşul deasupra capetelor lor şi potrivindu-l bine, ie reteză capetele şi-i lăsă pradă corbilor. Dete poruncă căţeluşilor să se-ntoarcă la bunul lor stăpân, iar el bucuros că a scăpat bine din necazul ce îl avusese cu călugării, îşi încalecă îndată căluşelul şi se întoarse

la bunii săi părinţi.

Părinţii şi sora-sa s-au bucurat foarte mult când l-au văzut. După două, trei zile, Petrişor spuse părinţilor săi că el vrea să se-nsoare, că i-a sosit vremea să fie şi el om cu casa şi cu masa lui.

— Foarte bine, dragul nostru, îi răspunseră părinţii, cred că pe acolo pe unde ai umblat, ţi-ai aflat vreuna pe placul tău, îi spuse tatăl său.

— Da, tată, răspunse, am aflat pe fata împăratului-şarpe; o fată cum n-am mai văzut în viaţa mea aşa de frumoasă. Mine dimineaţă vin cu mine să mergem peţitori.

— Bine, dragul tatii, mergem, căci nu mi-i ruşine cu cine mă duc, zise tatăl său, şi începu să se pregătească. Petrişor, a doua zi scoase scoica din buzunarul hainei şi-i ceru să-i aducă o trăsură frumoasă cu şase cai şi două rânduri de haine frumoase pentru el şi pentru taică-so.

21

Cât ai sufla într-o luminare, hainele le atârnau în cuier. Tatăl şi Petrişor se îmbrăcară şi, urcându--se în trăsura care îi aştepta în curtea casei, mama şi sora le deschise poarta şi dorindu-le mult noroc şi drum bun, porniră spre împăratul-şarpe. După o cale destul de lungă ajunseră "la palatul împăratului. Cum-zăriră că se apropie trăsura de palatul lor, le ieşiră în cale şi le deschiseră poarta, dorindu-le bun-sosit, iar ei le ziseră: „Bine v-am găsit!" Se îmbrăţişară cu mult drag şi intrară în palat. S-au aşezat cu toţii în jurul mesei şi-au început a se întreba de sănătate, şi mai de una, mai de alta, după obicei. Sfarmă-Piatră scoase o ploscă frumoasă, şi închinând către împărat, începu să zică:

— Noi, dragii mei, suntem nişte mari vânători – şi umblind prin multe împărăţii şi craii, după vânat de soiul cel mai ales, am dat de urma unei căprioare, frumoasă cum nu am mai văzut alta sub soare, care s-a ascuns aici în palatul dumneavoastră, noi am venit să vă rugăm să ni-o daţi nouă, să o ducem cu nuntă mare la noi acasă, ca să fie feciorului nostru mireasă, căci nouă la toţi ni e foarte dragă, dar mai ales la feciorul nostru, care moara fără de ea.

— Dragul meu, răspunse împăratul, noi, drept să spun, că

încă nu ne-am gândit că avem fată de măritat, şi vă rugăm să ne daţi voie să stăm de vorbă o minută-două, noi între noi, ca apoi să vă ştiu ce răspuns să vă dau. Împăratul cu împărăteasa şi cu fata lor s-au retras într-o cameră să se înţeleagă întreoâaltă.

22

Toţi trei ieşiră afară voioşi, şi împăratul îi spuse lui Sfarmă-Piatră aşa:

— Dragii mei, aşa se vede că aţi intrat în casa, noastră într-un ceas bun., Şi nouă părinţilor, şi ’ândeosebi fetei noastre îi place de Petrişor, care a scăpat-o de la moarte. Şi-acum nu rămâne decât să ne pregătim de nuntă, ca să le facem bucuria deplină, ca să ne bucurăm şi **noi** cu atât mai mult de bucuria lor. Acum închinară **cu toţi în** sănătatea tinerilor.

Şi s-a făcut o nuntă-mpărătească, mare şi frumoasă; **cum** n-a mai fost de când ursul a rămas fără coadă, şi de **dud** plopul nu mai dă roadă.

Eu n-am putut merge la nunta lor, că oi-bisem d-un picior, dar povestesc aceia cum au fost că toate mâncările au fost de post: numai fripturi de viţei şi de purcei şi pui la frigare cu mujdei, liesprc vin, despre plăcinte} vă spun câteva cuvinte: acestea toate-au fost de dulce, căci şi mirii s-au dus să se culce.

23

POVESTE DTN BANAT, CULEASĂ DE P. *UGLIŞIU – DELAPECICA*

Doi voinici gemeni ajung împăraţi

A FOST ODATĂ ca niciodată, pe când avea şi ursul coadă. A fost odată un moş şi-o babă şi, fiindcă n-aveau copii, erau tare năcăjiţi. Odată maica sfântă s-a-ndurat de ei şi le-a dat doi în. Loc ele unu. Acuma bucuria lor a fost deplină. Feciorii creşteau văzând cu ochii şi erau frumoşi ca doi bujori. Moşul şi baba nu

mai puteau de dragul lor. Ajungând feciori mari şi părinţii lor fiind săraci, s-au înţeles cei doi fraţi să plece la oraş, unde sunt mulţi oameni bogaţi, doar îşi vor afla vreun serviciu bun, ca să-şi poată ajuta şi părinţii. Într-o zi, feciorii au spus părinţilor care este dorinţa lor, şi-i rugară să le dea voie să meargă să-şi încerce norocul.

Părinţilor le-a fost foarte greu să se despartă de copiii lor, " dar dacă lor aceasta le-a fost dorinţa, nu s-au împotrivit. Mama lor le-a pregătit merinde pentru drum, şi-ntr-o bună zi, luându-şi rămas-bun, au plecat spre oraş,

înspre seară au ajuns într-o pădure frumoasă, lângă un izvor şi aci au rămas peste noapte. Căutând prin apropiere crengi uscate, ca să-şi facă puţin foc, unul din fraţi a dat cu ochii de o groapă adâncă şi în fundul gropii au văzut

"un cerb frumos. Chemă îndată pe fratele său să-l vadă şi el. Se minunau foarte mult de el, căci era o frumuseţe rară. Deodată auziră din fundul gropii grăindu-le cerbul în graiul nostru omenesc, zicându-le:

— Dragii mei, vă rog să-mi faceţi un bine, să mă ajutaţi să ies din groapa aceasta şi eu vă voi face un mare bine din care vă veţi cunoaşte în toată viaţa. Feciorii noştri alergară îndată prin pădure şi aflând mai mulţi curpeni, făcură o funie împletită în patru-cinci fire, la capătul din jos răsuciră două gujbe tari, în care să intre Câte un corn, şi cu ajutorul acestei funii traseră cerbul afară din groapă. Drept mulţumită pentru această binefacere, cerbul, care era fermecat, le-a dat fiecăruia câte trei fire de păr din coama sa, spunându-le că de câte cri vor avea vreun necaz mare, să ia cele trei fire de păr, să le scuture de trei ori şi să le spună: *„Veniţi, ajutoarele mele”,* şi îndată vor fi în faţa lor. După aceasta, cerbul s-a făcut nevăzut.

Cei doi fraţi erau foarte bucuroşi că au putut face o faptă bună, şi-au aprins focul şi s-au aşezat la cină. După cină au adunat câteva braţe de frunze uscate şi muşchi şi şi-au făcut un pat moale în faţa focului.

Dimineaţa s-au trezit odată cu privighetorile şi stingând bine

focul, plecară să scurteze din drum. Deodată văzură în faţa lor nişte case înalte şi frumoase, cum nu văzuseră în satul lor şi nici prin satele vecine, şi-şi ziseră: „Ăsta o fi oraşul, că-i tare frumos!” Au intrat pe o stradă mare şi largă şi se tot mirau de minunile ce vedeau la tot pasul.

25

Mergând ei aşa tot uitându-se şi-n dreapta, " şi-n stânga, întâlniră un om bătrân, care oprindu-f în loc, îi întrebă:

— Unde mergeţi, voi, feciori?

— Mergem să ne aflăm un stăpân bun, pe care să-l slujim cu cinste, căci suntem băieţi săraci şi avem şi doi părinţi bătrân, pe care vrem să-i ajutăm, răspunse unul din fraţi.

— Vreţi să veniţi la mine, unul să-mi păziţi o turmă de porci, iar celălalt o turmă de oi? îi întrebă bătrânul.

— Vrem, răspunseră bucuroşi băieţii amândoi deodată. Bătrânul plecă înainte şi făcu semn acestora să-l urmeze. Se văzură în faţa unei case mari, cu o curte largă, iar în fundul curţii nişte grajduri frumoase, coteţe de tot felul şi saiele pentru oi.

— Iacă, zise moşneagul, care era stăpânul, aceştia sunt porcii şi dincoace sunt oile. Oile sunt mai multe decât porcii, acum cum vreţi voi să vă împărţiţi, vă înţelegeţi voi doi întreolaltă. Plata e aceeaşi şi la unul, şi la altul. Eu vă bag slugi pe câte trei ani. Dacă aţi împlinit trei ani, vă dau fiecăruia un sac de galbeni.

— Bine, stăpâne dragul nostru, răspunseră feciorii, şi a doua zi plecară unul cu oile, şi altul cu porcii. În ziua iirmătoare se schimbară, şi tot aşa au făcut până când au împlinit trei ani.

După ce s-? tu împlinit trei ani, cei doi fraţi, luându-şi fiecare sacul cu galbeni, au plecat plini de voie-bună că merg "la părinţii lor, să le ducă bucurie mare, căci de

26

acum vor avea şi ei de toate şi nu vor mai îndura lipsurile şi sărăcia.

Când au ajuns în pădurea unde s-au oprit o noapte la venirea lor, în urma lor s-au auzit tropote de cai. Veneau doisprezece tâlhari, care ştiau că au la ei doi saci de galbeni, şi voiau să-i

omoare şi să le ia sacii cu aur.

Tâlharii i-au înconjurat şi cu suliţele îndreptate spre ei le cereau sacii cu galbeni.

Fraţii scoaseră cele trei fire de par de cerb, şi scuturându-le de trei ori spuseră: *„Veniţi, ajutoarele mele!”*

Cât ai bate-n palme, se arătară în faţa lor trei cerbi uriaşi, şi-i întrebară:

— Ce. Porunci ne daţi, dragi stăpânii noştri?

— Pe tâiharii ăştia să-i faceţi una cu pământul, că au vrut să ne omoare!

Auzind tâiharii ce-i aşteaptă, au luat-o care încotro, crezând că vor scăpa cu fuga, dar în zădar. Cerbii i-au ajuns pe toţi şi i-au omorât.

Acum fraţii erau foarte voioşi că au scăpat de tâlhari şi s-au rugat de cerbi să-i conducă până când ies din pădure, ca nu cumva alţi tâlhari să le ias^ă în cale. Unul din cerbi îi întrebă:

— Unde vreţi voi să ajungeţi, dragi stăpânii noştri? — Vrem să ajungem la scumpii noştri părinţi, care de trei ani ne aşteaptă, răspunseră fraţii.

— Al câteâea sat e de aici până acolo? îi întrebă cerbul.

27

— Al treilea sat, cale de o zi pe picioare, răspunseră ei.

— Luaţi sacii şi-i legaţi bine între coarnele mele, zise unul din cerbi, iar voi vă urcaţi în spatele fraţilor mei, câte unul, şi peste câteva clipe vom ajunge în satul vostru, şi vă vom lăsa jos la marginea lui.

N-a trecut ca de când vă povestesc, şi feciorii noştri erau la marginea satului lor. Mulţumiră cerbilor şi-i îmbrăţişară ca pe nişte fraţi buni.

Feciorii îşi luară sacii în spinare şi se îndreptară spre căsuţa lor, care acuma li se părea şi mai mică, şi unde îi aşteptau bătrânii lor părinţi. După ce s-au îmbrăţişat, feciorii au luat cei doi saci şi-i goliră în mijlocul odăii. Când văzură atâta aur, au rămas înlemniţi bieţii părinţi. I, De-acum am scăpat de sărăcie", îşi ziceau ei. Şi aşa a şi fost.

*****

împăratul Verde, care stăpânea în ţara lor, era foarte necăjit. Singura lui fată, la care se uita ca la lumina ochilor, a furat-o un zmeu. Împăratul a dat de ştire în toată ţara şi în ţările vecine, că acelui viteaz care-i va scăpa fata din mânile zmeului şi o va aduce acasă, îi va da jumătate din împărăţie şi fata de soţie. Auzind fraţii de necazul împăratului, s-au înţeles să meargă unul din ei să-şi cerce norocul, dar nu ştiau care să meargă. Atunci unul o întrebă pe mamă-sa:

Mamă! ştii dumneata care din noi doi e mai întâi venit pe lume?

— Ştiu, dragul mamii, răspunse mamă-sa, acela din voi doi care are un semn negru pe braţul drept e cel dintâi născut.

Fraţii îşi suflecară mânecile şi văzură pe braţul drept al unuia un semn negru cât un bob de linte. Abia acum au aflat şi ei care e cel mai mare şi care cel mai mic. Acum zise cel mai mare:

— Eu mă duc la împăratul, ’să-i spun că eu îi aduc fata.

Aşa şi făcu. Merse la împăratul şi-i spuse:

— Înălţate împărate! Eu mă duc să vă aduc fata acasă şi am să omor zmeul.

— Bine, îi răspunse împăratul, dacă tu-mi aduci fata; îţi dau jumătate din împărăţia mea şi fata ţi-o dau de soţie.

Voinicul nostru plecă la drum. Când a ajuns afară din satu-mpăratului, scoase cele trei fire de păr, le scutură de trei ori şi spuse: *„Veniţi, ajutoarele mele!”* Şi deodată se iviră cei trei cerbi-uriaşi, şi-l întrebară:

— Ce porunci ne dai, drag stăpânul nostru?

. Voinicul îi răspunse: *

— Vreau să ajung la palatul zmeului care a furat fata împăratului Verde, împăratul nostru, să mi-l omori ţi, să-i aduc fata, căci dacă i-o aduc, îmi dă jumătate din împărăţie şi fata de soţie!

— Bine, drag stăpânul nostru, răspunse unul din cei trei cerbi, urcă-te călare în spinarea mea, leagă-te bine la

ochi şi ţine-te bine de coarnele mele, şi nu peste mult te voi

lăsa la poarta zmeului.

Voinicul nostru se urcă în spatele cerbului uriaş, se legă bine la ochi şi se prinse cu amândouă mâinile de coarnele lui. Când fu gata, uriaşul cerb se avântă în vânăţia cerului şi într-o clipeală nu se mai văzu de nori.

După un zbor năprasnic, voinicul se văzu’ ’la poarta zmeului.

— Acum stai aci, îi spuse cerbul, iar când te voi chema, să vii la mine să vezi zmeul mort.

Cerbul, luându-şi avânt, sări peste poartă în curtea zmeului. Acesta era în leagăn, se-nvârtea de nu i se vedea capul. Cerbul îi trânti o copită în leagăn, îi sfărâmă oasele zmeului, încât nu’se mai cunoştea nimic din el.

— Drag stăpânul meu, strigă Cerbul, vino să vezi zmeul!

Când intră voinicul pe poartă, văzu în mijlocul curţii un stârv fără nicio formă. Voinicul merse îndată în palat şi începu a căuta prin toate odăile, după fata împăratului Verde. Când deschise o odaie frumoasă, văzu lângă fereastră o fată frumoasă, plângând. Când dădu ochii cu voinicul nostru, îşi şterse ochii, şi-i spuse cu groază:

— Vai, dragul meu voinic viteaz, dar cum ai cutezat să calci cu picioarele în palatul afurisitului istuia de zmeu, căci de te simte că eşti aici, te face mici bucăţele şi-ţi sărează carnea.

— Nu mai purta nicio frică, draga mea, căci zmeul tău e mort, răspunse voinicul, eu am venit cu poruncă de la tatăl tău, împăratul Verde, să te scap de robia lui. Acum

vino cu mine în curte, căci acolo ne aşteaptă ajutorul meu, un cerb uriaş, care m-a adus aici şi care a omorât zmeul. El ne va duce la tatăl tău.

— Vai, dragul meu, nu ştiu cum să-ţi mulţumesc pentru binefacerea ta, căci eu nu mai trăgeam nădejde să-mi mai văd părinţii şi ţara mea.

Ieşiră grăbiţi din palat şi în mijlocul curţii văzu frumosul cerb şi aproape de el rămăşiţele zmeului, din care nu se mai cunoştea nimic. Când ajunseră în faţa cerbului, voinicul îl întrebă:

— Acuma cum vom face? dragul meu ajutor.

— Aşa cum am venit, tot aşa vom merge, căci pentru mine

aceasta nu e nicio greutate, răspunse cerbul.

Fata deodată îşi aduse aminte că fratele zmeului ei a furat pe fata împăratului Roşu, tot în ziua în care a fost furat-o pe ea, şi-i spuse voinicului.

— Unde-i palatul lui? o întrebă voinicul.

— Lăsaţi-l că-l aflu eu, chiar dacă ar fi în gaură de şarpe, răspunse cerbul, urcaţi-vă în spinarea mea şi vă ţineţi bine unul de altul şi de coarnele mele.

Voinicul şi fata se suiră şi se ţineau bine de coarnele lui. Acesta se avântă ca-ntr-un zbor şi se pomeniră în faţa palatului zmeului mai mic. Voinicul şi fata săriră jos din spatele cerbului şi aşteptară să vadă ce se va întâmpla cu acesta.

Cerbul sări peste poartă şi, dând faţă cu zmeul, nu mai aşteptă nicio mişcare, îi izbi o copită puternică în burtă şi-l rupse-n două, ’ lăsându- 1 mort, neavând timp să zică nici mile!

31

Acum striga pe cei de-afară.

— Dragi stăpânii mei, veniţi să vedeţi zmeul, şi căutaţi fata împăratului Roşu, s-o ducem şi pe ea acasă. Cei doi alergară repede şi veniră cu fata, care plângea de marea bucurie că a scăpat de zmeu.

Cerbul uriaş le spuse fetelor să se urce în spatele lui şi să se ţină de coarnele lui, să se lege bine la ochi, iar voinicul la fel, căci el ştia ce are să facă. După ce se aşezară bine, cerbul îşi luă avântul şi-ntr-o clipită erau nevăzuţi. Acum se apropiau de palatul împăratului Verde, care-i aştepta cu multă nerăbdare. Mai mare le-a fost bucuria când i-au văzut inirind pe poartă şi pe fata împăratului Verde şi a împăratului Roşu, pe care le scăpase voinicul. Acesta trimise vorbă fratelui său să vină îndată la curtea împăratului, ca să meargă el cu fata cealaltă, s- o ducă acasă la tatăl său, împăratul Roşu, căci aceasta are să-i fie soţie.

Cum ajunse acesta, luă fata, se urcară. În spatele cerbului şi porniră ca vântul spre ţara împăratului Roşu. Când ajunseră aici în curtea palatului, părinţii fetei erau să înnebunească de bucurie, văzându-şi fata scăpată din ghearele zmeului, căci începură să-şi piardă orice nădejde. — Tu eşti ginerele nostru drag, căci din toţi prinţii de împăraţi şi crai, cari şi-au încercat norocul să ne scape fata, numai tu ne-ai putut-o aduce. Mxine

dimineaţă îţi dau o trăsură cu patru cai, să mergi la părinţii tăi şi la fratele tău şi să-i aduci aici să fie şi ei părtaşi la bucuria noastră când vă logodiţi, iar apoi să hotărâm împreună când să ţinem nunta.

32

Aceleaşi pregătiri se făceau şi la curtea împăratului Verde. S-au înţeles ca întâi să se facă nunta aci, iar după o săptămână la împăratul Roşu. Şi s-au făcut două nunţi ca-n poveşti.

Şi aşa doi băieţi gemeni din părinţi săraci au ajuns să fie împăraţi, şi dacă n-or fi murit şi azi trăiesc. Iar eu m-am suit călare pe un tăiş de coasă, ca să vin la dumneavoastră, să vă spun o poveste frumoasă, şi-am venit călare "pe-un cocoş, ca să nu vin pe jes, apoi m-a adus în zbor o găină, ca să nu vin prin tină.

POVESTE DIN BANAT, CULEASĂ DE P. *UGLIŞIU – DELAPECICA*

împăratul orb şi feciorii 1 Oi

Â FOST ODATĂ un împărat ca şi toţi împăraţii, şi împăratul acela s-a îmbolnăvit rău şi a zăcut cu anii întregi pe pat. Câţi doctori mari au fost în ţara lui, pe toţi i-a chemat să-i vadă boala şi nimenea nu ştia să-i afle leacul, ba, până la urmă a şi orbit de amândoi ochii.

A chemat şi doctori din alte ţări, dar tot în zădar. La urmă a adus şi vrăjitori, doar doar îşi va afla leacul. Odată un vrăjitor i-a spus:

— Înălţate împărate, până nu vă veţi spăla pe ochi cu apă vie din apa Siloamului, nu veţi avea vedere în ochi, şi până nu veţi bea de trei ori din apa aceea, nu veţi putea fi sănătos.

împăratul nu ştia pe cine să trimeată la aşa depărtare mare, ca să-i aducă apă vie din apa Siloamului. Împăratul avea trei feciori, dintre care cei doi mai în vârstă erau bărbaţi întregi. Auzind ei pe tatăl lor necăjindu-se, că nu ştie pe cine să trimită până la râul Siloamului, că-i adâncă apă, feciorul cel mai mare îi zise: – Mă duc eu, tată drag.

— Eu mă tem să te trimit pe tine, răspunse împăratul, căci tu n-ai mai fost prin ţări străine, şi nu cunoşti drumul

şi poţi să rătăceşti pe mare, că ai să faci un drum pe apă, ’ mai lung decât pe uscat, mă tem să nu te prăpădeşti pe acolo.
— Eu am nădejde să izbutesc să ajung la apa Siloamului şi să mă întorc norocos, zise feciorul de împărat.
— Bine, dragul meu, răspunse împăratul, iacă eu îţi dau o pungă de galbeni, ca să ai cu ce să trăieşti pe drum. Când ajungi la mare, cumpără-ţi o barcă bună, şi mergi cu ea până în ţara Siloam, lasă barca la ţărm şi mergi spre răsărit până ajungi la apă.
Feciorul a plecat la drum. Ajungând la mare şi-a cumpărat o barcă şi-a început a merge pe apă, vâslind cu nădejde. A mers mai multe zile-n şir, până când într-o bună zi a ajuns la un ostrov. Aici a văzut mai multe bărci legate la ţărm. Şi-a legaff şi el barca la ţărm şi, ieşind din barcă, s-a îndreptat spre locul unde vedea multă lume veselă adunată. Stătu să vadă nu cumva e vreo nuntă. După câtva timp întrebă pe un fecior de seama lui ce este aici. Acesta îi spuse că aici e o casă de oaspeţi şi loc de pe trecere. Se aşeză acum şi el la o masă şi ceru să i se aducă ceva mâncare. ■;. • – *A* mâncat şi a băut până s-a săturat, căci, ce-i drept, era tare flămârâd. După aceea veni la masa lui o fată frumoasă, şi văzându-l străin, îi spuse să vină să joace şi el în horă. Feciorul de împărat a mers bucuros, că-i plăcea jocul. Şi aşa acesta nu s- a mai gândit să plece mai departe şi a rămas aici să-şi petreacă-. Au trecut săptămâni, ba chiar luni, şi împăratul văzând că băiatul său nu mai vine de atâta timp, a crezut că s-a

P ăpădit şi şi-a luat gândul de la el, şi se gândea pe cine ar putea să-l trimită la Siloam. Într-o zi feciorul mijlociu îl rugă pe tatăl său, zicându-i:
— Tată, lasă-mă să merg şi eu să-ncerc, căci altul mai de încredere decât mine n-ai să găseşti,
— Eu te-aş lăsa, dragul meu, dar mă tem că te-oi pierde şi pe

tine, şi-atunci ce mă fac? răspunse împăratul.

— Am nădejde că n-o să mă prăpădesc, căci doar şi pe uscat şi pe mare sunt tot oameni buni, care îşi văd de treburile lor. Te rog să mă laşi să plec!

— Bine, dragul tatii, dacă crezi tu aşa, pleacă într-un ceas cu noroc, zise tatăl său.

A doua zi împăratul îi dete şi acestuia o pungă de galbeni şi iumdu-şi rămas-bun a plecat. A făcut şi el ca fratele sau şi a ajuns la ostrov, unde s-au întâlnit amândoi. S-au b. Icurat mult când s-au văzut şi, de părere de bine, s-au pus să-şi petreacă. Şi-au petrecut o zi-două, ba chiar nouă şi încă de vreo câteva ori nouă, şt de apa vie au uitat ca oământul.

împăratul şi de astă dată şi-a pierdut orice nădejde. Feciorul cel mai mic al împăratului, văzându-l tot mai trist şi mai bolnav, îi zise:

— Înălţate împărate şi preabunul meu tată, te rog să-mi dai voie să merg şi eu să-mi încerc puterile, poate voi avea eu norocul să-mi întrec fraţii.

— Bine, dragul meu, răspunse împăratul, numai să ai grije de tine, ca nu cumva să te pierd şi pe tine şi să rămân fură niciun ajutor acum la bătrâneţe.

OG

A doua zi dimineaţă tatăl său i-a dat şi lui o pungă de galbeni, şi iuindu-şi rămas-bun a zis un doamne-ajută şi a plecat.

După câteva zile de drum a ajuns la mare. Şi-a cumpărat o barcă şi-a tntins-o la drum pe apă. S-a dus, s-a tot dus, cale lungă să-i ajungă, cum se zice din poveste că-nainte mult mai este. Feciorul nostru a avut norocul să-l ajungă din urmă o barcă mare, minată de vânt, având pânze multe, pe care vântul le umfla şi-mpin. Gea barca cu mare putere. Marinarii l-au luat cu ei, legând bărcuţa lui de a lor. Şi aşa, în câteva zile, s-au văzut 3a ostrov, unde s-au oprit şi ei.

Mai mare îi fu bucuria, dar şi mirarea când întââni aici pe fraţii săi. Fratele lor îi întrebă numaidecât dacă sunt în drum spre casă şi dacă au ajuns la apa Siloamului. Fraţii lui nu ştiau ce să-i răspundă şi se uitau unulla altul. Întrebarea a rămas fără răspuns. Peste noapte, cei doi fraţi mai mari s-au hotărât să se scoale de dimineaţă şi să pornească la drum naintea fratelui lor.

A doua zi dimineaţa, când s-a sculat fratele cel mic şi-a căutat să-şi găsească fraţii, nu i-a mai aflat. S-a dus să-şi vadă de drum, neştiind ce să creadă despre ei. Ajuns la barcă, s-a urcat în ea şi s-a cam mai dus. După o vreme oarecare, feciorul nostru a văzut o broască ţestoasă înotând pe lângă barcă. Uitându-se la ea a văzut că avea numai trei picioare, unul fiindu-i rupt şi nu se putea ajuta la înot. Feciorului nostru i s-a făcut milă văzând-o cum se luptă cu valurile. A întins o mână ca s-o ridice în barcă. Broasca a început să-i vorbească;

37

— Vai, dragul meu, îmi faci un mare bine căci mă scapi de la moarte. Am nişte duşmani, toţi fraţi de ai mei, care ar vrea să mă vadă moartă.

Feciorul a rămas foarte mirat când a auzit-o vorbind. După ce a scos-o din mare şi a aşezat-o în barcă i-a zis:

— Îţi mulţumesc foarte mult pentru binefacere şi am să-ţi răsplătesc. Fraţii tăi, care au trecut cu bărcile pe lângă mine, m-au văzut cum mă zbăteam să înot, şi nu li s-a făcut milă de mine să mă ia în barcă. I-am rugat să mă ajute şi n-au voit.

— Ai văzut pe fraţii mei cu celea două bărci? o întrebă feciorul de împărat.

— Da, i-am văzut, răspunse aceasta, şi să ai grije, căci fraţii tăi au gânduri rele şi nu ştiu cum să se scape de tine. Ei trebuiau să fie de mult acasă la tatăl vostru, cu apa vie din Siloam, şi acum ar fi vindecat pe împărat şi de boală şi de ochi, şi dacă nu veneai tu, ei nici acum n-ar fi plecat.

Feciorul nostru a rămas foarte trist la vorbele spuse de broască. Acum el se gândea că oare cine ar fi această fiinţă care vorbeşte, şi se hotărî s-o întrebe:

— Rogu-te, cine eşti de ştii vorbi ca noi oamenii, şi de unde le ştii toate?

— Eu, dragul meu, sunt una din cercetaşele bunei noastre stăpâne, Zina Mării, tu ai un suflet bun şi curat, de aceea m-a trimis în calea ta, ca să te ajut. Îndată ne ajunge din urmă corabia cu pânze, care te-a adus până la ostrov. Când vei ajunge în grădina de lângă Siloam, vei vedea în poarta ei nouă paznici uriaşi, călugări, să le săruţi mâinile

şi să-i rogi să-ţi dea voie să iai apă vie din Siloam. Ai grije că fraţii tăi vor schimba apa din plosca ta, dar tu după ce ai ajuns la tatăl vostru, să-i laşi pe ei să-i dea apă vie şi numai după ce i-au dat ei şi nu s-a vindecat tatăl vostru, numai după aceea să- 1 rogi pe tatăl tău să beie din aceeaşi ploscă din mina ta, şi- ndată se va vindeca. Iacă zăriră barca cu pânze, care se opri, şi spuseră fiului de împărat să se urce în barca lor mare şi porniră în grabă.

Nu după mult timp ajunseră din urmă şi cele două bărci ale fraţilor lui, şi-i poftiră să se suie şi ei în corabia mare cu pânze. Dacă fraţii lui ar fi ştiut că el e în corabie, n-ar fi primit *invitarea, dar* acum după ce s-au văzut, a fost prea târziu.

După puţine zile, corabia a ajuns la ţărm. Cei doi fraţi s-au coborât şi luându-şi bărcile le-au legat la ţărm. Acum mergeau toţi trei spre apa Siloamului. Când au ajuns la apa Siloamului, fratele cel mai mic i-a lăsat pe fraţii săi să meargă înainte să-şi ia apă. Aceştia se duseră, şi când ajunseră la poartă, văzând călugării aceia uriaşi îi întrebară:

— Unde-i apa Siloamului?

— Vedeţi apa aceasta limpede? Aceasta este.

Ei nu mai spuseră niciun cuvânt, ci se îndreptară spre apă. Îşi umplură ploştile şi bucuroşi plecară repede la drum. Fratele cel mic a făcut aşa după cum l-a învăţat broasca: a sărutat mâinile celor nouă călugări şi îi rugă să-i dea voie să ia apă vie din Siloam. Cel mai bătrân dintre călugări luă de mână pe fecior şi-1 duse la apă, îi luă plosca din mină şi i-o umplu cu apă şi i-o dete.

39

Feciorul mulţumi şi plecă în urma fraţilor, dar nu-i mai află. S-au grăbit ca să ajungă înaintea fratelui lor. Acesta nici nu se grăbi. Ajungând la mare a aflat numai o barcă, căci cele două au plecat, şi se vedeau departe pe mare. Lângă barcă a dat cu ochii de broască, care văzându-l îi spuse că fraţii i-au plecat foarte grăbiţi. Apoi îi spuse să mai zăbovească o zi-două, căci corabia care i-a adus se-n-toarce şi ea spre casă şi aşa îi va ajunge pe fraţi pe mare, şi vor merge împreună.

După două zile, barca cu pânze şi-a întins toate pânzele şi a pornit spre casă, ducând şi pe feciorul nostru. Vântul umfla pânzele, iar barca fugea ca o nălucă pe valurile mării. După câteva zile de drum, se pomeniră ajunşi la ţărm. Feciorul nostru nu se grăbea, ca să-l ajungă fraţii din urmă. A doua zi se apropia de ţărm o barcă tot de pinză, care aduse şi pe fraţii lui. Acum toţi trei porniră ia drum spre palatul unde îi aştepta de atâta amar de vreme bătrânul lor tată orb şi bolnav de moarte. Au mers cu mare grabă, ca să ajungă cât mai repede, dându-şi seama cei doi fraţi mai mari că au petrecut pe ostrov câteva luni de zile, când puteau să fi ajuns de mult la tatăl lor, ca să-i scurteze suferinţele. Într-o seară s-au oprit peste noapte la o casă de om bogat, care vâzmdu-i încărcaţi de praf, îi pofti să rămâie peste noapte la el. Feciorii primiră bucuroşi găzduirea şi se odihniră de osteneala drumului lung. Noaptea, cei doi fraţi se sfătuiră să golească apa vie din plosca fratelui lor şi s-o înlocuiască cu apă de ploaie. Aşa şi făcură. Acum cei doi fraţi erau siguri că numai cu apa vie adusă de ei

Boi se va vindeca tatăl lor. Fratele lor nu va avea cu ce să se laude înaintea tatălui lor, îşi ziceau ei. După mai multe zile de drum au ajuns voioşi toţi trei la palatul tatălui l6r, care trăgea de moarte. Toţi doctorii care erau în jurul patului în care împăratul se lupta cu moartea spuneau curtenilor să se pregătească de cele trebuincioase unei înmormântări împărăteşti, deoarece moartea împăratului este aşteptată clipeală de clipeală. Cum ajunseră feciorii în faţa tatălui lor, acesta îşi adună cele clin urmă puteri, se ridică şi-i întrebă:

— Adus-aţi apa vie?

— Adus, tată drag! şi-i întinse plosca cu apa vie cel mai mare. Cum se spălă cu ea pe ochi, în loc să vadă cu ei, l-au luat nişte dureri îngrozitoare şi începu a se văita, încât ţi se sfâşia inima de durere văzându-i chinurile. Feciorul mijlociu îi întinse plosca sa, crezând că-i va ajuta. În zădar, durerile îi creşteau şi mai mult. Atunci feciorul cel mai mic se apropie de tatăl lor, luă plosca care era în faţa lui şi i-o întinse. Împăratul luă apa în mână şi îşi spălă ochii. Ochii împăratului se deschiseră mari şi frumoşi şi durerile îi trecură într-aceeaşi clipă. Şi-a vărsat apă în

mâini – şi a început să-şi spele întreg corpul şi a băut de trei ori şi deodată împăratul s-a ridicat din pat şi umbla voios prin casă, spunând mereu că se simte aşa cum s-a simţit când a fost fecior tânăr.

Toată lumea s-a minunat de puterea acelei ape, şi nimeni nu vorbea docât numai despre vindecarea împăratului, bueurindu-se toţi de bucuria lui.

A)

Acum împăratului îi veni poftă să mânce peşte verde • şi trimise feciorii să-i prindă peşte din mare. Aici ei se împrăşliară unul de altul şi şi-a ales fiecare locul care i se părea mai potrivit. Feciorul cel mai mic şi-a ales loc la umbra unei sălcii mari. Mai mare i-a fost bucuria când dete cu ochii de broasca înţeleaptă, care se apropie de el. Aceasta îl întrebă:

— Ce fel de peşte ar dori tatăl tău să mânce?

— Lui totdeauna i-a plăcut somnul, îi răspunse feciorul – împăratului.

— Aşteaptă-mă puţin aici, că eu mă duc să-ţi abat nişte somni frumoşi, ca să-ţi prinzi de care îţi place, zise broasca şi plecă înotând.

Deodată s-au adunat o mulţime de somni graşi şi frumoşi. Feciorul nostru, aruneând mreaja, prinse doi somni deodată. Scoase mreaja cu peşti din mare şi luând-o în spate a plecat voios spre casă. În drum îi ieşi în cale *Zina Mării* şi-i spuse:

— Dragul meu, să ai grije, că în somnul cel mai mare vei afia o piatră de diamant, care are putere să împlinească toate dorinţele omului, dacă îi cere aşa: „Draga mea piatră frumoasă, fă-mi cutare lucru”, şi îndată-şi vede dorinţa împlinită, dar de acel lucru să nu se apropie oameni cu suflete îndrăcite, căci îndată îi prăpădeşte. După aceasta zina s-a dus ca o nălucă.

Feciorul nostru, foarte bucuros de cele ce îi spuse zina, merse grăbit spre palat şi a intrat la tatăl său şi i-a arătat peştii. Împăratul s-a bucurat foarte mult văzând aşa peşti

1 Peşte verde – peşte proaspăt.

mari şi frumoşi şi şi-a sărutat feciorul de părere de bine.

Acesta se duse şi luând un cuţit a spintecat peştele în doua Şi a scos piatra de diamant, apoi a dat bucătarului să-i facă din amândoi peştii mâncarea plăcută împăratului. Când a fost mâncarea gata, iată că vin şi ceilalţi doi feciori de Ia pescuit. Când i-a văzut împăratul, i-a întrebat:

— Noa, dragii mei, voi ce aţi prins?

— Iacă, zise cel mai mare fecior, eu am prins doi peşti cam mici, dar cred că vor fi buni.

— Dar tu câţi ai prins? îl întrebă pe cel mijlociu.

— Eu am prins trei, dar sunt mici de tot, răspunse feciorul.

— Mergeţi şi-i daţi pisicii, să-i mânce, căci fratele vos tru mi-a adus doi somni mari, din care ne saturăm cu toată curtea, le porunci împăratul.

La masă îi întrebă împăratul pe feciori:

— Unde aţi fost voi la pescuit? Nu aţi fost toţi trei la mare?

— Toţi trei am fost la mare, dar acolo unde am pescuit noi n-am văzut decât numai peşti mici. Fratele nostru a fost mai norocos, răspunse feciorul cel mai în vârstă.

— Dar ce fel de apă vie mi-aţi adus voi, că era să mor de durerile care m-au cuprins când mi-aţi dat să-mi spăl ochii, şi-ndată ce mi-a dat frăţiorul vostru mi-am recăpătat vederea şi m-am făcut sănătos. Nu cumva aţi avut voi vreun gând rău în sufletul vostru?

— N-am avut niciun gând rău, dar cred că noi doi suntem fără noroc, răspunseră cei doi fraţi.

A doua zi era ziua împăratului. Feciorul cel mai tânăr luă piatra de diamant, ieşi în poarta palatului şi-i ceru aşa:

’43

’ „Draga mea piatră frumoasă, fă-mi, ie rog, un pod de aur de la poartă până-n deal la vie!”

Deodată se întinde un pod de toată frumuseţea, de la poarta palatului, peste valea care trecea prin faţă şi până sus la dealul cu via împărătească.

Dimineaţa când a ieşit împăratul afară pe poartă, a rămas minunat de acea arătare, şi nu-şi venea să creadă ochilor. Merse pe pod, trecu peste vale şi se tot minuna şi nu ştia de unde-i vin atâtea bucurii nespus de mari. Feciorii împăratului ieşiră şi ei să vadă acea mare minune, şi nu se putură răbda să nu treacă pe

acel pod căzut din cer. Merseră amândoi alăturea, şi când ajunseră deasupra văii, podul de aur se desfăcu în două, şi-nir-o clipeală apa îi înghiţi pe loc, iar podul s-a îndreptat aşa cum a fost.

Şi aşa s-au prăpădit cei doi feciori ai împăratului care-şi duşmăneau fratele mai mic şi care n-aveau nicio durere de tatăl lor bătrân, orb şi bolnav, ba, ei atunci îşi petreceau mai bine pe ostrov, când tatăl lor gemea ziua-noap-tea de durerile mari ale morţii.

Bine faci, bine trăieşti, Rău gândeşti, rău nimereşti l

POVESTE DIN BANAT CULEASĂ DE F. *UGLIŞ1U – DELAPEClCA*

Un băiat sărac şi fata de-mpărat

A FOST ODATĂ ca nici odată, când lupii cu oile se legănau în covată, când puricele trăgea în jug şi ţintarul ţinea de plug, când vulpea era primar şi iepurele crâşmar.

Atunci a fost o femeie foarte săracă, săracă ca şoarecele din biserică. Femeia aceasta avea un băiat. Într-o zi ma-mă-sa l-a trimis să-i cumpere de un ban piper şi de unui sare. Mergând el prin mijlocul satului, unde era prăvălia*’ văzu doi băieţi care voiau să omoare o pisicuţă şi un căţe-, luş. Se apropie de ei şi

— I întrebă:: – Ce vreţi să faceţi cu pisica şi cu căţeluşul?: – Vrem să-i omorâm, răspunseră ei.

— Vai, nu vi-e milă de ei, că-s aşa de frumoşi? zise băiatul. Mai bine vindeţi-mi-i mie.

— Cât ne dai pe ei? îl întrebă unul;

.

— Vă dau doi bani, că numa’ atâţia am, răspunse cumpărătorul. Acesta le dete banii şi luând pisicuţă şi căţeluşul îi duse la mamă-sa.

Când îl văzu mamă-sa cu ei în braţă, îl întrebă de unde i-a primit.

— Nu i-am primit, ci i-am cumpărat cu doi bani, pe care mi i-ai dat să cumpăr piper şi sare. Nişte copii răi voiau să-i omoare

şi mic mi-a fost milă de ei, şi i-am cumpărat, răspunse băiatul. A doua zi mamă-sa i-a dat un ban să-i aducă chibrite. Intâlnindu-se cu un băiat mai mare, care ţinea în mână un pui de şarpe, îl întrebă ce face cu el. Acesta îi răspunse că vrea să-l omoare.

— Te rog, nu-l omorî, ci mai bine vinde-mi-l mie, zise băieţaşul.

— Cât îmi dai pe el? îl întrebă băiatul.

— Îţi dau un ban, căci n-am mai mulţi, îi răspunse cumpărătorul.

— Bine, zise celălalt, dă-mi banul şi ţine şarpele. Băieţaşul luă şarpele şi-l duse acasă.

Aci îl băgă într-o bute de şapte oca şi în bute a trăit ani de zile şi-l hrăneau cu lapte de vacă.

Şarpele a crescut mare de tot şi nemaiîncăpând în bute, a rupt toate cercurile butii şi a spart-o. Într-o zi şarpele s-a rugat de băiat să-l ducă la tatăl său, " care era împăratul şerpilor. Când mergeau pe drum, şarpele l-a sfătuit pe băiat ca, dacă tatăl său îl va întreba ce cere să-i dea pentru că l-a crescut şi l-a îngrijit, să-i ceară inelul cel mic din vârful cozii.

Când au ajuns la împăratul şerpilor, acesta s-a bucurat foarte mult când şi-a văzut băiatul aşa de mare şi de frumos, şi nu ştia cum să-i răsplătească binefăcătorului său pentru marea binefacere. Şarpele l-a întrebat pe băiat:

— Ce răsplată să-ţi dau pentru binele pe care mi l-ai făcut, că mi-ai scăpat băiatul ide la moarte şi mi l-ai crescut mare?

Băiatul îi răspunse:

— Îmi dai inelul de aur cei mai mic, pe care îl porţi în vârful cozii.

— Vai! dar acest inel e prea mică răsplată pentru o faptă atât de mare. Uite, am aici inele mari şi scumpe, cercei cu briliante şi alte lucruri mai de preţ. Alegeţi dintre acestea care vrei, îi spuse împăratul şerpilor.

— Mie-mi place inelul acela şi altceva nu-mi place, răspunse băiatul.

împăratul şerpilor n-a avut încotro şi a trebuit să-i dea inelul care îl dorea el.

Copilul luă inelul şi plecă cu el la mamă-sa. Pe drum s-a oprit

într-o pădure frumoasă şi s-a hotărât să-i încerce puterea. A făcut aşa cum i-a spus puiul de şarpe: a-nvâr-tit inelul la stânga şi deodată s-a văzut înconjurat de şapte draci cu nişte cozi lungi, şi-ncepură a-l lovi cu cozile, care unde putea. Copilul s- a speriat şi luând inelul începu să-i învârtească la dreapta, şi deodată dracii îşi băgară cozile între picioare, şi îşi luară tălpăşiţa, iar în locul lor veniră nişte Feţi-Frumoşi şi cei trei fraţi năzdrăvani: Strâmbă-Lemne, Sfarmă-Piatră şi Greu-ca- Pământul. Ei au adus o mulţime de lucruri scumpe şi frumoase: mobile, haine, şi fel de fel de mâncări, de nu mai încăpeau în cămara lor. Băiatul s-a rugat de cei trei năzdrăvani să aducă o casă frumoasă şi mare şi s-o aşeze în loc la casa lor bătrână, iar aceasta s-o dărâme.

47

Aşa şi făcură. În ciieva zile ridicară aci o casă boierească cum nu s-a mai pomenit. Acum băiatul s-a făcut un fecior frumos, venind u-i timpul însurătorii. Casă frumoasă avea. Numai nevastă îi mai trebuia. Într-o zi feciorul nostru spune mamei sale să meargă peţitoare la fata împăratului, căci de când e lumea, feciorilor de-tfisurat, toate uşile caselor unde sunt fete de măritat le stau deschise. Mama feciorului, care-şi ştia feciorul ei ca vin Făt-frumos, nu stătu nimic pe gânduri, şi plecă la împăratul, ca să-i ceară fata, să i-o deie ei noră. Împăratul îi spuse că nu i-o dă/Mama feciorului merse necăjită şi-i spuse feciorului că nu i-o dă.

A doua zi feciorul iar o -trimise în petit. Cum ajtmse la împărat o ceru din nou să i-o dea noră, dar nici de astă dată nu i-o dete. Iară veni femeia acasă necăjită. A treia zi iar o trimise feciorul. Când o văzu împăratul şi a treia oară, se gândi cum să facă ca să nu-i mai calce pragul femeia aceea cu cererea ei. Îi veni în minte un plan minunat, să-i ceară feciorului să-i facă lucruri mari şi grele şi peste puterile lui. Aşa şi făcu. Îi spuse femeii aşa: – Draga mea, iată, m-am hotărât să-ţi dau fata mea noră, dacă feciorul tău îmi face mine seară următoarele trei lucruri mari:

Pentru fata mea un palat mai mare şi mai frumos decâfe ai meu, numai şi numai şi numai din aur. De la poarta palatului meu şi până la palatul fiicei mele, să-mi facă un pod de aur, cum nu are niciun împărat din lume. Să scoată din rădăcină pădurea de pe dealul din faţă, să-l sădească eu vie cu struguri mari şi

dulci, parii de la vie să fie tot un rând de argint, altul de aur. În jurul viei să fie sădiţi:

48"

meri, peri, cireşi şi piersici, toţi de aur, şi încărcaţi de roadă, şi să fie dulci ca mierea. Într-un butoi de o sută de litri să fie must stors proaspăt. În fiecare pom să fie câte un cuib de paseri cântătoare, care de dimineaţa până seara târziu să cânte fiecare în glasul ei. Dacă feciorul tău poate face aceste trei lucruri, mâne seară puteţi veni să facem logodna tinerilor. Femeia foarte voioasă se grăbea spre casă, ca să ducă vestea bună feciorului ei.

împăratul credea că acum femeia cu feciorul ei n-o să-l mai supere cu peţitul ei. Ei, dar o vorbă bătrânească spune că niciodată nu poţi şti din care tufă sare iepurele. A doua zi, pe când se culcă găinile, palatul fetei împăratului era gata şi strălucea ca un soare căzut pe pământ. De la poarta palatului împărătesc şi până la palatul fetei lui era un pod cu totul de aur, frumos cum sub soare altul nu mai este. Pe dealul din faţă, în locul pădurii, era acum o vie frumoasă încărcată de struguri, legată de pari de aur şi de argint, iar împrejurul viei erau sădiţi tot felul de pomi roditori, încărcaţi de roadă ca aurul. În fiecare pom câte un cuib cu paseri cântătoare, cântându-şi fiecare cânte- cul.

Cei doi peţitori, mama şi feciorul, s-au dus la împăratul, aşa după cum s-au înţeles, fiind împlinite toate cele cefute. Împăratul şi împărăteasa au căutat fata în tot paiatul, ca să vină să facă logodna, dar fata nicăieri. Un zmeu care auzise că un fecior de femeie săracă a petit fata împăratului şi că fata nu-l vrea în ruptul capului, s-a îmbrăcat în haine scumpe ca un Făt-frumos, s-a învârtit pe lângă palatul împăratului, şi când văzu că fata era singură

în grădină, s-a furişat nevăzut de nimeni şi când a fost lângă ea a luat-o în braţe, a sărit peste zid şi s-au cam mai dus. Împăratul şi împărăteasa au căutat-o zile şi nopţi, dar n-au putut afla nicio urmă care să le arate unde le-ar fi fata. Voinicul nostru îşi aduse aminte de inelul fermecat. 11 scoase şi începu să-l învârtească. Deodată îi veniră ajutoarele: trei Feţi-frumoşi şi trei

paralei: Sfarmă-Piatră, Strâmbă-Lemne şi Greu-ca- Pământul. Feciorul nostru le spuse care îi e necazul, că nu ştie cine i-a furat mireasa. Feţi-frumoşii şi paraleii s-au rugat de fecior să le dea răgaz până mine seară, ca să întrebe pe toate iscoadele lor, care cunosc toate ascunzişurile lumii, de pe toate ţărmurile.

A doua zi au venit iar toţi argaţii feciorului cu inelul şi aflară de la o vulturoaică unde se află fata. Un zmeu cu şapte capete a furat-o şi-o ţine închisă într-un castel de piatră.

Feciorul luă iarăşi inelul şi învârtindu-l îi ceru să-i aducă nouă-puteri, ca să meargă să se lupte cu zmeul cel cu şapte puteri şi să-i scape mireasa din ghearele lui. Inelul îi împlini dorinţa, şi acum feciorul nostru era atât de puternic, încât se juca cu pietrele de moară, cum se joacă copiii cu mingile de gumă. Îşi pregăti merinde de drum şi porni spre marginea lumii. După o cale lungă izbuti să ajupgă la marginea lumii. Aici întâlni pe împăratul şerpilor, care era foarte voios că poate face şi el un bine aceluia care i-a scăpat feciorul de la moarte.

— Dragul meu, zise împăratul şerpilor, eu am o vulturoaică, împărăteasa vulturilor, care te va duce în zbor până

la palatul zmeului, şi ea îţi va da tot ajutorul ca să-ţi poţi lua mireasa şi să ţi-o duci acasă, să vă cununaţi. Nu trecu ca de când vă povestesc şi vulturoaica se lăsă din zbor înaintea lor. Împăratul şerpilor îi povesti prietenei lui toată păţania cu peţitul fetei împăratului şi cu furarea fetei de către zmeul cu şapte capete, lăsându-l pe ginere fără de mireasă. Vulturoaica îi spuse:

— Mâne dimineaţă, încă înainte de răsăritul soarelui, eu voi veni aci şi de aci te voi duce până la palatul zmeului. Acolo îţi voi spune ce şi cum trebuie să faci. Îşi luă rămas bun şi zbură în vânăţia cerului.

Feciorul nostru acum era foarte vesel, văzând că toate merg spre bine.

A doua zi, înainte de răsăritul soarelui, feciorul nostru era în tălpi, şi se uita în sus spre cer, doar o vedea vulturoaica venind. Dintr-o dată se pomeni cu vulturoaica în faţă. Aceasta îi zise:

— Urcă-te între aripile mele şi te leagă bine la ochi şi te prinde cu mânile de penele mele.

Feciorul se aşeză în spatele vulturoaicii, se legă bine la ochi şi strânse bine în pumni câte-un smoc de pene din spatele ei.

— Gata? îl întrebă.

— Da! Stat gata! răspunse acesta.

Pasărea uriaşă îşi luă zborul şi cât va fi ţinut 2borul greu de ştiut. După o coborâre repede ca de fulger, se simţi că zborul e pe sfârşite. Vulturoaica se opri şi-i spuse feciorului să-şi dezlege ochii. Erau în altă lume, cu alte vietăţi, cu altfel de pomi şi de flori. Acum vulturoaica a zburat

upra palatului, ca să vadă dacă zmeul este plecat ori acasă.

După ce a dat două-trci raite pe deasupra palatului, a văzut că zmeul era plecat şi numai fata singură era acasă. Vuituroaica veni şi spuse feciorului să meargă să bată-n poartă şi să vorbească cu ea. Aşa şi făcu. Merse şi bătu în poartă. Fata veni, descuie poarta, neştiind cine ar putea să fie. Când îl văzu îl întrebă:

— Cine eşti şi ce cauţi aici în ţara acestui zmeu afurisit; că dacă te prinde aici îţi fărâmă oscioarele, iar carnea ţi-o dă corbilor, şi e păcat de tine, că eşti tânăr şi frumos, îl întrebă fata de-mpărat.

— Eu sunt feciorul unei femei sărace din satu-mpăratu-lui, care te-am petit de la tatăl tău, şi el a primit să te dea să-mi fii soţie, dacă-i fac trei lucruri mari: un palat de aur mai frumos decât al lui, un pod tot de aur din poarta palatului împărătesc până la poarta palatului tău şi ai treilea, să scot din rădăcini o pădure, şi în locul ei să plantez vie şi pomi, şi toate să fie cu rodul pe ele, şi-un butoi de must stors din acea zi. Toate acestea mi le-a cerut să fie gata în douăzeci şi patru de ceasuri. Eu pe toate astea le- am făcut, şi când s-a împlinit ziua, eu am venit cu mama la palat, ca să facem logodna, dar tu nu erai nicăieri, căci te furase zmeul. Şi acum eu am venit să mă lupt cu zmeul, să-l omor şi să te scap din ghearele lui spurcate.

— Vai! dragul meu, dar nu ştii tu ce puteri mari are zmeul acesta. Are şapte capete şi şapte puteri. Tu pe lângă el eşti foarte slab şi dintr-o lovitură te-a şi omorât, şi e păcat de tine.

— Lasă-l, dragă fată, că-i fac eu lui de petrecanie, aşa slab cum mă crezi. Eu am nouă puteri, şi paloşul meu e mai lung decât al lui, răspunse feciorul, numai să-mi spui când vine acasă şi ce năravuri are?

— Când e ceasul doisprezece, vine şi loveşte cu buzduganul în poartă. Îi deschid şi cum intră se aşază în leagănul ăsta şi se hodineşte o jumătate de ceas, legănându-se, cu ochii închişi, dar nu doarme. După aceasta mănâncă şi se culcă două ceasuri, dormind şi horcăind de se aude peste toată valea aceasta.

— Bine, draga mea, răspunse voinicul, acum te rog să-mi arăţi armele lui, să văd ce arme are.

Fata îl duse şi-i arătă câteva paloşe scurte şi mâncate de rugină, şi un buzdugan greu, rămas de la tatăl său, care a murit de mult. Feciorul luă buzduganul în mână şi i se păru uşor, şi întrebă fata:

— Nu cumva aveţi pe aici prin jurul palatului vreo piatră mare, s-o leg de buzdugan, ca să fie mai greu?

— Avem, răspunse fata, iacă aici în spatele palatului este o piatră de moară, dar asta e greu s-o mişti din loc, aşa e de grea. Feciorul luă buzduganul, îl trecu prin gaura roţii şi-ncepu a-l învârti cum învârt copiii moriştile de vânt. Fate rămase ea înlemnită când văzu atâta putere în braţele feciorului, ’ şi-i zise:

:

— Acum cred că ai să-l învingi uşor pe zmeu, căci el **n-ar** putea face aşa ceva. Eu când vine îi deschid poarta şi îi spun că nu mă simţesc bine, şi mă duc să mă culc, şi-l las singur.

53

Soarele se ridicase sus de tot şi ceasul doisprezece se arătă pe ceasul de soare. Feciorul nostru nu mai avea astâmpăr. Voia să-l vadă venind odată.

Iată că vede alergând, ca un câine turbat, zmeul speriat peste măsură, şi apropiindu-se de poartă, lovi cu buzduganul şi poarta se deschise.

— Cine a călcat pe aici? întrebă zmeul plin de mânie.

— Eu nu am văzut pe nimeni! răspunse fata.

Zmeul se îndreptă spre leagăn, se aşeză în el, iar fata îi spuse

că nu se simte bine şi că merge să se culce. După ce plecă fata, feciorul nostru merse şi lovi cu paloşul în poartă, şi deodată se deschise şi zmeul îl întrebă:

— Cine eşti, şi ce doreşti?

— Sunt mirele fetei pe care ai furat-o în ziua când era să ne logodim. Şi-acum am venit să-mi iau mireasa şi te întreb: Vrei să mi-o dai de bună voie, ori numai după ce îţi vărs sângeie spurcat, pe iarba asta verde?

— Nici prin gând să nu-ţi treacă aşa ceva, îi răspunse zmeul. Eu sunt din moşi-strămoşi fecior de zmei, care niciodată în viaţa lor n-au putut fi învinşi. Şi ar fi bine să faci cale-ntoarsă, şi să-ţi vezi de sărăcia ta.

— Îi fi tu neam de zmei, dar nici eu nu sunt din aceia care se tem da^iişte lăudăroşi, aşa cum eşti şi tu unul. Noi avem c vorbă: „Lauda de sine nu miroase bine”. Dar vorbă multă-i sărăcie. Cum vrei să ne batem? Cu paloşele să ne tăiem, ori în luptă să ne luptăm? îl întrebă feciorul nostru.

— Ba, în luptă că-i mai dreaptă, răspunse zmeul, crezând că aici e mai tare.

54

Se prinseră-n luptă, şi feciorul se făcu că-l doare, când îl strânse zmeul peste piept, dar în clipa aceea mi-ţi-l prinse şi-l strânse atât de puternic, că se auzeau oasele zmeului pocnind şi pâriind. De durerea mare, zmeul nu mai putea nici să răsufle, iar ochii în cap i s-au întors cu albul în afară. Când feciorul nostru îl slăbi din strâns şi-l lăsă din braţe, zmeul se prăbuşi mort la pământ. Îl luă de-un picior şi-l trase până lângă o vale cu apă rece, scoase paloşul zmeului, ca să nu şi-l spurce pe al său, şi-i reteză cele şapte capete şi le aruncă în vale, apoi îi trase şi trupul în apă. Se spălă pe mâini şi merse să-i spună fetei că a scăpat de zmeu.

Fata nu mai ştia cum să-i mulţumească pentru acest ■mare bine.

Acum feciorul îi spuse să se pregătească de drum, şi să-şi adune lucrurile frumoase şi scumpe.

— Dar unde aş putea pune atâtea lucruri scumpe, căci întreg castelul e plin numai de scumpeturi toate numai de aur?

— Iacă, răspunse feciorul, îţi dau aceste nouă nuci, aduni

toate lucrurile şi le bagi în ele, şi nucile le bagi în sân, până atunci eu mă duc să vorbesc cu vulturoaica care m-a adus aici.

Merse şi vorbi cu ea şi se înţeleseră să o ducă întâi pe fată, apoi să se întoarcă ca să-l ia şi pe el. Se duse la fată şi o rugă să se grăbească. După ce şi-a luat toate lucrurile de preţ, au ieşit şi au mers la vulturoaica, care de frica zmeului s-a băgat în scorbura unui stejar bătrân. Cum ajunseră la ea, aceasta îi spuse să se urce în spinarea ei, să se lege bine la ochi, apoi să

se ţină bine cu amândouă mâinile de penele ei de pe spete. Când fata a fost aşezată bine, vulturoaica a întrebat-o:

— Gata?! Fata răspunse:

— Gata!

Vulturoaica şi-a luat zborul şi a dus fata până la locui unde o aştepta împăratul şerpilor. Aci o puse jos şi o dete în grija lui, iar ea plecă după fecior. Când ajunse aci 11 luă şi pe fecior, şi ca de când vă povestesc au şi ajuns la loc. S-a coborât foarte voios că a isprăvit cu toate bine. A mulţumit din toată inima atât vulturoaicei cât şi împăratului şerpilor, pentru binele ce i l-a făcut. Şi-au luat rămas-bun şi au pornit la drum. Feciorul scoase inelul fermecat, îl suci la dreapta şi-i ceru să-i aducă o trăsură de aur cu şase cai negri ară-peşti. Cât ai bate-n palme, trăsura era în faţa lor. Se urcară în ea şi porniră spre ţara lor.

Şi-au mers, şi au tot mers, cale lungă să le-ajungă, cum se zice din poveste, că-nainte mult mai este. Şi după o călătorie norocoasă, s-au trezit ajunşi în faţa palatului împărătesc. Când i-a văzut împăratul şi împărăteasa, ’ erau să-şi piardă mintea de bucurie. Împăratul şi împărăteasa au mulţumit feciorului că le-a adus fata acasă, întreagă şi sănătoasă, iar el s-a dus la maică-sa, că i s-a făcut dor de ea.

Mama şi feciorul ei erau foarte fericiţi şi a doua zi s-au dus ia palatul împăratului, unde au fost primiţi cu mare cinste, aşa după cum e obiceiul la curţile împărăteşti.

După logodnă a urmat o cină bogată, cu mâncări şi beuluri aşa ca la mesele împărăteşti.

Cuscrii şi unii şi alţii erau foarte veseli, dar nici mirii nu s-au lăsat mai pe jos.

La câteva săplămâni de la logodnă s-a ţinut nunta, care a rămas de pomină multă vreme, deoarece a fost o adevărată nuntă ca-n poveşti, când în fruntea mesei, alături de împăraţi şi crai şi de soţiile lor, au fost aşezate şi toate neamurile sărace ale mirelui, care nu s-a ruşinat de ele, ci se mândrea.

După ani şi ani trecuţi de la acea nuntă, povesteau bă-trânii ce nuntă mare şi frumoasă a fost, cum nu s-a mai pomenit de când e porcul cu coadă.

Şi dacă împăratul cu toată curtea lui şi cu toţi nuntaşii n-or fi murit şi acum trăiesc şi se tot nuntesc. Iar eu m-am gândit la dumneavoastră, să vin repede să vă spun această poveste şi aşa m-am suit în spatele unui melc, ca să nu mă scuture prea tare şi am ajuns cu bine şi cu sănătate-n oasă, şi v-am spus o poveste frumoasă. Cine o ştie mai lungă, să fugă s-o ajungă.

POVESTE DIN BANAT, CULEASĂ DE *P. UGLIŞIU – DELAPECICA*

Fata de împărat – Ciobănită la mioare

ÎMPĂRATUL ROŞU şi împărăteasa lui aveau o fetiţă frumoasă şi deşteaptă peste măsură, pe lângă aceasta mai era şi foarte bună şi cuminte şi iubită de toată lumea. Până şi paserile şi toate dobitoacele de la curtea împăratului nu mai puteau de dragul ei. S-a întâmplat să moară împărăteasa şi biata fată a rămas fără de mamă.

După un timp oarecare, împăratul s-a căsătorit cu o văduvă săracă, crezând că-şi aduce soţie ca să-i crească fata, nu ştia că-şi aduce duşman în casă, vorba aceea:' nu lăsa pe dracu să moară, căci el nu te lasă să trăieşti.

Odată împăratul a trebuit să plece la război şi lăsă fata în grija împărătesei-măştihoaie. Afurisita de măştihoaie nu putea suferi fetiţa, şi nu ştia cum să se descotorosească de ea. N-a trecut mult de la plecarea în război a împăratului şi biata fată a trebuit să-şi ia lumea-n cap dinaintea măştihoaii, care era otravă de rea.

Mergând fata pe drum, a întâlnit un biet iepuraş, căruia îi

intrase un spin într-un picior. Fata îl luă în braţe şi văzându-i spinele, i-l scoase. Acesta îi mulţumi fetiţei, făgăduindu-i că îi va răsplăti o dată pentru bine-

facere. Fata îl rugă pe iepuraş să nu spună nimănui că a întilnit- o, dacă va întreba cineva de ea. Deodată fata se trezi în drumul ei cu un cuptor plin cu pini rumene coapte. Acesta spuse fetiţei:

— Fetiţo dragă, te rog scoate pânile din cuptor, scoate jarul şi cenuşa şi curăţă-mă frumos.

Fata îndată îşi dezbrăcă hainele curate, scoase pâinile din cuptor, aduse apă de la izvor şi spălă frumos pânile şi le acoperi cu frunze late de hrean, curaţi cuptorul de jar şi de cenuşe, şi luând var spoi cuptorul şi vatra, mătură în jurul lui şi-l făcu ca oglinda. Când a fost gata cu curăţitul, s-a îmbrăcat şi a vrut să plece mai departe în drumul ei, atunci cuptorul îi spuse:

— Dragă fetiţo, îţi mulţumesc pentru binele pe care mi l-ai făcut; ia-ţi două pini, ca să ai de drum, şi ori de câte ori vei fi flămândă, cere cuptorului meu pâne, şi vei primi.

— Bine, răspunse fetiţa, dacă va întreba cineva de mine, să spui că nu m-ai văzut, şi plecă mai departe. Nu departe de aci fetiţa văzu un păr încărcat cu pere aurii, care îi spuse:

— Fetiţo dragă, te rog curăţă-mă de uscături, că-ţi voi da pere dulci ca mierea.

Fata îndată se apucă şi curaţi de uscături părul şi acesta îi umplu poala de pere minunate. De aici nu departe văzu un măr încărcat de mere roşii ca focul. Şi acesta o rugă să-l cureţe de uscături, şi-l curaţi. Acesta îi spuse:

— De cile ori vei voi să mănânci *mere* ori pere, să ne ceri, şi noi îţi vom da cu drag.

De aci fata se duse mai departe şi se întâlni cu un căţeluş, care avea un picior rupt. Se opri, şi fiindu-i milă de el, îl luă şi-i legă piciorul şi-i dădu o bucată bună de pâne moale, ca sa aibă trei-patru zile. Căţeluşul îi mulţumi pentru binefacere, spun; ndu-i că şi el are s-o ajute odată.

Fata îl rugă să nu spună nimănui că a văzut-o, dacă va întreba cineva de ea.

Apoi mergând mai departe printr-o pădure, văzu *un.* Vultur cu o aripă ruptă, se apropie de el şi acesta o rugă aşa:

— Ai milă de mine, dragă fetiţo, şi leagă-mi aripa ruptă, ca să mi se vindece, căci odată şi eu îţi voi fi de ajutor.

Fata îi legă aripa şi vulturul îi mulţumi, iar ea îl fugă să nu spună nimănui că a văzut-o, dacă va întreba cineva de ea.

Mai merse fetiţa noastră cât mai merse, când iată că întilneşte un izvor cu apă limpede şi rece, care îi zise: – Fetiţo dragă, fie-ţi milă de mine şi curăţă-mi noroiul şi toate frunzele care- mi strică apa mea minunată, căci odată şi eu ţi-oi fi de ajutor.

Aceasta nu stătu nimic pe gânduri, îşi dezbrăcă hainele curate, şi îndată începu să scoată cu manile toate gunoaiele, crengile şi frunzele, care aproape acopereau apa limpede a izvorului şi-l făcu ca un pahar de curat. Fata

îi rugă Şi pe el că dacă va întreba cineva de ea să nu spună nimănui că a văzut-o.

Acum fata ajunse înspre seară în faţa unui palat frumos. Aici locuia Baba-Căpcăuna. Cum o băzu baba o întrebă:

— Ce cauţi tu aici, fetiţo?

— Sunt fată săracă şi am plecat în lume să-mi aflu serviciu, răspunse fata.

— Dacă vrei să stai la mine, spuse baba, eu am o turmă de mioare cu lâna de aur, să fii ciobănită lor.

— Vreau, mamă bună, răspunse fata, căci mie îmi sunt foarte dragi mioriţele.

— Bagă de seamă, fată, căci dacă pierzi vreo mioară, nu primeşti nicio plată şi trebuie să mă serveşti trei ani pentru fiecare mioară, îi spuse baba, iar dacă în trei ani n-ai pierdut nicio mioară, primeşti de la mine trei pungi de galbeni şi o haină de mireasă, ţesută în fir de aur şi bătută toată în diamante.

— Bine, măicuţă dragă, cred că ai să fii mulţumită cu mine, răspunse fata de-mpărat, şi luându-şi mioriţele în primire, le duse la păşune acolo unde-i arătase Baba-Căpcăuna.

Baba aceasta era o bătrână rea, mai rea decât otrava; şi urâtă

ca Mama-Pădurii. Nicio slugă n-a putut s-o slujească trei ani. Nu avea altceva decât a le face soarta cât mai grea, şi să le ceară slugilor lucruri peste puterile lor. Cât despre mâncare: ai’ şi mălai uscat ca piatra, aceasta era mâncarea pentru tot timpul serviciului.

1 Aj – usturoi

A doua zi după plecarea de acasă a fetei împăratului, la curte era mare întristare. Împărăteasa, văzând că fata nu-i nicăieri, a dat porunci slujitorilor să alerge în toate părţile şi să ştiricească unde ar putea să fie. Chiar şi însuşi împărăteasa a plecat s-o caute, şi a nimerit să meargă tocmai pe drumul pe care a mers şi fata; a trecut pe lângă iepuraş şi l-a întrebat dacă a văzut trecând pe acolo o fetiţă. Acesta n-a vrut să-i spună şi i-a spus că n-a văzut. Tot aşa a păţit şi cu cuptorul. Acesta, văzând-o, a rugat-o să-i cureţe cenuşa şi jarul şi să-i scoată pâinile din cuptor, dar împărăteasa i-a răspuns că nu are timp şi că se grăbeşte şi, fiind moartă de foame, i-a cerut o bucată de pâne moale.

— Nici eu n-am timp, îi răspunse cuptorul. Atunci împărăteasa, supărată foc, trase capacul de pe gura cuptorului şi vru să pună mâna pe o pâne, s-o scoată afară din cuptor, dar în clipeala aceea o boare fierbinte bufni pe gura cuptorului, şi-i arse mâna şi împărăteasa plecă foarte supărată. Părul şi mărul n-au vrut să-i dea fructe, şi de fată i-au spus că n-au văzut-o. Tot la fel a păţit şi cu căţeluşul şi cu vulturul. Văzând că toată alergătura ei a fost zadarnică, s-a hotărât să se întoarcă la curte, nemaiştiind ce să facă şi încotro s-o mai caute.

Treceau zilele şi nopţile, şi fata nicăieri, iar împăratul putea veni acasă din război în oricare zi, şi ce va zice şi ce va face, când va vedea că fata lui a dispărut

fără de urmă. Toată curtea împărătească era îngrozită.

*****

*****

*

Ciobănită noastră o ducea bine cu drăgălaşele ei mioare. Deşi Baba-Căpcăuna i-a pus merinde ai şi mălai în fiecare zi, ea arunca aiul, iar mălaiul îl zdrobea mărunt şi-l dădea mioarelor ei, care îl mâncau cu multă plăcere, iar fata mergea în fiecare zi la cuptor, care li dădea zilnic câte o pâinişoară caldă şi moale. Părul şi mărul îi umpleau poala cu fructele lor dulci şi aromate, aşa că fata, în loc să slăbească şi să moară de foame, aşa cum ar fi dorit afurisita de stăpână-sa, ea era totdeauna sătulă, iar baba crăpa de necaz şi de ciudă că nu-i merg treburile după dorinţa ei nebună. Iepuraşul, căţeluşul şi vulturul, vindecându-se deplin, au venit să stea toată ziua în apropierea binefăcătoarei lor, cunoscând ei răutatea babji, aşa că din turma de mioare n-a lipsit niciuna în cei trei ani cât a slujit fata.

împlinindu-se cei trei ani de slujbă ai fetei, baba i-a dat trei pungi de galbeni şi o haină foarte frumoasă, ţesută numai din fir de aur şi împodobită toată cu pietre scumpe de diamant.

Baba-Căpcăuna a întrebat fata dacă vrea să meargă şi la sora-sa Căta, să o servească şi pe ea, căci şi ea avea o turmă de mioare, dar îndoit mai mare decât a ei. Fetiţa i-a răspuns că merge foarte bucuros.

63

A doua zi baba luă fetiţa şi plecară până la sora ei. Cum ajunseră la palatul frumos al Babei-Căta, aceasta Ic-a deschis poarta şi s-a bucurat foarte mult când a văzut-o pe soră-sa, care era mai mică de ani, că nu se văzuseră de ani de zile.

Aci fata de împărat a fost primită cu drag, după ce fosta ei stăpână a lăudat-o că nici când n-a avut aşa ciobănită bună ca şi ea, şi că în cei trei ani cât a slujit-o nu a pierdut nicio mioară din turmă. Noua stăpână s-a bucurat şi i-a spus fetei:

— Dacă şi pe mine mă vei servi ca şi pe sora mea, eu am să-ţi plătesc îndoit mai mult decât ea, căci turma mea e cu mult mai mare decât a ei.

— Bine, mamă Căta, răspunse fata, cred că am să te slujesc tot atât de bine ca şi pe ea, dacă nu şi mai bine. Mine zi, baba Căta i-a dat în primire fetei turma de mioare, tot atât de frumoase ca şi a Babii-Căpeăuna, dar eu mult mai numeroasă.

Baba s-a dus să-i arate unde are să ducă la păscut mioarele în fiecare zi, şi i-a spus să bage de seamă că o vulturoaică care are cuibul nu departe de locul unde păşunează turma ei, vine şi-i răpeşte câte o mioară tot la două-trei zile. Baba-Căta a pus fetei merinde: o bucată de pâine uscată de patru-cinci zile, trei-patru cepe şi puţină sare. Fata a luat merindea, cepele le-a aruncat, iar pâinea a luat-o şi a muiat-o în apă şi a sărat-o, şi apoi a dat-o mioriţelor s-o mănânce. După aceasta şi-a chemat iepuraşul, căţeluşul şi vulturul, ca să-i păzească turma, iar ea s-a repezit până la cuptor, care i-a dat o pâne caldă şi moale, spunându-i că a intrat în slujba Babii-Căta

u

pe trei ani. De aci merse până la păr şi la măr şi şi-a umplut poala de mere şi de pere.

Ajungând la turma ei, a dat pâne căţelului, apoi s-a săturat şi ea bine cu pânea moale şi călduţă şi cu pere şi mere, şi aşa a trăit fata împăratului trei ani de zile ca ciobănită la Baba-Căta. Acum stăpâna chemă fata şi-i spuse să vină cu ea, ca să-şi aleagă trei haine, care-i vor place mai mult. Baba o duse într-o odaie mare a palatului ei, unde erau atârnate în cuie mai multe haine, care de care mai frumoase şi mai strălucitoare, încât îţi luau vederile când te uitai la ele, şi-i spuse fetei:

— Iată, draga mea fiindcă m-ai slujit cu credinţă, **şi** în tot timpul celor trei ani nu mi-a mai pierit nicio mioară, ceea ce încă nu mi s-a întâmplat în \’iaţa mea, îţi dau voie să-ţi alegi trei haine din acestea pe care le vezi aici, care îţi plac mai mult, şi-ţi dau şi o ladă frumoasă de argint, în care să ţi le păstrezi, apoi **îţi** mai dau şi şapte pungi de galbeni. Cred că eşti mul ţumită.

— Da, buna mea stăpână, sunt foarte mulţumită! răspunse fata de-mpărat, şi-i sărută mâinile, bucuroasă de aceste daruri, pe care nici nu le visase, atât de frumoase erau.

Acum fata de-mpărat nu ştia ce să facă: să meargă acasă ori să mai slujească. Se duse la bunii ei prieteni: iepuraşul, căţeluşul şi vulturul, să le ceară sfatul.

— Dragii mei, voi mi-aţi fost de mare ajutor. Care din voi trei aţi şti să mergeţi să vedeţi dacă tatăl meu, îm păratul Roşu, a venit acasă din război, ca să ştiu să mă

întorc şi eu acasă, iar dacă n-o fi venit încă, să mai stau un an doi în slujbă, până când va veni.

— Eu. Draga mea stăpână, răspunse căţeluşul, mă *duc* şi-ţi aduc răspunsul „căci mă duc pe urinele în; c până la tatăl tău. La palatul împărătesc,. Şi voi ştirici dacă a venit din război ori nu.

Căţeluşul o zbughi ca o nălucă dintre ei şi alergă glonţ spre palatul împărătesc. Îndată ce se apropie de palat, văzu aici o fierbere mare în toate părţile. Împăratul venise acasă din război şi neafiându-şi fala nicăieri, a izgonit pe toţi slujitorii ţării să plece în toate părţile ţării, ca să dea de urmele fetei. Chiar pe împărăteasă a trimis-o în căutarea ei. Spunându-i să nu se întoarcă în palatul lui fără de Iată.

După ce înţeleptul căţeluş află toate aceste amănunte, plin ele bucurie că poate duce o vesle bună stăpânei sale dragi, o rupse la fugă nebună de parcă nu călca cu picioarele pe pământ şi mort de oboseala drumului lung. Ajunse în faţa stăpânei, se întinse pe burtă cu limba scoasă şi. Abia gâfâind, îi spuse:

— Am aflat tot ce doreşti. Tatăl tău este acasă, dar e foarte supărat că nu ştie de tine unde eşti. Pe toţi slujbaşii ţării, şi pe împărăteasa însăşi, i-a trimis în căutarea ta prin toată ţara. Poruncindu-le să nu se întoarcă niciunul la palat fără de tine.

Acum fata era foarte veselă şi-i mulţumi căţeluşului ei drag pentru marea osteneală ce a suferit-o. Ajungând-f dorul de tată, nu ştia cum să facă să se vadă cât mai repede în braţele tatălui ei bun şi drag, şi-i ceru sfatul vulturului:

— Ce zici, dragul meu prieten, cum aş putea ajunge mai repede la palatul tatălui meu?

— Foarte uşor, răspunse vulturul, mă duc la bunicul meu, care e de zece ori mai mare şi mai tare decât mine, şi-l rog să vină să te ia şi să te ducă până la tatăl tău acasă.

Cât ai bate-n palme, vulturul îşi luă zborul şi dispăru în zare, ca nu mult timp după aceasta să vadă zburând spre ei un vultur uriaş, care se lăsă "pe pământ în faţa lor, iar dintre aripile lui sări şi vulturaşul nostru. Acum vulturul-uriaş îi spuse fetei:

— Ia-li toate lucrurile tale, le aşază între aripile mele şi apoi te aşază şi tu şi le ţine bine cu o mină, iar cu cealaltă te ţine bine de penele mele. Leagă-te bine la ochi, căci eu am să zbor pe sus de tot, ca să nu ţi se facă rău.

Fata, înainte de a aşeza lucrurile după cum îi spuse vulturul, îşi chemă pe cei trei prieteni ai ei şi le spuse:

— Dragii mei, eu am o mare rugăminte către voi, aş vrea să vă am lângă mine toată viaţa mea. Vă rog să’ veniţi, dacă vreţi chiar acum, la palatul tatălui meu, să trăiţi acolo, având de toate ce doriţi, ca să vă pot vedea în orice clipă mă va ajunge clorul de voi.

— Bine, răspunseră toţi trei prietenii, şi plecară şi ei pe urma bunei lor stăpâne.

Acum fata îşi aşeză lada de argint şi hainele, precum şi pungile cu galbeni, între aripile vulturului, apoi se aşeză şi ea şi îşi legă ochii bine, se prinse cu o mină de penele lui, iar cu cealaltă ţinea strâns lângă ea lada şi hainele şi când fu gata, vulturul se ridică ea *un* fulg

de pe pământ şi-ncepu să plutească prin văzduh ca un nor uşor până nu se mai văzu. Când au ajuns deasupra palatului împărătesc, vulturul s-a lăsat încet în grădina mare a palatului, fără să fi fost văzut de nimenea. Fata s-a dat jos şi şi-a luat lada de argint şi hainele şi le-a aşezat jos, apoi şi-a luat şi pungile cu galbeni. A mulţumit vulturului pentru că a adus-o atât de repede la tatăl ei, şi acesta s-a ridicat în zbor şi s-a dus în împărăţia lui. Fata şi-a lăsat toate lucrurile în grădină şi a alergat într-un suflet să se întâlnească cu tatăl său. Acesta tocmai voia să iasă în curte, să dea ceva porunci unor slujitori, când văzu fata intrând pe uşa palatului. Bucuria lor era mare când s-au văzut împreună. Fata îl luă pe tatăl său de mână şi-l rugă să meargă cu ea în grădină, de unde au să aducă unele lucruri. Când ajunseră în grădină, fata îi arătă lada de argint, hainele şi cele zece pungi de galbeni, spunându-i că aceste sunt ale ei. Împăratul chemă îndată două slujitoare şi le porunci să ducă în palat toate acele lucruri.

După ce aşezară toate acestea, fata îi povesti tatălui ei cum a fost silită să fugă din faţa mamii sale vitrege, cum a slujit ca

ciobăniţă la mioare la două babe, câte trei ani la fiecare, şi acum acestea, pentru că le-a slujit aşa cum le-a plăcut lor, au cinstit-o cu hainele aceste scumpe şi frumoase, pe lângă simbria celor zece pungi de galbeni.

împăratul s-a bucurat foarte mult, văzând că fata lui a ştiut cum să se poarte cu acele două babe, ca să fie iubită şi ca să-i facă daruri atât de frumoase.

68

Acum împăratul a dat porunci în toată ţara să se întoarcă toţi slujbaşii, care au fost trimişi prin ţară ca să caute fata, spunându-le că aceasta a venit singură. Bucuria lor a fost mare când au primit această veste bună, aşa că toţi s-au grăbit să se-ntoareă pe la casele lor şi Ia slujbele lor, numai singură împărăteasa nu s-a mai întors nici până în ziua de azi.

Veneau peţitori după peţitori, prinţi de împăraţi şi de crai, de peste ţări şi de peste mări, şi Feţi-frumoşi şi voinici viteji în războaie, ca să ceară mina acestei prinţese, a cărei bunătate şi înţelepciune s-a vestit prin toate ţările lumii.

Fata împăratului încă nu se gândea la măritiş şi în fiecare zi o vedeai ieşind la plimbare cu nedespărţiţii ei prieteni: iepuraşul, căţeluşul şi vulturul, care s-au făcut stăpâni deplini pe întreagă grădina palatului împărătesc.

Şi au trecut anii ca şi clipele, şi fata împăratului Roşu s-a făcut tot mai înţeleaptă şi tot mai frumoasă. Într-o bună zi a venit un împărat tânăr şi frumos ca *v. N* luceafăr şi a peţit-o şi atât fetei cât şi împăratului i-au plăcut de el. Acum s-au început a se face toate pregătirile mari de nuntă, ca la nunţile împărăteşti. Au fost chemaţi toţi împăraţii şi toţi craii, Feţi-f rum osii şi vitejii cei mai vestiţi în lupte.

A fost o nuntă tocmai ca-n poveşti, cum nici n-a mai fost şi nici n-o să mai fie.

Mireasa era îmbrăcată în minunata ei haină ţesută din fir de aur şi bătută toată în pietre scumpe de diamant, pe care i-a dăruit-o Baba-Căpcăuna, fosta ei stăpână.

69

Toate împărătesele, crăiesele şi toate prinţesele s-au minunat

de haina ei atât de frumoasă, care părea că e cerul coborit şi aşezat pe umerii miresii. Cei trei prieteni ai miresei: iepuraşul, căţeluşul şi vulturul ţineau coada voalului ei când mergea alaiul la cununie, iar în fruntea alaiului mergea o turmă de mioare, pe care cele două foste stăpâne ale miresei i-au trimis-o ca dar de nuntă, când au aflat cine a fost aceea fată atât de bună şi de înţeleaptă, care a fost ciobănită mioarelor lor. După cununie nuntaşii s-au întors la palatul împăratului, şi s-au aşezat la mesele întinse şi încărcate cu toate bunătăţile lumii, mâncări şi beuturi din cele mai alese, căci doar era nuntă împărătească, nu glumă. Pe vremurile acelea era frumosul obicei ca, la nuntă, mirele şi mireasa să-şi povestească toată viaţa petrecută până la aceea dată. Mirele-împărat a început a povesti nuntaşilor aşa:

— Eu sunt pruncul unor oameni săraci, lipiţi pământului. Fie iertat tatăl meu, de mic m-a dat ciobănaş la oi, la un mare bogătan, unde am slujit până am ajuns fecior mare. Făcându-se atunci un război între ţara mea şi între o ţară vecină, am fost dus şi eu la luptă îm preună cu ortacii de seama mea. Aici am’ ajuns să fiu în apropierea împăratului meu, pe care în timpul celor mai grele lupte i-am ajutat şi l-am scăpat de mai multe ori de la moarte.

împăratul, neavând copii, m-a luat pe mine prunc ele suflet. Nu mult după aceea împăratul a murit şi aşa am rămas eu împărat, iar acuma am venit aici să-mi

duc împărăteasa cu nuntă mare în palatul meu? rătese.

Acum a venit rândul miresii -să-şi spună povestea ei, şi începu aşa:

— Eu sunt fata împăratului Roşu şi cât timp a trăit buna mea mamă am trăit fericită lângă părinţii mei i dar după moartea mamei mele am avut de luptat cu o viaţă grea. Din cauza mâştihoaei mele, cave nu mă vedea cu ochi buni, am avut de suferit. Iscându-sE un răzbişi între ţara noastră şi între ţara vecină, tatăl meu a trebuii să plece la război. La câteva. Zile ele la plecarea lui, eu, de groaza măş-tihaaei, a trebuit să-mi iau lumea-n cap. Mergânci în lume, am întilnit un iepuraş, un cuptor plin cu **plini** coapte, un căţeluş cu piciorul rupt, un păr şi un măr plin de uscături, un vultur cu o aripă ruptă şi-un izvor acoperit

de gunoaie şi de noroi. Aceştia cerindu-mi să-i ajut, i-am ascultat cu dragă inimă. Am ajuns la Baba-Căpcăuna, unde am primit slujba de ciobăniță la mioare. Am slujit- o trei ani, în care timp mi-a pus merinde numai ai şi mălai. Aiul îl aruncam, iar mălaiul îl dădeam mioriţelor mele dragi. Cuptorul îmi dădea în fiecare zi câte o pânişoară moale, părul şi mărul poamele lor gustoase, iar izvoraşul mă stâmpăra cu apa lui minunată. Cei trei prieteni dragi ai mei: iepuraşul, căţeluşul şi vulturul mi-au păzit mioarele. Împlinind trei ani cu cinste, Baba-Căpcăuna m-a cinstit cu haina aceasta şi cu trei pungi de galbeni. De la ea am plecat la sora ei, Baba-Căia, unde am slujit alţi trei ani, tot ca ciobăniță la mioare. Ea îmi punea merinde pâine uscată şi câte

patru-cinci cepe şi sare. Eu aruncam cepele, iar pânea o săram şi sfărmând-o o dădeam mioriţelor mele. Cuptorul şi poamele gustoase mă hrăneau foarte bine. Prietenii îmi păzeau turma mare de mioare. Împlinind trei ani de slujbă pe placul Babii-Căta, ca mi-a dăruit trei haine ca şi aceasta şi o ladă de argint în care le păstrez, precum şi şapte pungi de galbeni. Bunicul vulturului meu m-a adus în zbor până la palatul tatălui meu, după ce am aflat că s-a întors din război, şi astăzi cio-băniţa-împărătească s-a cununat cu ciobanul-împărat. Toţi nuntaşii care au ascultat frumoasa lor poveste au rămas cu gurile căscate, auzind atâtea minunăţii, şi dacă tinerii n-au murit şi azi trăiesc şi se veselesc. Iar eu am călărit pe o coasă şi v-am spus o poveste frumoasă; iar cine o ştie mai lungă, fugă şi-o ajungă.

POVESTIRI DIN „DECAMERONUL” DE GIOVANNI BOCCACCIO *(FRAGMENTE)*

Calandrino, Bruno şi Buffalmacco încearcă să găsească pe valea râului Mugnone o piatră fermecată, căreia îi zice Elitropia. Calandrino îşi închipuie c-a găsit-o el şi se întoarce acasă încărcat de pietre, nevasta îl ocărăşte; el, înfuriat, o bate zdravăn şi apoi le povesteşte prietenilor ceea ce ei ştiau mai bine decât dânsul.

ÎN ORAŞUL NOSTRU, cel veşnic plin de ca- raghioşi şi obiceiuri felurite, trăia acuma nu de mult un oarecare, Calandrino, zugrav de felul lui, om cam sărac cu duhul şi cu apucături ciudate; şi Calandrino acesta umbla mai toată vremea cu alţi doi zugravi, unul pe nume Bruno, iar celălalt Buffalmacco, doi hâtri buni de glumă, dar altfel oameni iscusiţi şi greu de tras pe sfoară, care se împrieteniseră cu Calandrino pentru că adeseori aveau prilejul să petreacă pe socoteala neghiobiei şi-a obiceiurilor lui. Tot pe la vremea aceea trăia la Florenţa un tânăr, băiat destoinic foarte şi mare meşter la de toate, viclean şi îndemânatec, pe nume Maso del Saggio, care, auzind şi el tot soiul de poveşti despre prostia lui Calandrino, ca să petreacă niţeluş, se hotărî să-i joace un renghi ori să-l îmbie a crede mai ştie naiba ce minune. Şi, într-o bună zi, dând peste el din întâmplare, în biserica San Giovanni şi, văzându-l cum stă şi cască gura la zu-

grăvelilo şi încre pe f i r i d a care se afla de- asupra altarului, şi care nu de multă vreme fusese aşezată acolo, se chibzui că ăsta-i locul şi vremea potrivită ca să-şi atingă ţelul. De aceea, după ce clintii destăinui unui tovarăş cu caro se afla acolo ce avea de gârrd să se apropiară amândoi de locul unde Calandrino şedea de unul singur, şi. Prefăcându-se amândoi că nici nu-l bagă în seamă, se apucară să vorbească despre virtuţile ascunse -pe care le au unele pietre despre caro Maso turuia cu atâta iscusinţă, de-ai fi jurat că nu-i pe lume giuvaergiu mai priceput şi mai destoinic decât el. Calandrino, care trăgea cu urechea, de la o vreme se sculă şi, pricepând că nu e vorba de nicio taină la mijloc, se dădu binişor pe lângă dânşii, lucru de care Maso se bucură nespus. Şi, fiindcă omul nu se sinchisea de el, ci-i da înainte cu gura, Calandrino îl în. Rebă pe unde s-ar putea găsi asemenea pietre minunate. Maso îi răspunse că cele mai multe- se găseau în Berlinzone, pământ în ţara bascilor şi anume într-un sat căruia îi zicea Bengodi, unde viile erau legate cu cârnaţi, iar o gâscă te costa un ban, pe care mai primeai şi-o raţă pe deasupra; şi mai era acolo un munte întreg de parmezan

– zicea – răzăluit de-a gata, deasupra căruia şedea un neam de oameni care n-aveau altă treabă decât să facă ravioli’ şi macaroane pe care să le pimă la fiert în supă de claponi, iar mai la urmă să le azvirle la vale, în jos pe munte, şi ăla de prinde mau multe era mai câştigat; *şi-n* preajma muntelui curgea un

5 Ravioli – un fel de colţunaşi cu carne sau cu brânză, care se fierb în supa.

riuleţ cu vin. Un vin fără pereche în lume şi fără stropn de apS într-insul..

i

— Halal de-a. Şa ţari! se minună Calandrino. Da’ caj claponii aia pe care-i fierb, ce se alege? Maso îi răspunse:

— Îi papă bascii. Atuncea Calandrino zise:

— Ai fost vreodată în ţara aceea?

— Vreodată? Asta-i bună, răspunse Maso. Nu o dată, cî de mii de ori am fost.

La Care Calandrino zise:

— Şi câte mile-s până acolo?

— Păi să tot fie cam vreo mie.

— Care va să zică-i mai departe decât ar fi p\nă-n Abruzzi?

— Vezi bine, făcu Maso. Oleacă mai depărtişor. Calandrino, bietul, sărac cu duhul cum era, văzând că Maso nici nu râde, nici nu clipeşte barem la vorbele astea, le socoti adevărate şi le dădu crezare cum dai oricărui adevăr care-şi vădeşte limpede şi fără înconjur faţa. De aceea zise:

— Din păcate e prea departe pentru mine! Dar dac-ar fi mai la îndemână, zău că m-aş duce o dată. Cu tine îm preună, nu de alta. Dar să văd şi eu macaroanele cum fac la tumbe şi să mănânc pe săturate. Da’ fă bine şi spune-mi. Pe aicea pe la noi nu se găseşte nicio piatră din alea fermecate?

La care Maso zise:

— Ba da, şi încă două soiuri cu straşnice virtuţi: un soi îs pietrele alea tari din Settignano şi Montisci, cu care i’aci făină dacă le pui la moară; d-aia se zice acolo, prin ţările alea depărtate, că mila vine de la Domnul şi pietrele de moară din

Montisci şi Settignano; da’ vezi c-aici la noi atâtea pietre d-astea sunt, încât îşi pierd din preţ, după cum şi la ei îşi pierd din preţ smaraldele, fiindcă p-acolo-s munţi întregi, mai mari ca muntele Moreilo, care scânteiază noaptea de te cruceşti, nu alta. Şi află că de-ar fi vreunul să şlefuiască bine, până ce nu sunt găurite pietrele astea tari, din care se fac pietre de moară, şi să le înşire pe-o aţă, ar căpăta bani grei pe ele, dacă le-ar duce la sultan. Cât despre celălalt soi de pietre, cărora noi, giuvaergii, le zicem Elitropia, acelea-s nişte pietre cu însuşiri şi mai grozave: oricine poartă în sân o pietricică d-alea, nu poate fi văzut de nimeni acolo unde nu-i. Atuncea Calandrino zise:

— Măi, ce mai pietre minunate! Da’ astea de la urmă pe unde se găsesc 7

Maso îi răspunse că în Mugnone.

— Şi cum e piatra asta? E mare ori e mică? Şi ce cu loare are? îl întrebă Calandrino.

Maso îi răspunse:

— Aşa şi-aşa. Sunt unele mai măricele şi altele mai mici. Da’ toate-s negricioase.

Calandrino, care îşi vârâse bine în cap toate amănuntele acestea, se prefăcu atunci că are altă treabă şi, despăr-ţindu-se de Maso, se hotărî în sinea lui să caute piatra fermecată, dar nu fără de ştirea lui Bruno şi-a lui Buffal-

macco, la care ţinea îndeosebi. Se puse deci să-i caute, pentru ca fără de zăbavă şi înaintea tuturor să se apuce de cercetat şi toată dimineaţa şi-o irosi căutindu-i. În cele de pe urmă, cam după ceasul prânzului, amintindu-şi că lucrau amândoi la mănăstirea maicilor, din strada Faenza, deşi arşiţa era mare, lăsându-şi toate treburile, se duse într-un suflet până ia dânşii şi, chemându-i, le zise după cum urmează:

— Fraţilor, dacă-mi daţi crezare, e rost să devenim cei mai bogaţi bărbaţi din tot oraşul ăsta; am auzit de la un om vrednic de toată încrederea, c-aicea în Mugnone se află o piatră minunată, pe care, dac-o porţi la tine, nici dracul nu te vede. De aceea, aş zice s-o pornim întru căutarea ei, acum, fără întârziere, ca nu care cumva să ne-o ia alţii înainte. Şi-o s-o găsim fără îndoială, fiindcă eu ştiu cam cum arată; iar după ee-

om găsi-o, ce alta am putea să facem decât să ne-o vârâm în pungă şi să ne ducem la zarafi – care ştiţi că pururi ţin pe mese movile de florini şi arginţi – şi să furăm cât om putea. Că nimeni n-are să ne vadă; şi într-acest chip ne îmbogăţim pe dată câteştrei, făr’ să trebuiască cât e ziua de lungă şi de mare să stăm să mâzgălim pereţii, aşa cum face melcul.

Pe Bruno şi pe Buffalmacco îi pufni râsul în sinea lor când o auziră şi pe asta; dar, uitându-se unul la altul, se prefăcură miraţi foarte şi lăudară între ei sfatul lui Calandrino. Totuşi, Buffalmacco îl întrebă să-i spuie cum îi zicea pietrei. Dar Calandrino, bietul, care era cam grea de cap, uitase cum îi zice; de aceea îi răspunse:

77

— Ce nevoie avem de nume, când ştim ce însuşiri as-? Eu zic să nu mai pierdem vremea şi să ne ducem s-o căutăm.

— Da’ cum e piatra? zise Bruno.

— Să vezi, răspunse Calandrino. Sunt uneâe mai mari şi altele mai mici, dar la culoare toate-s negre, de aceea, după socotinţa mea, aş zice să le stringent pe toate cele negre, până ce-om da de ea. Haidem, să nu mai pierdem vremea.

— Ci stai oleacă, zise Bruno.

Şi, întorcându-se către Buffalmacco, făcu:

— Are dreptate Calandrino.

— Dar nu e vremea acu’ pen tru o treabă ca aceasta, căci soarele e în crucea amiezii şi cum. Răzbeşte în albie usucă toate pietrele; de aceea aiea care-s negre în zori, când nu sunt dogorite, acum la ceasul ăsta ni s-or părea că-s albe. Ba, pe deasupra, astăzi, cum e şi zi de lucru, trebuie să fie tare multă lume în vale la Mugnone şi s-ar putea, văzându-ne, să ghicească ce căutăm acolo şi să se apuce şi ceilalţi să caute piatra cu pricina; iar de le pică lor în mină, noi pierdem tot şi nu de alta. Ci numai fiindcă ne-am grăbit. Eu cred, de vă învoiţi şi voi, că asta-i treabă de făcut în zorii dimi neţii, că poţi deosebi mai bine culorile la pietre, şi nu în. Zi de lucru, ci-n zi de sărbătoare, ca să nu fim văzuţi de nimeni.

Buffalmacco găsi de bună povaţa lui Bruno şi a lui Calandrino aşijderi; drept care câteşitrei căzură la învoială ca în dimineaţa următoarei dumineci să pornească în căutarea pietrei.

Calandrino însă îi rugă stăruitor să nu care

cumva să sufle o vorbă despre asta, căci cel ce îi spusese taina îi juruise B-o păstreze. Iar după aceea se apucă să le înşire ce auzise despre ţinutul Bengodi, jurânxlu-se că spune drept

Rămaşi singuri. Bruno şi Buffalmacco se sfătuiră între ei cum să urzească treaba. Calandrino aşteptă ca pe jăratec ziua de duminecă, iar când veni, în sfârşit, sculându-se de mânecate, îşi adună tovarăşii şi luând-o pe la poarta San Gallo, coborâră în valea râului Mugnone, unde începură câteşitrei să umble în sus şi-n jos în căutarea pietrei. Calandrino, ca cel mai avântat, mergea înaintea celorlalţi şi, ţopăind când ici, când colo, cât ce zărea o piatră neagră, se năpustea asupra ei şi şi-o vira în sân. Bruno şi Buffal-macco călcau pe urma lui şi adunau şi ei ici una, colo alta. Ci Calandrino, tot strângând, se pomeni nu după mult cu sinul plin de pietre; drept care, ridicându-şi poalele cămeşii, care era destul de largă, le prinse bine în brâu şi cât ai zice „vai" îşi încarcă şi poala; apoi, nu după multă vreme, făcu şi din giubeică y traistă şi o umplu şi pe aia. Bruno şi Buffalmacco, văzându-l încărcat cu pietre, cum se făcuse şi de amiaz, se apucară să vorbească precum se înţeleseseră mai dinainte încă, şi ca atare Bruno zise:

— Da' unde-i Calandrino?

Buffalmacco, care îl vedea doar bine, acolo la doi paşi de el, se răsuci căutându-l la dreapta şi la stânga şi într-un târziu răspunse:

— Habar n-am unde poate fi. Doar mai înainte era aici. La care Bruno zise:

— Se poate, nu zic ba, dar sunt încredinţat că acu' trebuie să fie acasă, unde mănâncă de amiaz şi-n schimb pe noi ne lasă aici să ne prostim eăutând la pietre.

— Aşa ne trebuie, zise celălalt. Bine-a făcut că ne-a amăgit şi ne-a lăsat aicea baltă, de vreme ce-am fost nătărăi şi l-am crezut ca proştii. Care altul mai neghiob ca noi ar fi putut să creadă c-o piatră cu atari virtuţi se află tocmai în Mugnone?

Calandrino, când i-auzi vorbind aşa, crezu că, în sfârşit, dăduse peste piatra cu pricina şi mulţumită virtuţilor ei minunate tovarăşii lui nu-l vedeau, deşi se afla sub ochii lor. De aceea, bucurându-se peste măsură de norocul care dăduse peste dânsul, fără să spună o vorbă, se hotărî să se întoarcă şi de aceea o luă din loc şi se porni spre casă. Văzându-l că se duce, Buffaimacco zise către Bruno:

— Ce facem, vere? Nu plecăm?

— Ba hai şi-om merge, zise Bruno, da' jur pe Dumnezeul meu că n-o să-şi bată joc de mine a doua oară Calandrino. Şi de mi-ar fi la îndemână, cum mi-a fost toată dimineaţa, ţi l-aş atinge pe la glezne cu una din pietrele astea, de şi-ar aduce aminte şi-o lună întreagă de păcăleala ce ne-a tras.

Şi n-apucă să zică bine că şi înşfacă o piatră şi azvârli cu ea în picioarele lui Calandrino, care, simţind durerea până în rărunchi, chirci piciorul şi începu să sufle tare, dar fără să se vaite, şi merse mai departe. Buffaimacco Bii-ţi apucă şi el o piatră din cele adunate şi zise către Bruno:

80

— Vezi pietricica asta**? Ajunge-l-ar pe Caâandrino cât al** clipi, în spinare!

Şi dându-i drumul îi arse **una, dar zdravănă de tot, în** şale. Într-acest chip, **dintr-una într-alta, tot asmuţindu-l** de la spate cu pietre, **urcară valea şi ajunseră la poarta** San Gallo. Acolo, **după ce aruncară pietroaiele adunate,** se opriră oleacă să **vorbească cu vameşii de strajă, iar** dânşii, aflând despre ce-i **vorba, se prefăcură a nu-l vedea** pe Caâandrino şi stricându-se **de râs îl** lăsară **să treacă** nestingherit poarta. Caâandrino nu zăbovi **deloc pe** drum, ci merse ţintă acasă la doi paşi **de** Ungherul Morii. Şi atâta de prielnică se arătă şotiei soarta, încât în timp ce urca din vale şi străbătu oraşul nimeni nu-l agrăi, cu toate că în drum se întâlni cu câţiva oameni, puţini, ce-i drept, căci cei mai mulţi mâncau de amiaz la ora aceea.

Ajuns acasă intră înăuntru, aşa încărcat, cum se afla. Nevastă- sa, femeie frumoasă şi isteaţă, pe nume donna Tessa, se afla din întâmplare tocmai în capul scărilor; şi, înciudată cum era că întârziase atâta, când îl văzu că vine **se** apucă să-l

ocărască, zicând:

— Bin’ că te-aduce dracu acasă! Toţi îs mâneaţi **de-** amiaz când te trezeşti şi tu să vii.

Când Caâandrino o auzi şi pricepu că-l vede, făcu **plin** de obidă şi durere:

— Lua-te-ar clracu, femeie blestemată! Care va să zică aici erai? M-ai mâncat fript de data asta! Da’ las’ că ţi-oi plăti-o eu cu vârf şi îndesat.

6* ei

Şi, după ce urcă şi-şi lepădă povara într-o săliţă sus, se repezi la dânsa şi apucând-o de cosiţe, o azvirli pe jos şi începu să-i care la pumni şi la picioare, lovind-o orbeşte în cap, în şale, pe unde apuca: degeaba se ruga femeia cu nuinile împreunate; până ce n-o snopi în bătaie, zdro-bindu-i toate oasele şi până ce nu-i smulse şi cel din urmă fir de pâr, nu se clinti de lângă dânsa.

Bruno şi Buffalmacco, după ce râseră o bucală cu vameşii porcii San Gallo. Porniră agale pe urmele lui Calandrino. Şi, ajunşi la poarta casei lui, auziră de jos ce mamă de bătaie îi mai ardea nevesti-si; drept care, prefăcându-se că tocmai în clipa aceea pică, strigară după el de jos. Calandrino ieşi la fereastră roşu la faţă, năduşit şi frânt de oboseală şi îi rugă să vie sus. Bruno şi Buflalmacco, făcând pe îngrijoraţii, urcară până sus la el şi văzură odaia plină de pietre, iar într-un colţ pe biata Tessa, care piângea amarnic, cu părul răvăşit, cu rochia sfârtecată şi cu obrazul însingerat şi plin de vânătăi; iar într-un alt ungher pe Calandrino stând pe un scaun, ca omul frânt de osteneală, cu straiele ca vai de lume şi gâfâind din greu. Şi, după ce priviră la el şi-n jur o vreme, grăiră:

— Ce mai e şi asta? Vrei să zideşti ceva de-ai adunat atâtea pietre?

Iar pe urmă adăugară:

— Da’ donna Tessa ce-are? S-ar zice c-ai bătut-o. Ce înseamnă toate astea?

Calandrino. Frânt de povara pietrelor pe care le cărase, de mânia îndrăcită cu care îşi altoise nevasta şi de *s|i~.A*

parare, fiindcă îşi scăpase ca un prost norocul printre degete, nu era În stare să-şi adune minţile ca să răspundă desluşit. De aceea, văzindu-l că tace, Buffalmaeco o luă de la capăt zicând:

— Măi Calandrino, dacă erai mânios din altă pricină pe noi, nu se cădea defel să ne batjocoreşti aşa cum ne-ai batjocorit, că după ce ne- ai dus cu tine, ca să căutăm piatra aia rară, ne-ai lăsat baltă acolo ca pe nişte caraghioşi şi te-ai întors fără un cuvânt. Să ştii că păcăleala asta ne-a supărat din cale-afară şi are să fie ultima din cile ne-ai mai tras. De bună seamă, ultima. La vorbele acestea, Calandrino răspunse; – Fraţilor, nu vă supăraţi că lucrurile stau altminteri de cum vi le-aţi închipuit voi. Eu, vai şi amar de mine, găsisem piatra aceea. Şi, ca să fiţi încredinţaţi că nu min-ţesc, să ştiţi că atunci când voi tot întrebaţi de mine şi mă căutaţi în jur, eu mă aflam acolo, la doi-trei paşi de voi; iar dac-am văzut că plecaţi şi nu mă vedeţi, v-am luat-o înainte şi abia adineauri am sosit, puţin înaintea voastră.

Şi luând-o de la capăt, le povesti de-a fir-a-păr tot ce făcuseră acolo şi ce vorbiseră între ei, arătându-le şi vî- nătăile cu care se alesese pe la călcâie şi pe spinare de pe urma pietrelor azvârlite de dânşii. Pe urmă îi dădu înainte „zicând: • ■• .

— *M-*■■• ■

— Iar când am trecut poarta cu toate pietrele astea în sân, nici pâs nu mi-a zis nimeni, deşi ştiţi şi voi bine ce plicticoşi şi urâcioşi sunt vameşii aceia, care vor cu tot dinadinsul să-. Şi vâre nasu-n tot ce duci. Ba, pe deasupra,

8 83

m-am întâlnât pe drum şi cu niscaiva prieteni, cari totdeauna m- agrăiesc şi mă poftesc să beau cu ei şi totuşi n-a fost unul să-mi deie ziua bună, pentru că ei nu mă vedeau. De-aici, când am ajuns acasă, împieliţata asta de cutră blestemată mi s-a făcut înainte şi m-a văzut; ea singură. Şi nu e de mirare, că, precum ştiţi, muierile dezleagă orice farmec şi alungă orice însuşire din cele câte zac în lucruri. Şi tocmai când să zic şi eu că-s cel mai norocos bărbat din tot oraşul ăsta, m-am pomenit mai oropsit ea orişicare altul; de aceea am căptuşit-o de să mă ţie minte şi nu ştiu, zău, ce mă opreşte să n-o omor pe dată. Afurisit să fie

ceasul când am văzut-o prima oară şi când mi-a pus picioru-n casă.

Şi aprinzmdu-se din nou, fu cât p-aci să sară şi să-i mai ardă o bătaie. Bruno şi Buffalmacco făceau, ai naibii, pe miraţii şi îi dădeau dreptate lui Calandrino, deşi în sinea lor abia se stăpâneau să nu pufnească în râs. Dar, când văzură că se scoală mintos, ca s-o mai bată o dată, se ridicară şi-i opriră, spunându-i că nu ea ci el era de vină, el care ar fi trebuit să-i spună dinainte să nu i se arate în ziua aceea în faţă, dacă ştia că femeile dezleagă orice farmec; iar dacă Dumnezeu nu-i trimisese gândul ăsta era ori fiindcă se gândise să-şi înşele tovarăşii, pe care ar fi trebuit să-i înştiinţeze de norocul care dăduse peste dânsul, ori fiindcă soarta lui era să nu se norocească. Şi după multe alte vorbe, într-un târziu, cu chiu cu vai, îl împă-cară cu nevasta şi plecară de la dânsul, lăsându-l îngându-rat în casa plină de pietre.

y

84

Bruno şi Buffalmacco îi fura un porc lui Calemdrino; ca sa găsească hoţul, îl pun să facă o încercare cu acadele de ghimber şi vin din cela dulce şi-i dau şi lui două acadele, amare înăuntru, amestecate cu aloi; hoţul se arată a fi chiar el, drept care e nevoit să deie prietenilor săi două perechi de claponi graşi, ca să nu-l spună nevestei lui.

NU CRED C-AR FI NEVOIE să mai spun şi eu cine e Calandrino, Bruno şi Buffalmacco, fiindcă îi cunoaşteţi dinainte; de aceea, trecând mai departe, spun că numitul Calandrino avea o moşioară, nu prea departe de Florenţa, pe care o primise în zestre de la nevasta lui, şi printre celelalte bunuri pe care i le aducea moşia, se afla şi câie un. Porc cu care se alegea în fiecare an; şi, fiindcă aşa se obişnuise, în luna lui decembrie mergea la ţară cu nevasta şi acolo tăia porcul şi-apoi îl punea la sărat. Ori, într-un an se întâmplă ca, fiind nevastă-sa bolnavă, Calandrino să meargă singur la tăiatul porcului. Bruno şi Buffalmacco, prinzând de veste treaba asta, se duseră şi ei la un bun prieten al lor, un popă care era vecin, cu Calandrino, să petreacă acolo vreo trei sau patru zile. Calandrino, care tăiase

porcul în dimineaţa zilei în care ei sosiseră, văzându-i pe amândoi cu popa îi chemă şi le zise:

— Bine-aţi venit, măi fraţilor! Ia haideţi să vedeţi ce gospodar sunt eu!

Şi, ducându-i în casă, le arătă porcul tăiat. Bruno şi Buffalmacco găsiră porcul straşnic şi pricepură din. Spu-

85

sele lui Calandrino că avea de gând să-l puie la sare pentru ai lui. Aluneca Bruno zise:

— Măi, da’ mare prost mai oşti! Vinde-l mai bine şi de bani ne-om bucura împreună, iar Tessci n-ai «Jecât să-i spui că ţi l-au şterpelit, t

Calandrino zise:

— Nici gând; întâi că nu m-ar crede şi-apoi m-ar da afară din casă. Nu v-amestecaţi în treburile mele, că şi-aşa nu v-ascult.

Degeaba se căzniră flăcăii să-l convingă, căci tot n-o scoaseră la capăt. Calandrino îi pofti la cină cu jumătate de gură, drept care dânşii nu primiră, şi-apoi plecară de la el. Pe drum, Bruno zise:

— Ce-ar fi să-i furăm porcul la noapte, hai? Ce zici?

— Dar cum naiba am putea-o face? întrebă Euffal-maceo.

— Lasă că ştiu eu, zise Bruno. Numai de nu i-ar schimba locul.

— Dacă-i aşa, hai să-l furăm, răspunse Buffalmacco. De ce adică să n-o facem? Şi-am trage apoi un chef cu popa, de să ne meargă vestea!

Părintele se învoi bun bucuros la furt şi aluneca Bruno zise:

— La treaba asta e de lipsă niţică dibăcie. Tu. Euffid- macco, ştii doar bine ce cărpănos e Calandrino şi ci! de bucuros se îmbată când e să nu plătească el. Haide să-l ducem la o crâşmă; popa să se prefacă numai că ne cinsteşte pe toţi trei şi să nu-l lase să plătească nimic pe

8.5

Calandrino. O să se îmbete turtă şi-o să-l putem fura în voie, ea nu o decât el acasă. Făcură, dar, Întocmai precum spusese Bruno.

Calandrino, văzând că popa nu lasă pe nimeni să plătească,

se apucă să beie zdravăn şi, deşi nu-i trebuia prea mult ca să se ameţească, bău până nu mai putu. Şi, cum era noapte târzie, când se întoarse acasă, nu mai pofti nimic de cină, intră şi se trânti pe pat, lăsând uşa deschisă, deşi era încredinţat c-o încuiase cu zăvorul. Bruno cu Buffal-macco se duseră împreună cu popa să cineze; şi, după ce mmenră bine, luară cu ei niscaiva scule, ca să se poată Strecura la Calandrino în casă pe unde dibuise Bruno că-i locul potrivit şi se porniră într-acolo. Ci aflând uşa descuiată, intrară înăuntru şi, luând porcul din cui, îl duseră la popă acasă, unde îi dosiră bine. Iar pe urmă se culcară. A doua zi de dimineaţă Calandrino se sculă, de astă dată treaz la minte, şi cât se coborî văzu că porcul nu-i în cui şi uşa e deschisă; drept care, după ce întrebă pe unul şi pe altul dacă nu ştiu cumva cine îi furase porcul, văzând că nu-i chip să-t găsească, se apucă să facă un tărăboi cumplit, jelindu-se în gura mare că cineva îi furase porcul. Bruno şi Buffaimacco, sculând u-se şi ei, se duseră la Calandrino să vadă ce mai zice. Calandrino, cât ce dădu cu ochii de ei, îi chemă cu lacrimile în ochi şi ie spuse:

— Vai, fraţilor, mi-au furat porcul. Bruno se apropie de el şi-i zise pe şoptite: |— Mare minune, zău aşa, c-ai fost şi tu înţelept o dată!

87

La care Calandrino zise:

— Nu mint. Mi l-au furat. De-adevăratelea v-o spun.

— Aşa, aşa, făcu celălalt; strigă cât poţi, ca să te creadă.

Calandrino, bietul, striga din ce în ce mai tare, zicârtd:

— A naibii treabă! Nu mint, pricepe o dată. Mi l-au fu rat de-a binelea.

Dar Bruno îi da înainte:

— Zi numai, zi: aşa şi trebuie. Strigă cât poţi în gura mare, ca să te creadă, că spui drept.

— Pe legea mea, mă scoţi din fire, răspunse Calandrino. Nu vrei să crezi şi pace; să mă trăsnească Dumnezeu dacă te mint! Mi l-au furat.

Atunci Bruno zise:

— Cum dracu? Nu pricep. Ieri încă l-am văzut aicea. Doar n-oi fi vrând să cred că peste noapte a zburat!

— Aşa cum îţi spun, răspunse Calandrino.
— E oare cu putinţă? se minună celălalt.
— Vezi bine, zise Calandrino. Aşa e cum îţi spun. Am rămas de pagubă şi nu ştiu cum să mă întorc acasă; nevastă-mea n-o să mă creadă şi, chiar dacă m-ar crede, n-o să mai am zi bună cu ea un an de zile.
Atuncea Bruno zise:
— Dacă-i aşa, pe legea mea, i-o mârşăvie treaba asta; dar Calandrino, tu ştii bine că ieri te-am învăţat chiar eu să născoceşti povestea şi n-aş vrea să-ţi baţi joc acuma, de noi şi de nevastă-ta.
Calandrino prinse a zbiera şi zise:

— De ce mă scoţi din fire şi mă îndemni să înjur de Dumnezeu şi sfinţi? îţi spun şi iar îţi spunea mi-au furat porcul astă-noapte.
Atunci grăi şi Buffalmacco:
— Dacă-i aşa, trebuie să aflăm, dac-om putea, un mijloc ca să-l găsim neapărat.
— Ce mijloc am putea găsi? întrebă Calandrino.
— Apăi de bună seamă că n-a venit din India acela de ti l-a furat. Hoţul trebuie să fie unul dintre vecinii tăi. Şi dacă tu poţi să-i aduni, eu ştiu să fac o încercare, ’ aia cu plinea şi cu brânza, şi cât ai zice
„vai” îl găsim pe hoţ.
— Ţi-ai găsit! făcu Bruno. Crezi c-o să. Poţi să-i duci pe ăştia cu pâinea şi cu brânza? Sunt încredinţat că unul din ei a furat porcul şi n- o să vrea nimeni să vie, fiindcă o să-şi deie seama de ce îi chemăm aşa pe toţi.
— Ce-i de făcut atunci? întrebă Buffalmacco.
— Eu cred, răspunse Bruno, că încercarea asta ar fi mai bine dac-am face-o cu acadele de ghimber şi cu vin din cela dulce, la care să-i poftim să beie. N-o să le treacă prin minte că vrem să-i încercăm şi vor veni de bună seamă; că doar putem sfinţi şi acadelele la fel de bine ca pâinea şi ca brânza.
— Aşa e, bine zici, făcu Buffalmacco. Ce spui de asta, " Calandrino?
Să încercăm?
— De bună seamă, răspunse Calandrino. Ba chiar vă rog s-o

faceţi, că, clacă aş şti măcar pe mâna cui a încăput, m-aş simţi oarecum mai mângâiat.

— Atunci haidem, zise Bruno. Dacă-mi dai bani, sunt gata să mă duc până la Florenţa, s-aduc de-acolo ce ne trebuie.

89

Calandrino avea la el vreo patruzeci *âc* sfanţi, pe ce dădu pe inii. Bruno pleci dar la F la un spi prieten de-al lui, şi cumpăra ca la vreo Utră de acadele de ghimber; pe urmă puse pe spi ier să-i facă două de-alea amare, să le amesu ce înăuntru cu Zeamă proaspătă de aloi şi la sfârşit să le îmbrace în zahăr, ca pe celelalte; şi, ca să nu le încurce ori să le piardă le tăcu ia amândouă câte un semn, după care putea uşor

— Recunoască. Pe urmă, după ce mai cumpără şi-o damigeana cu vin dulce, se întoarse în sat ia Calandrino şi-i zise:

— Mâine dimineaţă să-i pofteşti la un pahar de vin pe cei ce-i bănuieşti; e zi de sărbătoare şi vor veni bucuroşi; iar Buffalmacco şi cu mine fa noapte om sfinţi acadelele şi mane dimineaţă le-om aduce acasă. Mai muft: de dragul tău am să-i îmbii chiar eu pe oameni să ia şi să mănmce şi tot eu am să le vorbesc şi am să fac ce-i de făcut. Calandrino făcu precum îl învăţase. Drept care a doua zi, în jurul ulmului din faţa bisericii, se adună o ceată întreagă de ţărani şi de tineri florentini, care se aflau la ţară. Bruno şi Buffalmacco veniră cu cutia de acadele şi cu vinul şi, după ce aşezară pe cei de faţă în cerc, Bruno prinse a vorbi şi zise:

— Domnilor, trebuie să vă spun de ce v-am adunat aici, ca nu cumva la urmă să fiu eu vinovatul, dacă s-ar în-tâmpla ceva ce nu v-ar fi pe plac. Lui Calandrino aici de faţă i s-a furat ieri noapte un porc şi nu se ştie cine-i hoţul: or, fiindcă ei de bună seamă se află printre noi, ca să-l putem găsi, Calandrino vă pofteşte să luaţi **din**

90

fieştecare câte una, şi după ele să beţi vin. Şi-i bine să ştiţi de pe acuma că hoţul 5-0 să fie în >i? re să înghită acadeaua, căci o să-i pară mai amară ca fierea şiro s-0 scuipe; de aceea, ca să n-aibă a padini ruşinea asta aicea în văzui tuturor, cred c-ar fi

mai bine mărturisească popii şi eu sini gata să mă las de orice încercare.

Toţi cei de faţă se învoiră bucuroşi să mănânce acadelele. Drept care Bruno, după ce-i aşeză la rând şi-l puse şi pe Calandrino să şadă în şir cu ei. O luă de la un capăt şi începu să împartă fieştecăruia acadeaua. Ajuns în dreptul lui Calandrino. Luă una din acelea amare şi i-o aşeză în naimă. Calandrino şi-o azvârii degrabă în gură şi începu s-o mestece: cât ce-i ajunse însă pe limbă gustul de aloi, nomuiputind răbda amărâta, scuipă pe dată acadeaua. Toţi se u i t a u unul la altul să vadă care scuipă, şi-n timp ce Bruno împărţea de zor la acadele, lăcându-se că nu ia în seamă la ce se întâmplă în jurul lui, se auzi din spate un glas:

— Ce-i asta, Calandrino?

Bruni") se întoarse iute şi, rina văzu pe Calandrino scui-pându-şi acadeaua, făcu:

— Ia s taţi niţel: poate a scuipat clin alte pricini. Mai ţine una, Calandrino.

Şi luind şi-a doua acadea, i-o puse el îri gură şi pe urmă îşi văzu de treabă până sfirşi de împărţit. Prima ca prima, dar a doua i se păru şi mai amară bietului Calandrino; totuşi, fiindcă îi era ruşine s-o scuipe şi pe asta. O mesiocă o vreme în gură şi înir-acestea începu să slobozev. Seă nişte lacrimi mari cât nişte alune; şi până mai la urmă,

nemaiputând răbda, scuipă şi-a doua acadea, precum făcuse şi cu prima. Între acestea Buffalmacco cu Bruno dimpreună dădeau oamenilor să beie. Când îl văzu însă pe bietul Calandrino c-o scuipă şi pe cea de-a doua, se alăturară celorlalţi şi toată lumea zise că fără îndoială Calandrino îşi furase singur porcul, iar unii dintre cei de faţă îl şi certau cu, asprime. Dar, după ce plecară ceilalţi şi Calandrino rămase cu Buffalmacco şi cu Bruno, acesta de pe urmă zise:

— Puteam să jur că l-ai vândut şi că pe noi ne-ai dus cu vorba, zicând că ţi l-au şterpelit, ca nu cumva, doamne fereşte, să ne cinsteşti şi tu o dată cu un pahar de vin din banii ce i-ai luat pe el.

Calandrino, care nu scuipase încă bine amărăciunea de aloi,

se apucă să jure că nu vânduse porcul. Dar Buffalrnacco zise:

— Hai, vere, spune drept: cât ai primit pe el? Ai luat barem şase florini *1*

Calandrino, când o auzi şi p-asta, se luă cu manile de cap. Atuncea Bruno îi spuse:

— Ascultă aicea, Calandrino: unul din cei care a mâncat şi a băut cu noi ne-a spus că ai pe aici prin apropiere o fetişcană, căreia îi dai toţi banii pe care îi pui deoparte şi că e încredinţat că ei i-ai trimis porcul. Zi, de-ăştia-mi eşti? Ai învăţat să tragi lumea pe sfoară, hai? Deunăzi ne-ai pornit pe valea râului Mugnone, ca să culegem pietre negre şi, după ce ne-ai pus la treabă, ne-ai lăsat baltă acolo şi te-ai întors de unul singur. Iar după aceea mai voiai să te şi credem c-ai găsit-o. Acu', la fel ca atunci, te juri şi vrei cu dinadins să ne încredinţezi că porcul,

pe care ori că l-ai vândut, ori că l-ai dăruit, ţi l-au furat vecinii. Da' vezi că noi ne-am obişnuit cu renghiurile tale şi le cunoaştem pe de rost, aşa că nu ne mai poţi-duce. De aceea, ca să-ţi spunem drept, află că ne-am căznit destul cu sfinţirea acadelelor şi ca atare ori ne dai două perechi de claponi graşi, ori, dacă nu, îi spunem Tessei toată povestea de la capăt.

Calând rino, văzând că nu-i crezut şi socotind că-i de prisos să- şi mai sporească amărăciunea şi cu blestemele nevestii, n-avu ce să mai facă şi le dădu claponii, pe care ei, după ce întâi sărară bine porcul, îi luară cu ei la Florenţa, lăsându-l pe bietul Calandrino cu paguba şi ruşinea.

Biondeiio îi joaca un renghi lui Ciacco poffindu-l ia un prânz; Ciacco se răzbună cu băgare de seamă, făcând astfel încât Biondeiio să fie snopit în bătaie.

TRĂIA, AŞADAR, la Florenţa un om căruia toată lumea se deprinsese a-i zice Ciacco, un mâncăcios şi un lacom cum nu s-a mai văzut pe lume. Or, fiindcă averea lui nu-i ajungea spre a face faţă acestei lăcomii, cum era un om de lume şi avea purtări frumoase şi minte ascuţită, pururea gata la răspunsuri de duh şi

zeflemele, se apucă să facă, nu pe bufonul chiar, dar oarecum pe măscăriciul şi să se învârtă prin preajma bogătaşilor, care

93

pe desfătau cu mese îmbelşugate; şi cu aceştia obiţ să meargă adeseori la cină sau uneori la prinz, d<: întotdeauna era poftit de ei. Tot pe la vremea aceea trăia, tot la Florenţa, un oarecare zis Biondello, un om micuţ de stat, mai curăţel decât o muscă şi foarte spilcuit, cu o scufie în cap şi cu o chică bălăioară din care nici măcar un fir’ de păr nu se clintea, care învâriea şi el aceeaşi meserie pe care o făcea şi Ciacco. Or, într-o dimineaţă din postul Paştelui, Biondello, ducându-se la hala de peşte, să aleagă două mrene mari şi grase pentru messer Vieri de Cerchi, fu văzut de Ciacco, care se apropie de el şi-i zise:

— Ce însemnează asta?

Biondello îi răspunse:

— Ieri seara messer Corso Donatti a primit încă vreo trei mrene şi mai frumoase ca astea, ba şi un nişetru pe deasupra; dar fiindcă nu-i ajung, căci are musafiri la masă, m-a trimis să mai cumpăr două. Tu nu vii?

La care Ciacco îi răspunse:

— Vezi bine c-am să viu.

Şi, când i se păru că-i vremea, se duse la messer Donatti şi îl găsi şezând cu nişte megieşi de-ai lui. Întrebat fiind cu ce prilej venise, răspunse:

— Vin, messere, ca să prânzesc cu dumneata şi cu amicii dumitale.

La care messer Donatti zise:

— Dacă-i aşa, fii binevenit: haidem îa masă, că e vremea.

94

Şi aşezându*-se Ia masă, li sfe serv] dinţii năut şi ton sărat, iar după aceea peste de râu prăjit fără nimic altceva.

Ciacco îşi dădu seama de păcăleala lui Biondello şi. Înfuriat peste măsură, hotărî să se răzbune. Nu trecu multă vreme şi într-o bună zi se întâlni cu el, care între timp făcuse pe mulţi să râdă de păcăleala asta. Biondello îi salută şi-l întrebă râzând cum îi plăcuse prinzul de la messer Donatti. La care Ciacco îi

răspunse: – De astăzi în opt zile vei şti mai bine decât mine cum mi-a plăcut.

ŞI despărţindu-se de el, fără a mai zăbovi în planurile sale. Căzu la învoială cu un şarlatan destoinic asupra preţului isprăvii şi dându-i o butelcă goală, îl duse aproape de foişorul Cavicciuli, unde îi arătă un cavaler, numit messer Filippo Argenti, un om cât toate zilele, bine legat şi tare criţă, ţâfnos şi pus pe sfadă şi-i zise:

— Ai să te duci ia el cu sticla asta în mină şi ai să-i spui aşa: „Messere, mă trimite Biondello şi te roagă să-i umpli sticla asta cu vin din- cela rubiniu din care ai domnia-ta, fiindcă pofteşte să-şi petreacă cu nişte prieteni de ai lui”. Şi pe urmă ai de grijă să nu pună mina pe tine, căci ar fi vai de capul tău şi pe deasupra mi-ai strica şi mie socotelile.

Şarlatanul î! întrebă:

— Mai am ceva de spus?

— Atâta tot. Răspunse Ciacco. Şi după ce-ai să spui aşa, să te întorci cu sticla la mine şi-am să te plătesc. Omul e luă din loc şi îşi făcu solia. Messer Filippo, auzindu-l, nul căruia îi sărea muştarul numaidecât, îşi închipui

că Biondello, pe care îl cunoştea, voia să-şi "bată joc de ci şi, împurpurându-se la faţă, urlă:

— Ce vin, ce prieteni? Fire-uţi ai naibii amin doi! Şi, ridicându-se în picioare, întinse mina ca să-l prindă, dar el, care şedea la pândă, fugi cât ai clipi din ochi şi. Întor-cându-se la Ciacco îi povesti răspunsul dat de messer Filippo. Ciacco îl plăti pentru ispravă şi pe urmă nu-şi află odihnă până ce nu dădu din nou peste Biondello, pe care îl întrebă:

— N-ai trecut zilele astea pe la foişorul Cavicciuli?

— Nu, dar de ce mă întrebi? răspunse Biondello. La care Ciacco zise:

— Fiindcă te caută messer Filippo, dar nu ştiu de ce.

— Bine, mă duc la ei şi-am să-l întreb, făcu celălalt. Abia plecat Biondello, că Ciacco îi şi luă urma, curios să vază în ce fel avea să se descurce. Messer Filippo, care nu izbutise să pună mâna pe şarlatan, fierbea de ciudă în sinea lui şi-şi frământa zadarnic mintea, nefiind în stare a desluşi din vorbele acestuia

nimica altceva decât că Biondello, la îndemnul cine ştie cui, voia să-şi bată joc de el. Şi, în timp ce se muncea cu gândurile acestea, tocmai pică Biondello. Cât ce-l zări, messer Filippo ieşi înaintea lui şi-i trase un pumn drept în obraz.

— Aoleu, messere, se înseamnă treaba asta? întrebă Biondello.

Messer Filippo, apucându-l de chică, îi sfâşie scufia, îi azvârli gluga pe jos şi, dând în el cu sete, îi zise:

— Las’ c-ai să vezi tu, secătură, ce înseamnă treaba asta! Auzi colo, să trimită la mine după vin. Ce vin,

ce prieteni? Ce-ţi închipui, că poţi să mă batjocoreşti ea pe-un mucos, tocmai pe mine?

Şi zicând astfel, îi zdrobi odată faţa cu pumnii lui de fier şi nu-i lăsă în cap nici firicel de păr nerăvăşit şi nesmintit; pe urmă îl dădu de-a dura prin noroi, până ce-i rupse toate veşmintele, punând atâta sârg în toată treaba asta, încât bietul Biondello nici n-apucă să mai întrebe încă o dată de ce îl căptuşea aşa. Auzise el că-i vorba de prieteni şi de vin, dar nu putea pricepe ce înseamnă vorbele astea. În cele de pe urmă, după ce fu snopit în lege, fu smuls cu mare greutate din mâinile lui messer Filippo, aşa bătut ca vai de el cum se afla a fi, de către cei din preajmă, care îi vădiră apoi de ce îi trăsese messer Filippo păruiala aceea şi-l dojeniră că îndrăznise să-i ceară vin, zicându-i c-ar fi trebuit să ştie cu cine are de-a face şi că e om ce nu ştie de glumă. Biondello, sărăcuţul, se dezvinovăţea plângând şi susţinea morţiş că niciodată în viaţa lui nu trimisese după vin, şi încă la messer Filippo. Iar după ce-şi mai reveni din spaimă şi din suferinţă, se întoarse îndurerat şi necăjit acasă, dân-clu-şi cu socoteala că întâmplarea aceasta i-o datora lui Ciacco. După câtva timp, vânătăile i se traseră de pe faţă şi, începând din nou să iasă printre oameni, se întâlni într-o zi cu Ciacco, care îl întrebă râzând:

— Biondello, cum ţi s-a părut vinul de la messer Filippo?

— Aşa cum aş dori să ţi se fi părut şi ţie mrenele lui messer Corso, răspunse Biondello.

La cart; Ciacco zise:

— Sunt Ia porunca dumitale: de câfce ori ai să pofteşti sa mă îmbii ta mese ca cea la care m-ai poftit, ţi-oi da şi eu să bei aşa cum ai băut.

Biondello, care ştia cu cine are de-a face şi cunoştea **că-i** mai uşor să- i vrei răul lui Ciacco decât să i-l şi faci, îl lasă în plata Domnului şi se feri de atunci încolo să-şi mai bată joc de el.

Messer Torelio îi preacinsteşte în cosa lui pe Sala-d'm, care se deghizează în haine de neguţător, apoi pleacă în cruciadă, iăsând vorbă nevestei sale, că dacă nu se întoarce peste un an de zile, să se mărite a doua oară. În luptă cade ostatec şi fiind şoimar vestit e dus în faţa sultanului. Saladin îl recunoaşte, îi spune cine este el şi-l preacinsteşte ca pe un prieten. Messer Torelio se îmbolnăveşte şi într-o noapte e clus prin vrăji acasă la Pavia; acolo ia parte la nunta nevestei lui, dar, fiind recunoscut de dânsa, se întorc amândoi la casa lor.

SE ZICE CA pe vremea împăratului Frederic întâiul, creştinii ar fi pornit cu mic cu mare o cfyeiada pentru a pune stăpânire pe locurile sfinto. Or. Saiachn, domn foarte vrednic, care pe vremea aceea era sultan a- Babiloniei, prinzând din timp de veste, se hotărî să vază el însuşi pregătirile pe care le făceau creştinii pentru cruciada aceasta, pentru a putea în acest chip să se apere

mai bine. Punându-şi rânduială, dar, în treburile împărăţiei, *se* prefăcu a pleca într-un pelerinaj şi, luând cu sine doi dintre cei mai înţelepţi şi mai de seamă sfetnici ai lui, cât şi trei slugi, porni ia drum înveşmântat în haine de neguţător. După ce colindă astfel multe ţinuturi creş- tineşti, dorind să treacă munţii şi călătorind prin Lom-bardia, i se întâmplă într-o seară, în timp *ce* bătea drumul de la Milano la Pavia, să se întiânească cu un nobil^ pe care îl chema messer Torelăo d'Istria, de felul lui din Pavia, şi care, însoţit de slujitorii săi, de şoimi şi câini de

vinătoare, mergea pentru un răstimp Ja o *moşie* de-a sa, aşezată *pe* lângă Tessine. Cât ce văzu drumeţii, messer Torello îşi închipui că sini străini şi nobili şi vru să-i preacinstească. De aceea, când sultanul îl întrebă pe unul din slujitorii săi cât mai aveau pân'la Pavia şi dacă ar fi ajuns la timp pentru a putea intra în oraş, messer Torello îi răspunse în locul slujitorului, zicând:

— Domnilor, nu puteţi ajunge la timp pentru a intra în oraş.

— Atunci, grăi sultanul, fii bun şi ne arată unde am putea trage la noapte, căci noi suntem străini de locurile acestea.

Messer Torello răspunse:

— Cu multă bucurie: chiar adineauri aveam de gând să trimit o slugă prin apropiere de Pavia pentru niscaiva treburi; am s-o trimit cu dumneavoastră şi-o să vă ducă într-un loc unde veţi fi bine primiţi. Şi zicând astfel, se apropie de cea mai bună şi credincioasă slugă a lui, îi porunci ce avea să facă şi o trimise cu străinii. Apoi porni degrabă către moşia sa şi acolo porunci să i se pregă-

tească o cină îmbelşugată şi să se aşeze mesele afară în grădină, iar după ce făcu acestea, se aşeză în pragul porţii ca să-şi aştepte musafirii. Slujitorul, vorbind de una şi de alta cu nobilii străini, îi abătu din drum şi-i duse, fără ca dânşii să-şi dea seama, drept la moşia stă-pânului său. Cât ce-i văzu venind, messer Torello le ieşi grabnic în cale şi le spuse râzând:

— Domnilor, fiţi bineveniţi!

Sultanul, om isteţ, îşi dete seama că seniorul nu se în-crezuse în ei şi se temuse ca nu cumva să nu-i primească găzduirea, dacă i-ar fi poftit pe loc; de aceea ca să nu-şi răpească plăcerea de-a petrece o seară împreună, îi adusese în casa lui, slujindu-se de un şiretlic. Răspunse dar cuvintelor de bun venit şi apoi îi zise:

— Messere, dacă s-ar cădea ca omul să se plângă de curte-nia celorlalţi, noi am avea la ce ne plânge de dumneata, care, pe lângă faptul că ne-ai întors din drum, ne şi sileşti să primim din parte-ţi cinstea ce ne faci, deşi nu ne-am învrednicit de ea decât printr-un salut.

Cavalerul, care era om înţelept şi mare meşter la cuvânt,

răspunse:

— Domnilor, ceea ce fac eu e o nimica toată faţă de preacinstirea de care sunteţi vrednici, pre câte socot eu după înfăţişarea dumneavoastră, dar, credeţi-mă nicăieri pe aproape de Pavia n-aţi fi putut fi găzduiţi aşa cum se cuvine. De aceea nu vă pară rău c-aţi ocolit oleacă dru mul spre a vă simţi mai bine. Între acestea, slujitorii, care se adunaseră împrejurul oaspeţilor, le luară caii de îndată ce descălecară şi se îngrijiră de ei. Messer Torello îi duse apoi pe cei trei nobili în odăile anume pregătite

ti 00

pentru dânşii, unde îi puse să se descalţe şi-i răcori cu vinuri reci, după care rămase cu ei de vorbă până la ceasul cinei. Saladin cu tovarăşii şi slujitorii săi ştiau cu toţii latineşte, drept care pricepeau ce se vorbea în jurul lor şi ei la rânduî lor erau de-aşijderi pricepuţi: cu toţii socotiră că gazda lor, messer Torello, era cel mai plăcut bărbat, cel mai curtenitor şi cel mai meşter la cuvânt din câţi văzuseră pe lume. Pe de altă parte lui messer Torello i se părea că oaspeţii sunt oameni străluciţi şi mult mai vrednici de cinstire decât îşi închipuise el şi îi părea rău în sinea Jui că nu putea să-i omenească cu un ospăţ mai falnic şi cu tovarăşi mai numeroşi; de aceea se gândi că a doua zi de dimineaţă să-i despăgubească de acest neajuns şi, după ce- i spuse unui slujitor de-al său ce avea de gând să facă, îl trimise la Pavia – oraş care era aproape şi care niciodată nu-şi ţinea porţile închise – la nevasta lui, femeie foarte înţeleaptă şi tare inimoasă. Pe urmă îşi duse musafirii în grădină şi îi rugă foarte curtenitor să-i spună cine erau ei; la care Saladin răspunse.’

— Suntem neguţători dih Cipru şi mergem la Paris cu treburi de-ale noastre.

Atunci messer Torello zise:

— Unde n-ar da Dumnezeu să se nască şi în’ ţara noastră nobili atât de vrednici pe cât sunt negustorii în Cipru! Şi tot vorbind astfel de una şi de alta, ajunseră şi ceasul cinei, drept care gazda îi pofti, de vor, să stea la mese; şi acolo, ţinând seama că cina nu fusese din vreme pregă- tită. Ci doar atunci la repezeală, fură slujiţi frumos şi în buna rânduială. După ce

isprăviră masa, nu mai şezură

multă vreme, căci gazda dându-şi seama că oaspeţii sunt obosiţi, îi duse să se odihnească în nişte paturi minunate şi apoi, nu după multă vreme, se duse şi el la culcare. Slujitorul trimis la Pavia îşi împlini porunca întocmai; drept care doamna lui Torello, după ce porunci degrabă să cheme o mulţime de prieteni şi de slujitori de-ai lui messer Torello, se îngriji ca o regină, nu ca o simplă femeie, de toate cele trebuincioase ospăţului cel falnic şi la lumina torţelor pofti la el o mare parte din cei mai nobili cetăţeni ai Paviei, pe urmă scoase din dulapuri tot soiul de albituri şi de mătăsuri scumpe şi rtndui cu socoteală tot ceea ce bărbatul ei îi poruncise a pregăti. A doua zi de dimineaţă, după ce musafirii se sculară din somn, messer Torello puse să-i aducă şoimii şi apoi porni cu ei călare către un râu din apropiere, unde îe arătă cum zboară şoimii lui. Sultanul însă îi rugă să-i deie un însoţitor, care să-l ducă la Pavia, la cel mai bun han din oraş şi atunci messer Torello îi zise:

— Am să vă duc chiar eu, căci am de lucru în oraş. Străinii îl crezură şi porniră mulţumiţi la drum cu dinsul dimpreună. Către. Zece ceasuri, după ce ajunseră în oraş, messer Torello, în loc să-i ducă la cel mai mare han. Precum îşi închipuiau străinii, îi duse drept la el acasă, unde se adunaseră, spre a-i preacinsti pe oaspeţi, cincizeci din cei mai străluciţi şi mai de vază cetăţeni, care îi înconjurară îndată, sărind la frâie şi la scări. Sultanul cu ai săi, văzând aceasta, pricepură ce înseamnă treaba asta şi ziseră:

— Messer Torello, noi îţi cerusem altceva; domnia-ta ai făcut aseară chiar şi prea mult de dragul nostru, mai

mult decât am fi vrut noi, astfel încât puteai acum cu inima împăcată să ne laşi să ne vedem de drum, Messer Torello le răspunse:

— Domnilor, pentru cele câte vi s-au făcut aseară eu îi, râniân îndatorat mai degrabă sorţii decât dumneavoastră, căci ea v-a prins la drum, silind u-vă să trageţi în prea-umila-mi casă; dar

pentru cele câte vi se vor face azi dimineaţă eu vă rămân îndatorat chiar dumneavoastră înşivă şi dimpreună cu mine toţi nobilii aceştia, care vă stau în preajmă

; de socotiţi că e frumos să nu le faceţi cinstea de-a sta cu ei la masă, eu n-am nimic de spus, puteţi s-o faceţi şi pe asta.

Sultanul cu ai lui se dădură bătuţi şi după ce descălecară fură primiţi şi duşi de nobili cu multă bucurie în camerele lor, care fuseseră din vreme şi mindru pregătite anume pentru dinşii. Iar după ce se dezbrăcară de hainele de drum şi se mai răcoriră oleacă, fură duşi în sala de ospeţe, care era împodobită sărbătoreşte. Acolo se spălară pe mini şi după aceea, fiind aşezaţi la mese cu mare cinste şi alai, fură siujiţi cu multe şi minunate soiuri de vinuri şi bucate, aşa de bine şi frumos, că nici chiar împăratului, dac-ar fi fost la masă, nu i s-ar fi putut vădi mai multă şi mai mare cinste. Şi, deşi Saladin cu ai lui erau domni mari şi prinţi de vază, deprinşi cu atare lucruri, cu toate acestea se mirară de cele ce văzură şi îe aflară minunate, cu atât mai mult cu cât ştiau că gazda e doar un orăşean şi nicidecum un prinţ ca ei. După ce sfârşiră ospăţul şi furăstrânse mesele, vorbiră o bucată de una şi de alta şi apoi. Fiind foarte cald afară, cu învoirea gazdei, nobilii din Pavia plecară să se odih-

nească, iar cavalerul, rămas singur cu oaspeţii, îi duse într-o odaia alăturată, unde dădu poruncă s-0 cheme pe vrednica-i nevastă, pentru ca niciun lucru din câte îi erau lui dragi să nu rămâie nevăzut de musafirii săi. Doamna, frumoasă şi voinică la trup, înveşmintată cu straie scumpe şi podoabe, se înfăţişă străinilor între cei doi copii ai ei, care păreau doi îngeraşi, şi-i salută curtenitoare. Dânşii, de îndată ce-o văzură, se ridicară în picioare şi-o întâmpinară cu plecăciuni, după care, aşe-zând-o la mijloc între ei, se bucurară foarte de aşa mân- dreţe de nevastă şi de copii. Şi în timp ce stau aşa şi povesteau fel de fel – cum într-acestea gazda se îndepărtase o clipă – femeia îi întrebă cu glas dulce unde mergeau şi din ce părţi erau; străinii îi răspunseră la fel ca lui messer Torello şi atuncea doamna bucuroasă grăi:

— Aşadar, n-am dat greş cu socoteala-mi muierească şi ca

atare v-aş ruga să faceţi bunătatea să nu nesocotiţi şi să primiţi din parte-mi acel mic dar pe care voi pune să-l aducă aicea; ţinând seama de faptul că noi, femeile, nu dăruim decât lucruri mici, precum ne e şi inima, vă rog să vă gândiţi, primindu-l, nu atât la preţul lui, cât mai ales la faptul că v-a fost dat din inimă.

Şi poruncind să i se aducă câte două rânduri de straie pentru fiecare – dar nu din cele obişnuite de orăşeni sau negustori, ci straie de seniori, unele căptuşite cu mătase *şi* altele cu jder, trei veste de brocat, precum *şi* trei perechi de pantaloni – grăi:

— Luaţi hainele acestea; şi pe bărbatul meu l-am înnoit cu un rând de straie aidoma cu astea; cât despre celelalte lucruri, ţinând seama de împrejurarea că aţi umblat atââa

cale' şi mai aveţi încă pe atâta, cât şi de faptul că sunteţi departe de nevestele dumneavoastră şi că negustorii sunt oameni gingaşi şi curaţi, au să vă prindă bine, chiar dacă nu-s de preţ. Străinii se mirară foarte şi îşi dădură seama că messer Torelio nu voia să scape niciun prilej de-a se vădi curtenitor din cale- afară; ba mai văzând şi strălucirea veşmintelor aduse, care nu erau de negustor, le fu şi frică nu cumva să-i fi recunoscut; în cele din urmă, însă, unui din ei îi zise doamnei:

— Aceste daruri, doamnă, sunt lucruri minunate şi nu ne-ar fi uşor să le primim din parte-ţi, dacă domnia ta nu ne-ai sili s-o facem cu rugăminţi cărora noi nu ne putem împotrivi.

între acestea, întorcându-se messer Torelio, doamna îşi luă rămas-bun de la oaspeţi şi plecă, îngrijindu-se ca şi slujitorii lor să primească daruri potrivite cu starea lor.

Messer Torelio îi rugă cu multă stăruinţă pe negustori să rămână în casa lui până a doua zi; drept care după ce donniră de după-amiază, se sculară şi, după ce se îmbrăcară, porniră călări prin oraş, însoţiţi (de messer Torelio; iar când veni şi ceasul cinei se ospătară îmbelşugat, alături de-o mulţime de musafiri de vază. Apoi,. Când se făcu şi vremea de culcare, se duseră să se odihnească şi în zori ele zi, sculându-se din somn, aflară în locul roibilor trudiţi de drum trei cai de toată frumuseţea şi aşijderea şi pentru slugi alţi cai puternici şi odihniţi. Văzând acestea, Saladin se întoarse către ai lui şi zise:

— Mă jur pe Dumnezeul meu că n-a mai fost nicicând

pe lume om mai desăvirşit. Mai curtenitor şi mai sărilor decât bărbatul ăsta; dacă toţi regii creştini ştiu să fie regi, aşa cum ştie acesta să fie cavaler, atunci sultanul Babiloniei nu va putea să ţină piept nici măcar unuia din ei, necum tuturor celor ce se pregătesc să-l calce. Ştiind însă c-ar fi fost zadarnic să nu primească roibii, îi mulţumi şi pentru ei şi apoi încalecă cu toţi ceilalţi ai lui. Messer Torello, dimpreună cu alţi tovarăşi îi întovărăşi o bucăţică bună afară din oraş; dar, deşi sultanului îi venea nespus de greu să se despartă de cavaler (căci începuse a-l îndrăgi), totuşi silit de drumul lung care îi stătea înainte, îl rugă să se întoarcă înapoi. Messer Torello, mâhnit şi el de despărţire-, grăi: – Am să mă întorc, de. Vreme ce aşa pofteşti. Dar iată ce-aş vrea să vă spun: eu nu ştiu cine sunteţi şi nici nu vreau să ştiu mai mult decât mi-aţi spus; dar, orişicine aţi fi, n-o să mă faceţi niciodată să cred că sunteţi negustori. Umblaţi cu Dumnezeu.

Saladin, după ce-şi luă rămas-bun de la toţi tovarăşii lui messer Torello, se întoarse către el şi-i spuse: – S-ar prea putea, messere, s-avem prilejul a-ţi arăta ceva din mărfurile noastre şi atunci te vei încredinţa că suntem negustori; rămâi eu Dumnezeu. Piecă sultanul, deci, cu-ai lui, arzând de dorul de-a putea – dac-ar fi fost în viaţă şi de-ar fi izbutit să-şi scape tronul clin războiul la care se aştepta – să-

1 preacinstească pe messer Torello în acelaşi chip în care îi preacinstise el: şi multă vreme povesti cu-ai lui despre cavaler, despre nevasta lui şi despre toate câte le săvârşise pentru din. Şii, pe toate lăudindu-le. Şi după ce cutreierară, nu fără multă oste-

neală. Apusul iul rog, poros pe mare şi ajunse cu-ai luf la Aa. — xunc. Uia; şi. Fiind lămurit pe deplin cu planurile regilor şi împăraţilor creştini, se pregăti de apărare. Cât despre cavaler, el se întoarse la Pavia şi multă vreme se gândi, e ă u t î n d să-şi înehipuiască cine puteau fi cei trei oaspeţi, dar nu fu chip nici barem să se apropie de adevăr, necum să-l ghicească. Venind

vremea cruciadei şi pregătindu- se creştinii ele pretutindeni de plecare, messer Torello hotărî, cu toate rugăminţile şi lacrimile multe ale nevestei sale. Să plece negreşit şi el şi. După ce sfâr. Şi cu toate pregătirile, cinci să se urce în şa, îi zise scumpei lui neveste:

— Femeie, după câte vezi, eu plec la lupta asta cu gând să-mi mintui ş*jflei «l şi să-mi păstrez cinstea trupului, îţi las tot ce-i al nostru în grijă şi aşijc’erea îţi las şi cinstea noastră în grijă; or, fiindcă de plecare-s sigur, dar de ÎBtoarcere, «tel «*c, din pricina a mii de lucruri ce mi s-ar putea îniimpia, vreau să-mi făgâctuieşti ceva: orice s-ar uuimpla cy mine, dac-ai să vezi că nu primeşti din parte-mi nicio veste, să mă aştepţi un an, o lună şi o zi, cu începere de a-::, şi abia apoi să te măriţi. Femeia, care plâagea, sărmana, de potopea pământuL zise:

— Messer Torello. Nu ştiu zău, cum am să îndur durerea în care *mă* cufund ă plecarea durnifale; dar clacă totuşi voi putea să supravieţuiesc şi dacă dumitale în schimb îţi va fi ckd să mori, trăieşte piuă atunci şi mori încred i n ţ a t c-ara să trăiesc şi am să mor drept soaţă credincioasă a lui messer Torello şi a amintirii sale. La care cavalerul zise:

AOX

— Femeie, sunt încredinţat că înirucât îţi stă în putere se va întâmpla aşa cum spui: dar tu eşti încă tânără, frumoasă, de neam bun şi cinstea ta e multă şi pretutindeni cunoscută, de aceea nu mă îndoiesc că mulţi bărbaţi de neam – de s-o isca vreo bănuială în ce priveşte viaţa mea – au să te ceară fraţilor şi rubedeniilor tale; de îndemnurile lor n-ai să te poţi scăpa, nici apăra, orişi-ce-ai face, şi va trebui să-i mulţumeşti de voie de nevoie; de aceea îţi cer să mă aştepţi un an, o lună şi o zi şi nu mai mult decât atât. Femeia îi răspunse:

— Precum ţi-am spus mai înainte, voi face ce-ăm să pot; iar dacă am să mă văd silită să fac totuşi altminteri, fii sigur c-am să te ascult. Dar deie Dumnezeu ca nici domnia-ta, nici eu să nu ajungem până acolo. Sfârşind de spus acestea, doamna îl îmbrăţişa plângând pe messer Torello şi, scoţindu-şi din deget un inel, i-î dădu zicând:

— Dacă s-ar întâmpla să mor fără s-apuc să te mai văd, să-ţi aminteşti de mine de câte ori ai să-l priveşti. Messer Torello luă inelul şi urcându-se pe cal îşi luă rămas-bun de la toţi şi apoi

plecă la drum. După ce ajunse cu toţi ai săi la Genova, se urcă pe o galeră şi în scurtă vreme ajunse la Acri, unde se înfrăţi cu armata celorlalţi creştini, în care prinse a se lăţi aşa deodată o molimă ce seceră sute de vieţi. Şi în vremea acestei molimi, sultanul Saladin, fie ajutat de soartă, fie de îndemânarea lui, prinse pe toţi creştinii care scăpaseră cu viaţă şi-i împrăştie, întemniţându-i, prin felurite oraşe. Messer Torello se afla şi el printre cei prinşi

.103

şi de aceea fu închis în temniţă la Alexandria. Acolo, nefiind cunoscut şi nelndrăznind să spună cine este, silit de împrejurări se apucă să crească şoimi şi să-i deprindă cu vâaatul, meşteşug la care el se pricepea mai bine ca oricare altul. Saladin, prinzând de veste treaba asta, îl scoase de la închisoare şi-l luă pe lângă el ca să-i slujească drept şoimar. Messer Torello, bietul – căruia Saladin, cum nu-l recunoscuse şi nu fusese cunoscut, se obişnuise a-i zice Creştinul – nu putea să-şi ieie gândul de la casă şi de la ai lui şi încercase de multe ori să fugă, dar fără a izbuti. De aceea, nimerindu-se să vie la Sultan niscaiva genovezi trimişi ca să răscumpere pe câţiva dintr-ai ior, când fură gata de plecare, rnesser Torello se gândi să-i scrie doamnei lui că-i teafăr, că se va întoarce acasă pre-cât de iute va putea şi ca atare să-l aştepte. Zis şi făcut. Îi scrise dar şi apoi rugă frumos pe unul din trimişi pe care îl cunoştea să facă astfel ca scrisoarea să ajungă în mâna abatelui de la San Pietro în Ciel d'oro, care îi era unchi.

Pe când messer Torello se afla în starea aceasta, se în-tâmplă într-o bună zi ca, stând de vorbă cu sultanul despre niscaiva şoimi de-ai lui, să prindă a zâmbi într-un anume fel, pe care Saladin îl observase la Pavia pe când se afla în casa lui. Sul Lanul îşi aminti atunci de chipul lui messer Torello şi începu să-l cerceteze, părându-i-^sa_ că-i chiar el; de aceea, lăsând şoimii, îi zise: – Spune-mi, creştine, din ce ţară din Răsărit eşti tu?

— Stăpâne, zise cavalerul, eu sunt lombard de felul meii, dintr-un oraş numit Pavia, sunt om sărac şi fără stare.

Când auzi aşa, Saladin, aproape sigur de bănuielile lui îşi zise bucuros

: „Dumnezeu mi-a dat prilejul să-i dovedesc acestui om cât m-a mişcat purtarea şi curtenia lui”. Şi fără a spune altceva, după ce porunci să i se aducă într-o odaie veşmintele ce le avea, îi duse pe messer Torello înăuntru şi îi zise:

— Ia uită-te, creştine, la straiele acestea şi spune-mi nu cumva cunoşti vreunul dintre ele?

Messer Torello se uită la veşminte şi le văzu pe cele dăruite de nevasta lui sultanului, dar, neputându-şi închipui c-ar fi cu adevărat acelea, răspunse:

— Nu cunosc niciuna, stăpâne, dar e adevărat că cele de coîo, aduc c-un rând de straie pe care l-am avut şi care era făcut întocmai ca straiele pe care le-am dăruit unor negustori care îmi picaseră în casă. Atuncea Saladin, nemaiputindu-se stăpâni, îl îmbrăţişa cu duioşie, zicân-du-i:

— Domnia-ta eşti messer Torello d’Tstria şi eu sunt unul dintre cei trei negustori căruia nevasta d urni tale, i-a dăruit aceste haine; venit- a, în sfârşit, şi vremea să-ţi dovedesc care mi-e marfa, aşa precum ţi- am spus că s-ar putea intim pia în ziua când ne-am despărţit. Messer Torello, auzind acestea, se bucură nespus, dar îi fu şi ruşine; se bucură fiindcă avusese un oaspe aşa de falnic şi-i fu ruşine că-l primise, după părerea lui, aşa sărăcăcios. Ci Saladin îi zise:

— Messer Torello, fiindcă Domnul mi te-a adus aici, să ştii că de acum înainte, nu eu, ci dumneata vei fi stăpin în casa mea.

no

Şi după ce se bucurară îndelung de întâlnire, sultanul puse să-l îmbrace în straie împărăteşti, îl duse în faţa curbii şi-a celor mai de vază sfetnici şi, după ce rosti o seamă de cuvinte spre lauda lui messer Torello, le porunci celor de faţă să-l preacinstească întocmai cum îl cinsteau pe el, dacă ţineau la îndurarea şi milostivirea lor. Porunca îi fu împlinită întocmai de către fiecare în parte, dar mai cu seamă de cei doi, care fuseseră cu el în casa lui messer Torello.

Rangul la care fu înălţat aşa deodată cavalerul îi risipi întrucâtva gândul şi grija alor săi, cu atât mai mult cu cât trăgea nădejdi întemeiate că rândurile sale ajunseră în mina unchiului de la Pavia. Or, ce să vezi! în ziua în care Saiadin prinsese

oastea creştinească, murise în tabăra creştină şi chiar fusese îngropat un cavaler de prin Provenza, un urn fără virtuţi sau însuşiri deosebite, pe care îl chema messer Torello di Dignes şi cum messer Torello d'Istria era îndeobşte cunoscut pentru nobleţea sa în rândurile oştirii, toţi cei care auziră cum că messer Torello e mort. Crezură că e vorba de el şi nu de celălalt; iar faptul că fusese prins nu îngăduia oştenilor să-şi deie seama de greşeala.

Din pricina aceasta mulţi italieni se întoarseră acasă cu vestea aceasta tristă şi printre ei se aflară unii atât de îndrăzneţi, încât nu se sfiiră să spuie că-l văzuseră murind şi că fuseseră de faţă la îngropăciunea lui. Vestea ajungând ta urechile doamnei şi ale rubedeniilor lui messer Torello fu pricină de mare şi neînchipuită supărare, nu numai pentru ei, ci pentru toţi aceia ce-l cunoscuseră în viaţă. Nu ne-ar ajunge vremea să povestim

pe îndelete ce-a pătimit biata femeie, ce chin şi cile lacrimi; dar după ce s-a-zbueiumat astfel mai multe luni de-a xândul, într-un târziu, pvinzând să-şi uite oleacă amărăciunea – fiind ea cerută de nevastă de către cei mai vrednici bărbaţi din Lombardia – fraţii şi celelalte rude se apucară s-o îndemne să se mărite a doua oară. Şi, după ce se împotrivi de atâtea şi de-atâtea ori vărsând şiroaie de lacrimi, în cele din urmă fu nevoită a face pe voia rubedeniilor, cărora le ceru în schimbul învoirii ei s-o lase să aştepte ca văduvă atâta vreme cât îi făgăduise bărbatului că-l va aştepta. În timp ce la Pavia se in-tâmplau acestea şi poate nici opt zile nu mai lipseau pin* la sorocul la care doamna, biata, trebuia să se mărite, se întâmplă ca messer Torello să vază la Alexandria pe un om pe care îi văzuse urcându-se împreună cu solii ge-novezi pe corabia care urma să plece la Genova; de aceea poruncind să-l cheme, îl întrebă de drumul lor şi îl rugă să-i spuie când ajunseră la Genova; la care omul zise: – Messere, n-a avut noroc corabia în călătoria aceea pre câte am auzit în Creta, unde am coborât; căci pe aproapa de Sicilia s-a ridicat o vijelie cumplită şi-a sfărâmat corabia de nişte stânci din Berberia, încât n-a mai rămas în viaţă niciunul dintre călători; doi fraţi de-ai mei, sărmanii, s-au prăpădit în trista

împrejurare. Messer Torello, dând crezare cuvintelor acestea, care de altfel nu minţeau, şi amintmdu-şi că sorocul pe care îl rânduise doamnei avea să se împlinească peste vreo patru sau cinci zile

— Cum îşi dădea cu socoteala că nimeni nu ştia nimic de dânsul la Pavia – fu sigur că femeia se măritase a doua oară; din pricina asta se amărî aşa de

mult, încât, pierzându-şi somnul şi pofta de mâncare, se aşeză la pat şi hotărî să moară. Sultanul, care îl îndrăgea nespus, prinzând de veste treaba asta, veni la el şi după mari şi multe rugăminţi, află din gura lui pricina bolii şi-a tânjelii; drept care, după ce dintâi îl dojeni că nu-i spuse din vreme toate acestea, îi rugă să-şi uite amărăciunea, făgăguindu-i, de-l ascultă, să facă în atare chip, încât la data cuvenită să-l ducă la Pavia; şi-i spuse şi în ce fel gândea să facă treaba asta. Messer Torello, dând crezare cuvintelor lui Saladin, căci nu o dată auzise că lucru-i cu putinţă şi că de multe ori fusese înfăptuit, se îmbărbăta oleacă şi prinse a-l îndemna pe Saladin să se grăbească.

Sultanul chemă la sine un vrăjitor de-al său, pe care îl pusese şi într-alte rânduri la încercare, şi-i porunci să afle o cale prin care cavalerul să poată fi dus într-o noapte, pe un pat, pân’ la Pavia; vrăjitorul spuse că lucrul era cu putinţă, dacă l-ar fi adormit înainte. După ce rindui acestea, Saladin se întoarse la bolnav şi, aflân-du-l hotărât să ajungă la Pavia la vremea sorocită ori dacă nu să moară, îi zise după cum urmează: – Messer Torello, dacă-ţi iubeşti nevasta cu atâta duioşie, şi dacă vrei eu dinadins să nu-ncapă pe mâini străine, mă ştie Dumnezeu că nu-s în stare a te mustra pentru simţirea aceasta, căci dintre câte doamne am văzut pe lume, ea-i cea mai vrednică de laudă şi de iubire dintre toate, atât prin deprinderile şi prin purtarea ei, cât şi priri multa-i frumuseţe, de care nici nu mai vorbesc, căci este floare trecătoare. Mi-ar fi plăcut nespus de mult, de vreme ce soarta mi te-a adus aicea, să fi trăit mereu

alături, ca fraţii, în regatul ăsta pe care îl stăpânesc, tot restul vieţii noastre; dar dacă bucuria asta nu mi-a fost hărăzită, fiindcă ţi-ai pus în gând să mori sau să te întorci acasă la vremea sorocită, din toată inima aş fi vrut să ştiu măcar din vreme ce ai de gând să faci, ca să te pot trimite acasă cu cinste, cu alai şi cu însoţitori de seamă, aşa după cum meriţi; dar, fiindcă nu pot face aşa şi fiindcă dumneata doreşti cu dinadins să ajungi cât mai curând acasă, voi face tot ce pot spre a te trimite la Pavia, pe calea ce ţi-am arătat-o. Messer Torello îi răspunse

:

— Stăpine, faptele-ţi de bine mi-au dovedit din plin, fără a mai fi nevoie de vorbele ce mi le-ai spus, bunăvoinţa dumitale, de care eu, nu-s vrednic chiar în aşa măsură. Cât despre cele câte-mi spui, chiar fără să mi le fi spus, sunt de pe acum încredinţat şi fi-voi până în ceasul morţii; dar, fiindcă am hotărât aşa, te rog fă cât mai iute ce mi- ai făgăduit să faci, căci mâine e ultima zi în care mai sunt aşteptat.

Saladin îi răspunse că totul era pregătit pentru plecarea lui. Drept care, a doua zi – urmind ca în noaptea următoare să îl trimită acasă

— Porunci să i se pregătească în una din sălile palatului un pat bogat şi mindru. Cu salteieie fmbrăcaâe după obiceiul turcesc în catifele şi bro-cat lucrat ou fir de aur, acoperii c-o plapumă brodată cu mărgăritare mari şi nestemate – care fu socotită apoi la noi în |ară o comoară – şi. 5n sfirşit, cu două perne vrednice de un atare pat. Iar după ce paiul fu gata. Porunci ca messer Toiello, care se înzdi ăvenise, să fie îmbrăcat într-un veşmânt turcesc frumos cum nu s-a mai văzut

şi în jurul capului să i se învârtească, tot după obiceiul turcesc, un turban de-al lui cât toate zilele de lung. Apoi, cum vremea era târzie, se duse însoţit de sfetnici în odaia lui messer Torello şi acolo, după ce se aşeză alăturea de el, îi zise aproape lăcrimând:

— Messer Torello, ceasul sortit să ne despartă se api’opie şi, de aceea, fiindcă nu-i chip să te însoţesc din pricină că drumul nu îngăduie aceasta, sunt nevoit să mă despart de dumneata

aicea şi am venit anume ca să-mi iau bun-rămas. De aceea, până a nu te da în grija Tatălui Cerese, te rog pe prietenia noastră şi dragostea care ne leagă, să-ţi aminteşti de mine şi dacă-i cu putinţă, după ce-ţi vei fi pus în rinduială trebiie tale în Lombard ia, până ce nu ne-ajunge moartea, ’să vii să mă mai vezi o dată, barem o singură dată, pentru ca eu cu acel prilej prea fericit de-a te vedea, să îndrept tot ceea ce acum nu. Sunt în stare a face din pricină că te grăbeşti. Iar până atunci, te rog frumos să-mi scrii din când în când şi să mă rogi tot ce-ţi face de trebuinţă dumitale, căci eu de bună seamă voi face pentru dumneata orice, cu mult mai bucuros decât pentru orişicare altul.

Messer Torello abia putu să-şi stăpânească lacrimile şi, fiind împiedicat de ele, răspunse în câteva cuvinte că i-ar fi fost cu neputinţă să-i dea uitării vrednicia şi binefacerile multe şi că avea să facă întocmai şi negreşit ce-i poruncise, de îndată ce-ar fi avut răgaz. Drept care Sa-ladin, după ce-l sărută şi-l îmbrăţişa cu duioşie, vârând şiroaie de lacrimi îi spuse: „Mergi cu Dumnezeu” şi apoi ieşi din cameră; pe urmă îşi luară rămas-bun şi sfetnicii

veniţi cu el şi apoi, cu dânsul dimpreună, se duseră în sala unde se pregătise patul.

Ci vremea fiind târzie, cum vrăjitorul n-aştepta decât să-şi facă datoria şi chiar grăbea plecarea, se înfăţişă degrabă un doctor c- o băutură adormitoare pe care i-o dăduse s-o beie lui messer Torello, după ce-i arătă dintâi că avea să-i prindă bine; messer Torello o bău şi adormi pe dată. Apoi, la porunca sultanului, fu aşezat aşa dormind pe patul cel bogat, pe care Saladin mai aşezase şi-o coroană frumoasă şi de mare preţ, căreia îi făcuse un semn din care să se înţeleagă că îi era trimisă nevestei lui messer Torello. Pe urmă îi puse acestuia în degete un inel cu un rubin mai lucitor decât o torţă aprinsă, al cărui preţ cu greu ai fi putut să-l cântăreşti. Ba îl mai încinse şi c-o spadă care purta o lucrătură nespus de greu de preţuit şi în afară de aceasta îi puse şi un colan la gât, bătut cu pietre scumpe şi cu mărgăritare cum nu s-au mai văzut; apoi îi aşeză de lături două pocale mari de aur pline de galbeni lucitori şi împrejurul lui

vărsă peste tot locul şiruri de perle, cingători, inele şi alte multe, pe care n-am mai isprăvi de-am sta să le înşirăm. După ce isprăvi acestea, îl mai sărută o dată şi apoi îi porunci vrăjitorului să deie drumul patului, drept care fără de zăbavă patul cu cavaler cu tot pieri sub ochii lui, iar Saladin cu-ai lui rămase povestind de dânsul. Messer Torello cu toate podoabele şi giuvaerurile de care pomeneam fu aşezat, după dorinţa lui, în biserica San Piero în Ciel d'oro din Pavia şi încă mai dormea când paracliserul bisericii – cum în-tr-acestea bătuse clopotul azi – pătrunse în biserică c-o luminare în mână şi, văzând patul cel bogat, nu numai că

,116

se minună, dar fu cuprins de mare spaimă şi-o luă la fugă înapoi; călugării şi abalele, văzându-l cum aleargă, se mirară şi-l întrebară de ce fuge. Paracliserul le răspunse şi atunci abatele îi zise:

— Doar nu mai eşti copil şi nu pătrunzi întâia oară în biserica aceasta, ca să te sperii aşa uşor; să mergem să vedem ce anume te-a înfricoşat.

Şi după ce aprinseră mai multe luminări, abatele cu toţi călugării săi intrară în biserică şi văzură şi ei minunăţia aceea de pat, pe care cavalerul dormea întins pe spate; şi în timp ce stau cu toţii sfioşi şi neîncrezători şi se uitau la giuvaeruri fără a se apropia de pat, treeând puterea băuturii, messer Torello se trezi şi suspină din greu. Călugării şi abatele, văzând una ca asta, strigară înspăi-mântaţi: „Doamne, ajută-ne pe noi! —' şi o zbughiră afară. Messer Torello deschise ochii şi, uitându-se în jurul lui, îşi dete seama lămurit că se afla unde îi ceruse sultanului să-l ducă, lucru de care în sinea lui fu foarte mulţumit, ele aceea, ridicându-se în capul oaselor şi uitându-se cu de-amănuntul la tot ce avea împrejurul său, îşi dete seama încă o dată de dărnicia lui Saladin, pe care avusese prilejui s-o cunoască, dar care acum i se părea mai mare ca înainte. Cu toate acestea însă nu se mişcă din locul lui. Dar. Auzmdu-i pe călugări fugind şi dându-şi seama că fug de teama lui, începu să-l strige pe nume pe abate şi să-l roage să nu se sperie, căci el era messer Torello zicea, nepotul lui adică. Abatele, auzind aşa, se înfricoşa şi mai vârtos, căci el îl socotea mort de multe luni

de zile, dar după câtva timp, prinzând oleacă de curaj, îşi

m

făcu semnul sfintei cruci şi apui se duse către el. Messer Toretlo i i zâae:

— De ce te temi, pariate? Eu, slavă Domnului, stnt viu ŞI m-am întors acasă de peste mări şi ţări.

După vreo câtva timp abatele îl recunoscu, deşi messer Toreilo avea o barbă mare şi era înveşmântat în straie turceşti, drept care, liniştindu- se, îl luă de mână şi îi zisa:

— Fiule, fii binevenit! Şi apoi urmă astfel: Nu trebuie să te miri că m-am speriat cie tine, căci nu e om în tot oraşul să nu te creadă mort şi din această pricină chiar doamna Adaiieta, nevastă-ta, învinsă de rugăminţile şi ameninţările rudelor ei, s-a măritat a doua oară potrivnic vrerii ei şi chiar azi-dimineaţă are să fie dusă în casa noului bărbat, unde ospăţul nunţii şi toate cele trebuin cioase unei atari serbări sunt gata pregătite.

Messer Toreilo se sculă din pat şi, după ce se bucură cu abatele şi cu ai săi de faptul că se reîntorsese, îi rugă pe toţi să nu sufle niciun cuvânt de toată împrejurarea asta, până ce el n-avea să ducă la bun sfârşit im gând de-ai său. Apoi, după ce-şi puse bine comorile aduse, îi povesti abatelui tot ce păţise prin străini din ziua cinci plecase şi până în clipa aceea. Abatele se bucura de norocul lui şi dimpreună cu el mulţumi lui Dumnezeu că îl păstrase teafăr. Pe urmă messer Toreilo îi întrebă pe abate cine era noul bărbat ales pentru nevasta lui şi abatele îi spuse, iar Messer Toreilo zise atunci:

— Până ee n-af iă nimeni că m-am întors, aş vrea să văd cum are să se poarte nevastă-mea la nuntă; de aceea,

deşi preoţii nu merg de obicei la nunţi, aş vrea totuşi de dragul meu să faci astfel ca noi să mergem. Abatele răspunse că-i face bucuros hatârul şi când se lumină de-a binelea de ziuă trimise vorbă mirelui, spu-nându-i c-ar i’i vrut. Să vină la nuntă cu un prieten; mirele îi răspunse că îi primeşte bucuros.

Când se făcu de amiază, messer Torello înveşmântat în straiele turceşti şi însoţit de abate se duse la casa mirelui; acolo toţi câţi îi vedeau căutau la el plini de mirare, dar fără a-i

recunoaşte; iar cât despre abate, el le spunea acelora ce-l întrebau de el că e un sol saracinez trimis de către Saladin te curtea regelui din Franţa. Ca urmare, messer Torello fu aşezai şi el la masă, chiar faţă în faţă cu mireasa, pe care el o măsura cu mare bucurie, citind pe faţa ei o oarecare tulburare din pricina acestei nunţi. Femeia de asemenea privea din când în când la el, dar fără a-l recunoaşte, căci barba lui cea mare, veşmin-teie-i ciudate, cât şi credinţa ei nestrămutată că e mort nu îngăduiau să-l recunoască. De ia o vreme însă, socotind messer Torello că-i timpul să vază dacă doamna îşi amintea de el, îşi scoase inelul pe care i-l dăduse dânsa în ziua despărţirii, puse să-l cheme pe un tânăr, care slujea la masă tocmai în faţa ei, şi-i zise:

— Să-i spui din partea mea miresei că pe meleagurile mele e obiceiul ca atunci când un străin – precum sunt eu – mănincă la ospăţul unei mirese – cum e ea – în semn că-i bucuroasă să-l ştie la ospăţul ei, mireasa îi trimite cupa din care bea ea însăşi, plină de vin şi apoi Străinul, după ce bea cât vrea din ea, o acoperă şi i-o trimite, iar dânsa bea ce a mai rămas.

Tânărul îşi făcu solia şi doamna, înţeleaptă şi ales crescută cum era, crezindu-l pe străin un om de mare vază, spre a-i dovedi că-i bucuroasă să-l ştie la ospăţul ei, puse să spele şi să umple cu vin o cupă mare aurită pe care o avea în faţă şi porunci apoi să-i fie înfăţişată străinului. Porunca ei fu împlinită întocmai. Messer Torello, care între-acestea îşi vârâse inelul în gură, prefăcându-se că bea îi dădu drumul înăuntru fără să vadă nimeni şi după ce bău din vin, lăsând numai pe fund oleacă, acoperi iar cupa şi i-o trimise doamnei. Dânsa o luă în mâini şi ca să facă până la capăt precum cerea obiceiul, o descoperi, o duse la gură şi, văzând ineluj, şezu o vreme şi-l privi fără să scoată o vorbă, apoi, recunoscând' în el inelul ce-l dăduse în dar bărbatului la despărţire, îl luă, privi ţintă la acela pe care îl luase drept străin şi dându-şi seama că-i messer Torello, soţul ei, împinse masa la pământ ca ieşită din minţi şi strigă:

— Asta-i bărbatul meu! Nu încape nicio îndoială, este messer Torello.

Şi repeziiidu-se la masa la care şedea el, fără să ţină seama de ce se afla pe ea, i se aruncă de. Gât, îmbră-ţişându-l strâns,

şi nimeni nu putu cu vorba sau cu fapta s-o ieie de la gâtul lui, până ce cavalerul n- o îndemnă să-şi stăpânească prea multa bucurie, spunând. U-i că de îmbrăţişat ar mai fi avut destulă vreme. Atunci doamna îl lăsă şi în timp ce toţi mesenii, prea turburaţi de împrejurare, se bucurau de regăsirea unui atare cavaler, messer Torello îi rugă să curme gălăgia şi, după ce tăcură toţi, le povesti tot ce păţise de când plecase în cruciadă şi până în clipa aceea şi încheie zicând că nobilul

ce-i luase nevasta, socotindu-l mort, n-avea la ce se supăra, dacă. Aflându-se în viaţă, i-o lua iar înapoi. Mirele, CU toate că era cam încurcat, săracul, răspunse cu mărinimie, ca un adevărat prieten, că era în dreptul lui să facă ce-ar fi poftit cu ale lui. Doamna lăsă atunci deoparte cununa şi inelul primite de la mire şi-şi puse în schimb în deget celălalt inel „cel scos din cupă şi în cap cununa pe care i-o trimisese sultanul. Apoi, ieşind cu toţii din casa în care se aflau, porniră cu întreg alaiul acasă, la messer Torello unde toţi ceilalţi cetăţeni, care îl priveau ca pe-o minune, se bucurară îndelung de fericiră întâmplare. Messer Torello, după ce dărui c-o parte din giu- vaerurile aduse pe mire, care cheltuise zadarnic pentru nunta aceea, pe abate şi pe alţii şi după ce-i dădu de ştire sultanului printr-un trimis că ajunsese acasă cu bine şi că înţelegea să-i fie şi cte-acu înainte prieten şi slugă preaplecată, trăi mulţi ani de zile cu vrecinica-i nevastă, vădind mai multă. Cur tenie ca niciodată înainte. Iută dar cum s-au isprăvit necazurile lui messer Torello şi-aie iubitei sale soaţe şi iată care fu răsplata mărinimiei lor şi-a neprecupeţitei lor curtenii, pe care mulţi se străduiesc s-q dovedească altora dar, deşi au cum s-o vădească o dovedesc aşa de rău, încât mărinimia şi curtenia lor e adeseori mai scump plătită decât ar merita să fie; de aceea nu e de mirare nici pentru dânşii nici pentru ceilalţi, clacă de pe urma ei n-au parte de răsplată.

În româneşte de ETABOERW.

POVESTE DiN SANTA FE – ARGENTINA

Floarea de liroiay

LA HOTARUL DE APA al întinderii fără de capăt a pampasului, îşi ducea zilele un indian nevoia nume Pedro.

Era un suflet blajin, darnic chiar din puţinul pe care ÎEbu-tea şi el să- 1 adune, ducând călătorii cu pluta de pe un rnal al apelor pe celălalt. Se împăca uşor cu soarta lui, căci era mulţumit dacă put< a să-i hrănească şi să le dea straie celor trei feciori ai Săi: Delfin, Crespin şi Magin. Încălziţi de dragostea părintească, băieţii creşteau voinici şi plini de bărbăţie. Împreună se avântau cutezători pe fluviu, împreună pătrundeau în adâncui codrilor aflaţi ia depărtare de o zi de -lor.

într-o zi, însă, peste viaţa lor umilă, care se scurgea Hn, se abătu furtuna. Tot privind întruna valurile fluviului, în bătaia nemiloasă a arşiţei, bătrânul luntraş începu să-şi dea seama că vederea nu-l mai slujeşte cum se cuvine. Se gândi că este o slăbiciune trecătoare, şi mai întâi nici nu pomeni de ea, ca nu cumva să-şi îngrijoreze degeaba fe- ciorii. Dar trecu o săptămână, trecu încă una, şi vederea i se întuneca din ce în ce mai mult. Curând, luntraşul ajunse să deosebească lumea înconjurătoare ca printr-o

122

cetită. Până şi lucrurile apropiate i se înfăţişau unduitoare, iar culoarea arămie-a palmelor sale bătătorite de muncă i se înfăţişa şi ea tulbure. Pedro pricepu că nu mai poate sta cu braţele încrucişate, >tind ce-i va hărăzi viitorul. Se duse, pe-nnoptat, dibuind cu toiagul cărarea, până la coliba din marginea satului, unde locuia înţeleptul Cheto, căruia îi cereau sfat cu toţii,

Acesta ascultă cu luare-aminte, clătină din cap îngândurat şi-â dădu luntraşului o seamă de leacuri: alifii în care era amestecat şi un strop de sânge de jaguar – ca să-i dea vederea la fel de ageră ca şi cea a noptatecei fiare: fierturi în care pusese şi un

bob de mărgean, pentru ca ochii să fie iarăşi teferi şi sclipitori ca mărgeanul.

: o plecă cu inima întărită şi plină de nădejdi. Dar, deşi se supuse cu sârguinţă tuturor îndrumărilor primite de la iscusitul vraci, niciunul din leacuri nu-şi folosul. Lumea pierea cu desăvârşire din faţa sa, ochii 11 trădau fără putinţă de scăpare.

Ca să r. U-şi îndurerereze nici acum fiii, luntraşul porni pe ascuns până hăt, la minunea lumii, cascada Igazu. Auzise

: olo ar hălădui un *manitu* de-o vârstâ cu pampasul,

cător ai tuturor tainelor firii şi având în puterea lui mai felurite leacuri, unul mai fără de greş decât celă-

sind peste noapte în hanuri, unde i se dădea găzduire, să îi mersese vestea de om inimos şi luntraş îndrăzneţ, apoi urcându-se în câte o plută, ce se îndrepta pe *x* în sus, Pedro călători astfel preţ de două săptă-Riâru Când tovarăşii lui de drumeţie începură să-şi ves-

toască minunaţi, unul altuia, că se iveşte în zare fumul nepieritor înălţat de măreaţa cădez-e a apelor, luntraşul socoti că a dat de capătul încercărilor sale. Paşi pe mal şi, călăuzit de un copilaş, se caţără cu bine până la adăpostul îmbinat din frunze şi tulpini, în care se afla manitu, uitat de moarte. Auzind lipăitul tălpilor ce se apropiau, vraciul fără seamăn îşi ridică încet cu o cârje genele stufoase ca un fuior, îşi trecu degetele ca fildeşul prin barba care se răsucea de trei ori în jurul adăpostului său, şi grăi cu glas venit din adâneul vremilor:

— Ştiu cine eşti, pribeag ostenit. Ştiu şi pentru ce mă cauţi.

După ce aşteptă să se mai domolească tunetul cumplit ai apelor, ce cădeau cu încrâncenare nepotolită la Igazu, Pedro se închină până la pământ dinaintea mai-marelui peste toţi vracii şi întrebă sfios:

— De vrerne ce tu eşti atât de ştiutor, o, bunule, pesemne că cunoşti şi răspunsul potrivit pentru durerea ce m-a lovit.

Manitu păstră îndelung tăcerea. În cele din urmă, arâtând spre pulberea străvezie ce se înălţa, încununând cumplita învolburare a apelor, zise iară:

— Cunosc răspunsul, părinte al celor trei mândri flăcăi. Dar

nu-ţi pot spune dacă se va învrednici cineva să aducă la îndeplinire cele ce te povăţuiesc eu…

— Înţelept fără prihană, spune cele de cuviinţă, şi mă voi strădui, laolaltă cu întreg neamul meu, să-ţi urmăm sfatul.

— Atunci, întipăreşte-ţi bine în minte cuvintele me; e*:* negura ce ţi se aşterne peste ochi o poate înlătura numai

binefăcătoarea licoare dobândită din petalele albe ca sufle- ful de fecioară ale floarei de lirolay. La căderea nopţii, petalele acestea lăcrămează, şi dacă aduni degrabă pieurii aceia ca nestematele, capeţi un suc înzestrat cu puteri nebănuite. Cel care se unge cu sucul floarei de lirolay nu mai are să se teamă nicicând de vreo vătămare a vederii.

Numai că până la floarea de lirolay trebuie să înfrunţi mii de primejdii.

Pedro îi mulţumi, în cuvinte alese, mărinimosului manitu, şi făcu cale întoarsă.

îl bătea gândul să nu pomenească nimănui de taina ce-i fusese dezvăluită, ca nu cumva feciorii săi, fără a ţine seama de toate capcanele întinse în calea lor, să plece, punându-şi viaţa în joc.

Dar până să ajungă luntraşul în satul lui de baştină, vestea călătoriei sale dăduse ocol ţinutului Santa Fe.

Cei trei feciori îi întâmpinară chiar în marginea satului, cu inima mâhnită că aflaseră din gura străinilor despre năpasta care-l lovise pe cel ce le dăduse viaţă.

După ce-l mustrară cu duioşie pe Pedro, fiindcă nu se încrezuse într-Inşii de la bun început, feciorii îl întrebară spre ce ţel îl îndreptase manitu.

Luntraşul se codi ce se mai codi, apoi, neavând încotro, le mărturisi adevărul adevărat.

Nici nu apucase a rosti ultima vorbă, că cei trei feciori se întrecură care mai de care să pornească pe dată la

drum. Erau hotărâţi să nu precupeţească nicio jertfă şi, morţi sau vii, să nu se întoarcă fără floarea tămăduitoare.

— Nu vă pripiţi, dragii tatii, gândiţi-vă că nicio clipă n-aş putea să vieţuiesc liniştit până la întoarcerea voas-

tră. Căci vraciul vracilor mi-a amintit de miile de primejdii peste care sunt meniţi să treacă vitejii porniţi în căutarea floarei de lirolay, cu petale albe ca sufletul de fecioară.

— Vom şti noi să răzbim, strigară într-un glas cei trei voinici, nemairăbdind să rămână locului, de vreme ce beznele ameninţau să-l Împresoare pentru totdeauna pe tatăl lor drag.

— Dar trebuie să faceţi jurământ că orice s-ar întâmpla veţi păstra legătura între voi şi nu vă veţi înapoia în sat câtă vreme unul din voi va lipsi. Ar fi de ajuns să i se întâmple o nenorocire unuia, pentru ca, oricâtă putere ar avea licoarea de lirolay, să-mi pierd iarăşi vederea, înecată de şuvoiul lacrimilor amare.

Feciorii se legară să facă precum le ceruse bătrânul. Îşi luară câte o boccea de merinde, arme bine ascuţite, şi la cea dintâi răspântie se despărţiră, urându-şi izbândă. Delfin, cel mai mare şi mai cutezător, apucă pieptiş prin bungetul nestrăbătut. Îşi croia cu cuţitoiul lui lat cât o secure şi cu, tăiş oţeiit potecă prin desişul unde nu mai călcase picior de om.

Când poposea, la căderea nopţii, focul aprins de el era înconjurat de o roată de tăciuni sclipitori – ochii fiarelor care aşteptau să se stingă paznicul de jar al omului, ca să se năpustească şi să-l facă mii-fărâme. Dacă scutura crengile vreunui copac cu coroana pierdută într-o aureolă verzuie, printre care abia se întrezăreau, ca dintr-o altă lume, razele soarelui – pe loc se stârnea un vaer şi un şir de croncănituri amarnice. Pasările morţii îi dădeau târcoale, încredinţate că, la prima poticnire a

voinicului, vor roi peste trupul lui şi îşi vor face ospăţ ales din trupul său.

Se hrănea cu rădăcini, cu poame încă neîntâlnite. Ba chiar, când era mai lihnit şi nu se mai găsea nimic altceva bun de îmbucat, nu se dădea în lături să fiarbă coajă de copac şi să-şi ţină zilele cu fiertura aceea sălcie. Negreşit, Delfin avu de dat lupte nu nemiluita, Dihănii cu un soi de armură cornoasă pe spinare îi aţineau calea. Sălbăticiuni cu o duzină de ochi sângerii i se înălţau în faţă asemeni unor siânci mişcătoare, stând gata

să-l strivească. Delfin îşi rotea neobosit spada, ridieând un munte de leşuri în urma lui. Codrii şi jungla şiroiau de singele monştrilor răpuşi. Îşi trăgea puţin sufletul, apoi cerceta în dreapta, cerceta în stânga, caia pe sus, scurma pănvin-tul cu spada sa, doar-doar o da peste floarea multcăutată. Dar, deşi trăgea brazde sângeroase şi mistuia fâşii întregi de codri pârjoliţi de facla lui ca să-şi facă drum slobod, nu-i era dat să întâlnească floarea de lirolay.

Mici feciorul mijlociu al vrednicului luntraş nu-şi pierdea vremea. Înainta printre tancuri încremenite de veacuri, printre uriaşi de granit, ce strâjuiau ameninţători firul de cărare abia strecurat la marginea hăurilor. Nopţile nu putea să închidă ochii, acoperit de un ucigător veşmânt ele ţurţuri. Dimineaţa bijbâia prin ceţurile ca o mare lăptoasă, încetinindu-i fiecare mişcare. Privirea se pierdea peste vălmăşagul de prăpăstii căscate la dreapta şi ia stânga lui. Colţuri mai ascuţite decâ’l cele mai vajnice spade, pinteni de piatră cu gheţuri în vârful lor îl întâmpinau ia tot pasul. Vietăţi sfioase îl cercetau cu ochi în care încă nu avusese. Emd sălăşlui spaima de o.m.

Crespin mergea şi mergea, şi pribegirea lui părea că nu va mai avea sfârşit până la scurgerea ultimului fir de nisip al zilelor lumii.

Răscolea printre pietre, dibuia pe la gura peşterilor. Oriunde dădea peste un petec de pământ, care ar fi putut adăposti micuţa floare atât de rivnită, zăbovea ceasuri în şir. Nu pregeta să se coboare, legat de brâu cu frânghii zdravene, până în fundul cel mai negru al văgăunilor, unde la cea mai mică adiere de vânt s- ar fi putut prăvăli peste dânsul bolovani tăioşi. Strădania feciorului mijlociu se vădea şi ea a fi irosită. Nu răsărea dinaintea ochiior săi măcar o petală de lirolay.

După săptămâni de colindare a munţilor ce te duceau cu gândul la alte tărâmuri, duiaă ce-şi secâtuise puterile şi făcuse ferfeniţă şapte perechi de încălţări din piele de puma, văzând şi văzând că nu răzbeşte nicăierea, Crespin se înapoie cu jalea în suflet până la răspântia de uncie se despărţise de fraţii lui. Mezinul apucase către alte depărtări.

Pe el îi chemaseră, în căutarea aceea a florii tămăduitoare

pentru părintele mult îndrăgit, cărările pustiurilor. Peste nisipuri arzătoare, care rănesc tălpile şi ard pielea războinicilor celor mai căliţi chiar, îl purtau paşii, tot mai încet.

Merindele i se ispră\’iră curând, şi apă nu se găsea. Cât zăreai cu ochii, numai cer oţeiiu şi oceanul gălbui al pustiului. Drumeţii întâlniţi la mari răstimpuri, când atingea hotarele pustiului, îl priveau ciudat. Pasămite, judecau drept o încercare smintită şi fără cel mai mic sorţ de

izbândă, aceea de a umbla după o floare gingaşă în inima deserturilor.

Dar Magin nu se clintea pentru nimic în lume din hotărî-rea sa. Primea câte un strop de apă de la cei mai darnici, câte un colţ de azimă uscată, şi pornea mai departe, adân-cindu-se iarăşi în mijlocul oceanului de nisip. În a treia săptămină de pribegie îndărătnică, doar chipul săpat de necazuri, cu ochii umbriţi, al bătrânului său părinte, ce i se ivea în amintire, îl mai îndemna să nu se aşeze şi să zacă aşteptându-şi moartea.

Şi începură să-i picure lacrimi de dor pe obraji. Una după alta şiroiau tăcute, prelingându-se de-a lungul braţelor mezinului, lunecând pe nisip.

Cum stătea aşa, sleit de puteri, Magin văzu deodată, cu mare mirare, că lacrimile sale se uneau, dădeau naştere unui pârâiaş pe care soarele nimicitor nu-l putea usca. Iar pârâiaşul acela trăgea o brazdă subţire-subţire, printre munţii de nisip prăfoşi. Magin se ridică, ca tras de o forţă nevăzută, şi urmă, elătinându-se, linia trasă de lacrimile sale, printre dune. Sleit de osteneală, strângând din dinţi ca să-şi învingă slăbiciunea, mai făcu încă un pas, încă unul.

Şi stătu locului, cu privirea luminată de o priveliştе la care nici nu mai nădăjduia; într-o vâlcea jucau razele orbitoare ale soarelui, de ziceai că este o alcătuire părelnică, iscată din închipuirea cuiva îmbolnăvit de prea mult soare. Totuşi, vederea nu-l înşela. Udată de pârâiaşul lacrimilor sale, tocmai în colţul acela de pustietate necruţătoare, creştea sub ochii flăcăului minunata floare de liro-

lay. Când se rotunjiră şase petale dalbe ca neaua, cu toate că mai-mai nu se îndura să rupă lujerul plăpând, Magin îşi calcă pe inimă, se apleacă şi scoase cu grijă floarea tămăduitoare din nisipuri. O puse în sân şi, încordându-şi trupul vlăguit, adunându-şi cu greu ultimele puteri, luă drumul spre casă. Nu trecuse nimeni pe urma lui, nu se stârnise nici cea mai slabă adiere, astfel că nu se rătăci fiindu-i călăuză chiar urmele paşilor săi. Îi dădea aripi gândul înălţător că acum cu licoarea scoasă din floarea fermecată, după povaţa vraciului vracilor, putea să păstreze lumina scumpă a ochilor părinteşti. Fraţii săi, care se mai întremaseră, chibzuiau dacă să ţină până la capăt legământul făcut în faţa bătrânului lor tată *n* să-l mai aştepte pe mezin.

— Ce socoti tu, oare, grăi Delfin, frăţioare, prâslea al nostru s-a învrednicit el a găsi floarea de leac, dacă doi viteji ca noi nu au izbutit? Numai mintea lui necoaptă putea să-l îndrume spre pustiu, pentru asemenea cercetare.

— Şi eu cuget ca şi tine, încuviiţă Crespin. După ce va trece soarele în marea cea mare de la apus şi va scapără pe boltă crucea sudului, eu zic că putem să pornim cu inima împăcată către satul nostru de baştină. Cine ştie ce vulturi s-au înfruptat din carnea lui Magin cel nemin-tos…

în clipa aceea, un fel de văpaie albă strălumina amurgul. Amândoi fraţii se ridicară ca la un semn. De departe* mezinul le flutura voios floarea vrăjită care împrăştia o aură albă în juru-i.

în puţine cuvinte îşi povestiră toate împrejurările prin care trecuseră, prilejurile în care gândiseră că nu vor mai vedea niciodată casa şi pe cei dragi.

— Nu are nicio însemnătate că norocul m^a ajutat mai mult pe mine – spuse, cu inima deschisă, mezinul. Vom spune tatălui nostru că am găsit împreună floarea de leac.

— Tu ai găsit-o, ţie ţi se cuvine cinstirea de seamă, îi răspunse

Delfin, bătându-l pe umăr.

— Acum, adăugă şi mijlociul, tu întinde-te aici şi odih-neşte-ţi

câteya ceasuri oasele potopite de osteneală. Noi îţi vom veghea somnul.

Mezinul le dădu ascultare, în vreme ce fraţii săi schimbau pe deasupra lui priviri de înţelegere. Fiindcă în inima lor îi rodea pizma înveninată. Cum adică? străbătuseră zile şi nopţi, cele mai primej- dioase meleaguri, fără să închidă ochii, înfruntaseră fiare şi monştri, care îţi trezeau fiorii morţii – şi toate acestea pentru ca, în ceasul din urmă, doar mezinul să aibă parte de slavă?

Lăsară deoparte orice omenie şi ruşine, ticluiră o minciună menită să amăgească bănuielile bătrânului luntraş, care îi iubea pe toţi trei deopotrivă, şi purceseră să sape o fântâna. După ce fântâna fu gata, îl scuturară pe mezin. Magin se trezi, îşi întinse braţele – dar n-apucă să se dezmorţească sau să rostească vreo întrebare. Fraţii îi puseră pe dată vârful spadei în gâtlej şi-l siliră să coboare în fântâna pe care i-o hotărâseră a-i fi mormânt. Nu ascultară cuvintele lui de iertare, care ar fi înduplecat şi pe un căpcăun; nu-i mai aruncară nicio privire, ci-l împin-

seră în fundul fântânii şi-l îngropară de viu, după ce îi luaseră floarea de lirolay şi o puseseră în desaga lor.

La cea dinţii geană alburie a zorilor, încredinţaţi că nimeni nu fusese martor la mârşăvia săvârşită, se îndreptară spre satul lor de baştină. Mergeau fără grijă, ca şi cum nu i-ar fi apăsat defel povara vieţii răpite mezinului.

De la un timp, băgară de seamă că pe petalele gingaşe ale floarei de leac, păzită ca ochii din cap, apare un fir subţire

— Subţire, roşiatec. Începu să se strecoare teama în cuge tul lor.

Nu cumva fermecata lirolay avea şi puterea, neştiută, de a trăda fărădelegea?

fşi împietriră însă inimile şi, intrând în sat, fură întâmpi-naţi cu mari strigăte de izbândă de întreaga omenire de prin împrejurimi. De multe zile erau socotiţi morţi şi se pregăteau şi daruri pentru îmbunarea duhurilor care s-ar fi putut să le dea târcoale, în calea lor, spre judecata marelui manitu.

Bătrânul Pedro îi cuprinse în braţe şi îi strânse la pieptul lui.

— Vai mie, că mult aţi mai lipsit, dragii tatei! oftă lun traşul.

Vino să te dezmierd, viteazul meu Delfin, şi tu, Crespin, şi tu, Magin, dragul meu fecioraş netemător…

Dar când deschise şi pentru mezin braţele, îi rămaseră pustii.

Cei doi fraţi îi înşirară povestea ticluită de ei pe drum. Cică mezinul s-ar fi prăpădit la marginea deşertului, cu puţin înainte de a ajunge ei acolo ca să-l salveze, după ce găsiseră floarea tămăduitoare.

Unde anume, nu erau ui stare sa spună, deoarece se sur-nise chiar atunci o vijelie de nisip, înfricoşătoare, care încurcase toate urmele şi-i abătuse pe alte meleaguri. Stărui şi stărui părintele, cu inima cernită, dar fără să capete de la ei alt răspuns.

Nici n-ar mai fi fost dornic să-şi ungă ochii cu licoarea dobândită la capătul atâtor nenorociri care costaseră viaţa neprihănită a mezinului, dacă nu s-ar fi gândit că era singura cale de a mai căuta urmele lui. Vederea i se întări. Când fu iarăşi limpezită, ca în vremea tinereţelor sale, Pedro se aşternu drumului.

întrebă din om în om, fără a-şi pierde nădejdea. Ceva îi şoptea că nu era cu putinţă să se fi stins pe veci viaţa unui fecior atât de bun şi drept. Şi nu se înşela.

Din pletele negre ca noaptea adâncă ale lui Magin, crescuseră trestii mlădii. Ieşiseră la lumina soarelui şi se legănau în vânt. Un păstor, trecând pe-acolo, fu ispitit de trestiile acelea. Reteză câteva şi îşi făcu un fluier. Apoi, plimbându-şi degetele peste borte, voi să tngâne un cântec duios. Nu mică-i fu uimirea, când din fluier un glas de jale se auzi îngânând:

„Nu mă căuta, părinte, dar de mine să nu uiţi! Fraţii mei să iei aminte, pentru floare m-au ucis/’

Păstorul, cu acel singur cântec în fluierul lui, colinda din loc în loc. Mulţi oameni se adunau în jurul său, lăcrimând

ia auzul acelor stihuri, ce păreau legate de taine întunecate. Într-o seară, prin mulţimea celor ce-l ascultau se afla şi luntraşul bătrân. Tresări numaidecât şi, la sfârşitul cântării, se rugă cu

aprindere de păstor să-i spună de unde-şi luase fluierul cel ciudat.

Păstorul îl duse la fântâna ce-i slujise de grabnică îngropăciune lui Magin. Părintele său scoase de la piept floarea de lirolay, tăinuită acolo cu gândul că-i va mai sluji, cine ştie, la ceas de cumpănă. Şi ce să vezi? Trupul adormit al mezinului căpătă iarăşi suflare. Se ridică înaintea tatălui şi îi sărută cu evlavie dreapta.

— Îţi mulţumesc din suflet, părinte drag, fiindcă acum m-am născut a doua oară, mulţumită ţie... Pedro îi smulse cu greu mărturisirea faptelor. Aprins de mânie aprigă, era gata să pornească într-o clipită spre satul de baştină, să ceară adunarea sfatului bătrânilor şi aceştia să hotărască pedeapsa meritată de fraţii mai mari, pentru mişelia lor.

Dar mezinul, în cuvinte pline de simţire adâncă, izbuti să domolească mânia luntraşului. Îl îndemnă să se gân-dească la chipul în care şi ei nu precupeţiseră nimica, numai să-i ajute la redobândirea vederii. Atâta se ruga, încât inima de tată i se muie. Mai bine cu trei feciori, regăsiţi şi uniţi, decât cu unul răsplătit şi doi osândiţL

Şi avu dreptate. Delfin şi Crespin, văzându-se iertaţi, după ce-şi împliniseră gândul păcătos, cu inima zdrobită jurară, de astă dată în faţa satului întreg, că-şi vor îndrepta firea.

Buruiana rea a pizmei fu smulsă din sufletul lor. Cei trei feciori rămaseră legaţi până la adinei bătrâneţi, şi toţi călătorii, ajunşi pe malul apelor Paranâ, le pomeneau cu recunoştinţă numele, fiindcă fără luntrea lor nu ar fi putut să cunoască lumea largă.

în româneşte de EUGEN B. MARIAN

POVESTE DIN CEYLON

Cei douăzeci şi cinci de netoţi

SE AFLA ODATĂ, undeva, prin văile umbrite de copaci cu

frunziş bogat ale Ceylonului, o aşezare cu oameni liniştiţi şi buni la inimă. Pe lângă ei se mai aciuiaseră pe-acolo şi un soi de proşti, tare puţini la minte.

La început, sătenii mai închideau ochii şi se arătau îngăduitori faţă de boroboaţele şi năzdrăvăniile pe care le făceau cârdul acela de prostovani. Dar, cum nu trecea zi fără să aibă din pricina lor vreo pagubă, vreun necaz, bătrânii sfatului se adunară şi, mângâindu-şi bărbile colilii şi bogat răsfirate, grăiră:

— Flăcăilor, duceţi-vă încotro zăriţi cu ochii, că noi nu putem să vă mai ţinem în obştea aceasta, şi-aşa de ajuns de săracă. Dar luaţi seama şi strădui ţi-vă, poate vă mai îndreptaţi şi voi cusurul şi vă mai taie capul la o treabă mai acătării.

Numai că netoţii, în loc să ia aminte la vorbele pline de tâlc ale bătrânilor satului, îşi simţiră stârnită trufia, care e totdeauna soră bună cu prostia. Unul dintre ei chiar rosti:

— Fraţilor întru prostie, să nu ne pierdem cu firea! Un dram de minte dacă avem fiecare, laolaltă tot se va aduna

destulă pentru un om cu cap. Eu socot că e nimerit să pornim la drum împreună şi să nu ne despărţim nicio clipă.

Nu zăboviră decât câteva ceasuri, şi în zorii zilei următoare se aflau departe de satul acela, bătând cărările însorite din străvechiul ţinut Lanka. Un om, care avea o gospodărie mai întinsă, văzând un şir întreg de tineri cu braţ vânjos şi unii chiar chipeşi la înfăţişare, nu stătu mult pe gânduri şi îi luă în slujba sa. După ce mâncară pe săturate, cei douăzeci şi cinci de netoţi o porniră şi ei la muncă. Li se dădu de cules frunze de banan, din care femeile şi fetele din satul unde se opriseră ştiau să îmbine împletituri frumoase.

Era o treabă lesne de împlinit. Pentru trândăvia lor, şi asemenea lucru părea prea mult. De aceea, cel mai căpos dintre ei, zise:

— Fraţilor întru prostie, nu e mare scofală pentru voinici ca noi să strângem nişte frunze pricăjite. Unul singur poate prea bine să o ducă la capăt.

— Ba chiar, poate să se facă singură treaba asta, mormăi alt fruntaş al nerozilor.

— De vreme ce judecăm toţi la fel, să se apuce de treaba

aceasta un ins din mijlocul nostru. Şi, ca să nu lăsăm alegerea pe seama sorţilor, haideţi să ne întindem la pământ, nemişcaţi. Care îşi va clinti, primul, măcar vârful nasului sau colţul urechii, acela va trebui să culeagă frunzele de banan, privit cu grijă de noi toţi ceilalţi.

În câteva clipe, cei douăzeci şi cinci de nerozi se risipiră, tolănindu-se care cum i se năzări mai alene. Trecu un ceas, trecură trei. În jurul lor se roteau gâze zburătoare,

care li se aşezau pe obraz. Furnicile îi pişcau de zor, căci zăceau tocmai în drumul acestora spre muşuroi. Zadarnic. Niciunul nu se mişca, dornic să arate că poate răbda mai multe decât semenii lui.

în cele din urmă se iviră alţi pălmaşi de pe ogoarele din preajmă. Strigară la ei – nimic. Îi scuturară – niciun semn de viaţă. Îngroziţi de asemenea întâmplare, se gân-diră că i-a răpus vreo molimă ciudată şi că ar fi bine să-i îngroape cât mai repede. Abia când, săpând cu cazmaua, ca să le facă o groapă, unul dintre pălmaşi îl atinse pe un nerod şi-l zgârie, acesta sări în picioare ca ars, zbierind cât îl ţinea gura:

— Fraţilor, ajutaţi-mă, vrea să mă omoare 1 Iar ceilalţi strigară într-un glas:

— Tu te-ai mişcat primul, tu să culegi toate frunzele! Când se dumiri acel gospodar peste ce pricopsiţi dăduse, totuşi vru să mai facă o încercare cu ei. Îi trimise să taie un baobab gros cât toate zilele şi rămuros. Dacă zăriră netoţii copacul încărcat de ani, îşi spuseră că nu-i de glumă. Unul dintre ei, care până atunci tăcuse mâlc, îşi revărsă înţelepciunea adunată în tigva lui, îndemnându-i pe ceilalţi:

— Fraţilor, eu am să retez din rădăcină copacul, în vreme ce voi să vegheaţi în jur, ca să-4 prindeţi în braţe şi să nu cadă prea rău, să-şi strice frumuseţea de ramuri... Chibzuinţă netotului îi încântă pe toţi. Şi, fireşte, după ce baobabul nu se mai ţinu decât într-un ciot de rădăcină, căzu drept peste ei şi-i betegi la braţe, la picioare, de ţi-era mai mare mila.

Rămas singur, netotul se dumiri că se abătuseră **prea**

multe nenorociri nemeritate asupra lor. Pesemne că, fără să ştie, păcătuiseră. Drept care se gândi că ar fi nimerit să se facă pustnic, ca să li se ierte păcatele şi să scape şi de prostia care se ţinea scai de ei. Se duse în inima junglei şi se apucă să-şi croiască un adăpost. Mai întâi se pregăti să-şi adune nişte crengi, ca să încropească o colibă. Cum stătea călare pe o cracă şi croia cu barda lemnul, un bătrân, care trecea prin pădure, îi strigă de jos:

— Dacă-ţi tai singur craca, ai să cazi în balta de sub copac!

Nerodul nu-i dădu ascultare şi căzu, bâldâbâc! Se ridică mânjit tot, negru de noroi, şi fugi după bătrân, strigându-i:

— O, prooroc mare ce eşti, tu ghiceşti viitorul! Dez- văluie-mi, rogu-te, şi care va fi pricina morţii mele, ca să mă pot feri!

Văzând câtă prostie întrupată stătea în faţa lui, bătrânul rosti, în bătaie de joc:

— Iată, dacă îţi vor picura pe grumaz trei stropi de rouă, vei cădea la pământ fără suflare.

în dimineaţa următoare, cum hoinărea prin pădure, netotul trecând sub un desiş, simţi cum i se preling pe gât doi stropi de rouă.

— Bătrânul a avut dreptate, mă paşte moartea! răcni el, şi o luă la goană, de-i sfârâiau picioarele. Nici măcar mai muţele junglei nu se puteau lua la întrecere cu el. Oamenii din Ceylon nu l-au mai zărit niciodată. Pesemne că mai fuge şi azi. Dacă-l întâlneşte careva, oameni buni, spuneţi-i să se oprească, fiindcă nu rouă ucide,: ci prostia răpune omul.

în româneşte de EUGEN B. MARIAN

POVESTE DIN CEYLON

Cum au ajuns pe cer soarele şi luna

O VĂDUVĂ SĂRMANA vieţuia de mult într-un sătuleţ din văile de miazăzi ale străvechiului ţinut Lanka. Soţul ei, un plugar plin de râvnă, fusese răpus de ghearele şi colţii unui tigru setos de sânge.

De-atunci se scurseseră cincisprezece ani, semănaţi cu nevoi

şi lipsuri. Singura bucurie care-i mai lumina viaţa necăjită erau cei trei feciori ai săi. Creşteau înalţi şi sprinteni de ţi-era mai mare dragul să te uiţi la dânşii. Iar femeia îi sorbea din ochi şi nu mai ştia ce să facă -pentru ei.

într-o zi, când ajunseseră şi ei flăcăi în toată legea, chipeşi, fură poftiţi la o nuntă.

Mama le pregăti cămăşi lungi, albe. Le spălă la râu, până ce ţesătura părea aripă de fluture.

Se lipsi de somn două nopţi la rând, ca să le brodeze pe margini flori migălite cu farmec nespus. Iar când totul fu gata, îi petrecu până dincolo de marginea satului, amintindu-le o seamă de cântece pe care le ştia de la bunica ei, numai bune să înveselească pe nuntaşi. Trecu mult până ce fericita mamă izbuti să se culce, cu gândul dus la cei trei feciori plecaţi la voioasa serbare.

.140

Apoi puse capul pe perna ei şi adormi, legănată de vise luminoase. Se făcea că feciorii săi erau fruntea petrecerii. Toată lumea se minuna şi nu mai pridideа cu laudele pentru chipul în care cântaseră şi jucaseră cei trei fraţi. La ceasul când, în celelalte zile, îşi luau bruma de me- rinde şi porneau către ogoarele de orez auzi pe poteca din faţa casei o larmă de glasuri tinereşti. Cei trei feciori, obosiţi de vânzoleala petrecerii şi iureşul jocurilor, glumeau între ei şi-şi povesteau cu ochi aprinşi cum se mai veseliseră.

Dar mama, ieşită să-i întâmpine, se simţi năpădită de tristeţe.

Toţi trei se întorceau cu mâna goală…

Şi totuşi, îl rugase pe fiecare în parte, ca măcar un dar umil, o amintire cât de măruntă, să-i aducă de la nunta aceea, pentru care se zbătuse atâta ca ei să strălucească. Femeia nu-şi pierdu însă de tot nădejdea. Îi îmbrăţişa pe toţi trei şi apoi îl întrebă mai întâi pe cel mai mare:

— Fiule, tu ce te-ai gândit să-mi aduci, de la nunta unde aţi fost ospătaţi?

Cel mai mare fecior se încruntă. Dădu din umeri şi se stropşi:

— Mamă, eu unul nu ţi-am adus nimic!

Văduva lăsă capul în jos şi-şi stăpâni cu mare caznă lacrimile. O apăsa inima. Dar nu era abătută – poate ceilalţi doi feciori

ţinuseră minte mai bine rugămintea ei.

— Tu, mijlociule, ce mi-ai adus de la ospăţul de nuntă unde aţi petrecut până la ziuă?

Mijlociul se simţi mai ruşinat decât fratele său.

141

Se sccrtoci prin toate cutele veşmântului. În cele din urmă, lăsuflă uşurat şi strigă:

— Iată, mamă – fiindcă tu mi-eşti mai dragă decât lumina zilei, ţi^am adus o torţă. Din păcate, pe drum s-a stins…

Şi îi dădu bătrânei o torţă acoperită de scrum.

Bătrâna suspină încet şi puse deoparte torţa. Nu-i mai rămăsese decât o fărâmă de nădejde. Mezinul, negreşit că se gândise mai mult decât ceilalţi la cea care-l ocrotise ca să crească atât de chipeş…

— Tu, mezinule, de bună seamă că nu m-ai uitat de tot… Feciorul cel mic desfăcu pumnul drept şi zise, sfios:

— Măicuţă, nu este ceea ce meriţi tu. Dar totul a mers atât de repede, că n-am avut vreme să-ţi opresc ce doream… Şi îi întinse zece boabe de orez, culese din prăjitura de nuntă.

Mama îi zâmbi şi puse într-un blid boabele păstrate anume pentru dânsa. Şi – ce să vezi?

Boabele prinseră a se înmulţi, se făcură grămadă, umplură tot blidul, se revărsară şi pe jos. În mai puţină vreme cât ne trebuie nouă ca să depanăm povestea, boabele de orez aduse în dar de către mezin umplură întreaga colibă. Văduva ridică atunci capul spre cer şi strigă:

— O, voi, judecători cereşti, aţi văzut ce mi-a adus de la petrecerea de nuntă fiecare din cei trei feciori ai mei! Rogu-vă din suflet: daţi fiecăruia răsplata cuvenită, după gândul ce l-a avut pentru mine…

Răsună un bubuit înfundat şi minunea se împlini. Feciorul cel mare, nu adusese nimic vădanei, se prefăcu în Dragonul Rahu, stăpân peste vârcolacii ce caută să înghită luna şi stelele de pe cer.

142

Mijlociul îşi văzu torţa prefăcută într-o lumină veşnică,

Soarele, şi i se încredinţa paza şi veghere a zilnică a acestei lumini, ca să fie împărţită după dreptate tuturor pămân-tenilor.

Iar mezinul, care adusese o părticică din prăjitura de nuntă, fu înălţat stăpân peste lună şi boabele de orez fără număr se prefăcură în alaiul stelelor, care împânzesc bolta. Aşa s-au născut, spun bătrânii din străvechea Lanka, soarele, luna şi stelele.

în româneşte de EUGEN B. MARIAN

POVESTE NORVEGIANA

Vânătorul Olaf şi ielele

NOAPTEA încă mai dormea peste ţărmurile înalte şi pieptişe ale fiordului, când Olaf, vânătorul, se deşteptă. Prin fereastră, o luminiţă jucând în depărtare părea primul crainic al zorilor. Îşi aminti că era ajunul nunţii sale şi sări de pe laviţa unde dormise, îşi trase o cămaşă uşoară, întărită doar cu câţiva solzi de zale, şi ieşi în ograda părintească. Îşi scoase din grajd semeţul armăsar negru ca nourii furtunei, pe Svarten, îl chemă pe agerul câine de vânătoare, Otgulf, şi porni călare către codri. Voia să aducă în dar pentru logodnica sa, frumoasa Birgit, o blană cum nu se mai văzuse prin părţile lor – un dar vrednic de acea sărbătoare, care avea să adune megieşii de prin şapte văi şi şapte munţi: nunta lor. Înainta la pas printre pilcurile de mesteceni şi pini, ale căror umbre pale erau singura lui călăuză. Căci Olaf îşi dădu seama, pe măsură ce se depărta de casă că luminiţa care-l trezise pâlpâia jucăuşă, mai-mai să se stingă şi-l ademenea pe cărări pe care nu le bătuse niciodată.

„Nu cumva sunt jucăria vreunei pozne de-a elfilor?” se întrebă voinicul. Dar, orice-ar fi fost, un vânător încercat, un cavaler care a încrucişat spada şi a făcut să fulgere coiful de aramă al multor duşmani şi potrivnici, nu trebuia

să ştie ce e teama şi nehotărârea. Odată pornit, nu **mai** putea

să dea îndărăt nici măcar cu un pas. Şi Olaf îşi urmă drumul prin pădurea adormită, în mijlocul firii amorţite, sub mantia de umbre a nopţii. Câinele nu mai sălta voios, ca de obicei, în dreapta şi-n stingă calului. Adulmeca grijuliu şi-şi ridica şi el, când şi când, capul spre stăpân, aruncându-i priviri mirate. Iar armăsarul Svarten, al cărui trup lucios se topea în negurile din jur, luneca încet printre trunchiurile jilave ale copacilor. Era vădit că duhurile încă zburau prin noapte şi îşi urmau viclene ţelurile lor întunecate. Olaf gândi însă că nici el nu era singur. Îşi avea alături câinele de vânătoare, credincios, armăsarul care- 1 însoţise în vuietul şi praful roşcat al bătăliilor, de unde se întorsese totdeauna întreg, chiar dacă sângele îi şiroia din multe răni. Şi-l mai păzea, fără îndoială, gândul la mireasa de care avea să-şi lege viaţa peste douăsprezece ceasuri, sorbind mied din acelaşi corn de ren şi schimbând inelele bătute cu ametiste. Drumul urca acum, îndemmndu-te să crezi că se pierde undeva, în ceruri. Luminiţa nu se mai zărea defel. Văluri alburii lunecau peste faţa pământului, prefăcând până şi cele mai apropiate privelişti în vedenii, iar munţii cu coamă de nea ajungeau şi ei să treacă drept jocuri ale închipuirii amăgite.

Pe neaşteptate, din desimea copacilor, se deschise un luminiş rotund, ca o piaţă de cetate. Pe o măgură golaşă, însingurată, încât ziceai că este atârnată de-a dreptul în tăria văzduhului, i se înfăţişă privirii vânătorului un alai din cele care tulbură visele şi iau minţile flăcăilor prea îndrăzneţi şi necugetaţi.

Ca nişte văpăi albe, nouă elfe dănţuiau vijelios. Alcătuiau un inel viu în jurul uneia nemişcate, de bună seamă, stă-pâna, sau poate chiar însăşi crăiasa lor. Olaf îşi plimbă privirile asupra lor, fără a stărui pe chipul crăiesei. Oricât de vitează îi era inima, nici nu ar fi putut. Icoana aceea nu era menită pentru ochi pământeni şi nimeni n-ar fi îndurat mai mult de o fulgerare de clipă, frumuseţea ei de gheaţă.

Acum era limpede ca fusese atras într-o capcană şi că luminiţa nu fusese decât o chemare a ielelor. Voiseră cu orice chip să-l atragă către măgura aceea, care era, fără îndoială, o sală a tronului sub cerul descoperit, pentru ele.

— M-aţi adus oare la judecată? grăi Olaf răspicat. Rostiţi ce-

aveţi de spus, ca să ştiu ce trebuie să vă răspund. — De ce te zoreşti astfel

? zise crăiasa. Glasul ei suna ca un clopot din adâncurile mării, cu ecouri prelungi şi trezind fiori reci.

— Şi mai întâi, de ce păstrezi curtenia ta doar pentru domniţele firave cu care petreci? De ce nu ne faci şi nouă închinăciunea, cum se cade unui cavaler de rangul tău? Olaf, cam stingherit şi fără chef, făcu o plecăciune de-ajuns de ţeapănă.

— Vă salut, o, voi elfe de neam ales, şi, rogu-vă, arăta-ţi-mi desluşit

: care vă este voia, ca să v-o pot împlini, dacă nu mă sileşte să calc legile omeniei şi credinţa jurată.

Cele nouă iele se opriseră de. Mult din dănţuirea lor nebună. Râseră în cor, şi râsul lor se sparse de piscurile

munţilor, trimiţându-şi sunetul aspru până la hotarul din urmă al depărtării.

— Voia noastră, cavalere Olaf, se auzi iarăşi glasul de dincolo de fire al crăiesei, este să ne mărturiseşti deschis care este ţelul călătoriei tale, ce te-a ridicat din pat în puterea nopţii şi te-a mânat pe drumuri pustii.

— Am plecat crezând că s-au ivit zorile, amăgit de luminiţa pe care voi, pesemne, mi-aţi trimis-o în fereastră. Vreau să vânez vreo sălbăticiune cu blană preţioasă, sau să culeg chihlimbar pentru o cunună cu care să se împodobească crăiasa inimii mele, preafrumoasa Birgit, făgăduită a-mi fi mireasă.

Cele nouă iele râseră fără ca pe chipul lor să se clintească vreo trăsătură.

— De bună seamă, dacă te pregăteşti de nuntă şi de petrecere, eşti

— Ia fel de pregătit şi pentru joc şi cânt, răsună încă o dată dangătul de clopot al glasului crăiesc.

— De bună seamă, şi destoinicul vânător, cavalerul Olaf, îşi îndreptă capul, sfidător, şi privi tăios înaintea sa. Vom dănţui după obiceiurile din moşi-strămoşi. Oaspeţii vor închina în sănătatea noastră, vor striga „skal!” şi vor în-struna lăute pentru cântări cu care să ne cinstească iubirea.

Voi nu puteţi şti, şi glasul i se făcu, fără voie, mai mân-gâios, dar petrecerea aceasta omenească sărbătoreşte o legătură pentru o viaţă, ce nu este hărăzită să se risipească în fum, după câteva ceasuri noptatice. Alaiul râse iarăşi molcom.

— Prea bine. Ştim încotro te îndreptai şi ce ginauri fru moase ai. Noi ţi le încuviinţăm şi nu avem nimic îm-

potriva obiceiurilor voastre de sărmani oameni. Numai că, înainte de a încheia scurta întâlnire care ţi se va şterge curând din minte, trebuie să iei parte la dănţuirea noastră. Dă-mi braţul şi să deschidem dansul, în poiana noastră minunată. Vezi doară, cavalere cu braţ de fier şi cerbicie neînduplecată, pentru tine şi-au împletit suratele şi domniţele din preajma mea cosiţele de argint… Crăiasa întinse mina dalbă, asemeni unui lujer de crin abia văzut, făurit din lacrimi de rouă.

Olaf mulţumi, cu o scurtă plecăciune, fără a primi pof-tirea.

— Prealuminată crăiasă, legământul încheiat nu-mi îngă duie să dănţuiesc astăzi cu nimeni, de-ar fi şi porunca unui trimis al cerului… Paşii mei nu vor porni în sunetul legănat al muzicii, decât alături de cealaltă crăiasă, a ini mii, după schimbarea inelelor noastre…

Un râset mai drăcesc străbătu cercul unduitor al alaiului, şi. Cele nouă iele se rotiră sălbatic. Apoi se domoliră ca prin farmec şi rămaseră, statui de neguri străvezii, martore la ciudata întâlnire. Crăiasa se încruntă o clipă şi sprâncenele sale alcătuiră un arc de sub care ţâşneau săgeţi de foc. Glasul ei nu trăda însă nicio schimbare.

— Vă ştim prea bine obiceiurile mărunte. Totuşi, om prea-sfidător, devreme ce ai fost poftit anume în adunarea noastră tainică, vei dănţui alături de noi. Iată, am să-ţi arăt încă un semn al mărinimiei mele crăieşti: ţi-am pre gătit un dar.

Crăiasa tăie aerul cu nuiaua de aur din dreapta ei, şi din pământ răsări o armură împletită numai şi numai

din inele mlădioase, din metale neştiute de muritori, bătute în faurăriile subpământene ale meşterilor elfi.

— Priveşte bine armura aceasta, fecior de pământeană, roabă a morţii. Dacă o vei îmbrăca, odată cu ea vei purta şi un curaj atât de oţelit, încât nu vei da înapoi din faţa celui mai cumplit vrăjmaş şi vei sta totdeauna în fruntea bătăliilor.

Armura era potrivită pentru căpetenia unor oşti care să cutreiere pământul întreg, încununându-şi fruntea numai cu laurii victoriilor. Răspunsul lui, totuşi, fu acelaşi:

— Armura este cu adevărat fără seamăn pe lume şi e vrednic de slavă făurarul care a turnat-o şi călit-o, în ocniţele tainice ale elfilor. Eu, unul, însă, nu o pot primi.

Crăiasa ielelor îşi muşcă buzele.

Un zâmbet lunecă apoi pe firul lor de mărgean.

— Prea bine. Şi, cu o mişcare uşoară a nuielii, armura se făcu nevăzută. Alt semn cu vergeaua fermecată, şi din pământ ţâşni, ca o ameninţătoare floare de metal, o spadă ce-ţi tăia răsuflarea, de uimire.

Pe minerul ei erau încrustate toate jivinele şi arătările care pot bântui neguroasele sihle şi singurătăţi din cea mai pustie miazănoapte. Tăişul – şi mai subţire decât tremurătorul fir de paing.

— Ia spada aceasta, din partea noastră, spre amintirea acestei întâmplări din faptul zilei. Ia spada, îndărătnice cavaler Olaf, şi cu ea vei izbuti să străpungi după voie orice armură. Cu o singură lovitură, înlătură din calea

ta stânci, abate potopul apelor revărsate, stinge pârjolul aprins fără veste în codri.

— Ca să o primesc, trebuie niai-nainte să mă prind în danţul vostru, răspunse statornicul vânător – şi legămân- tul făcut nu mă lasă.

Un murmur mânios se înălţă din alaiul crăiesei. Cele nouă iele se strângeau una-ntr-alta şi se depărtau iară, asemeni aripilor unei uriaşe dihănii. Stăpâna lor le potoli, cu mâna-i poruncitoare.

— Încă nu am atins hotarul răbdării mele, le spuse.

Şi, întorcându-se către oaspetele adus cu şiretlic în luminişul ce le slujea drept sala tronului, îl îmbie:

— Cavalere, credinţa ta poate mişca până şi inima noastră lipsită de căldură. Dar, de vreme ce ai sosit aici, nu poţi pleca

înainte de a cunoaşte farmecul pătimaşelor dansuri ale ielelor.

Alege-ţi alt dar, dacă ţi se va părea mai potrivit ca să îţi împodobească veşmântul de nuntă.

Sub privirea încordată a lui Olaf, din văzduh se întrupa o pereche de cizme cum închipuirea pământeană nu poate zămisli.

Aveau pinteni de aur şi carâmbi de diamant. Focuri de pe alte tărâmuri le dăruiau mii şi mii de sclipiri.

— Cu cizmele acestea nu vel mai cunoaşte oboseala. Vei putea să străbaţi codri şi munţi, pe urmele celei mai sprin tene şi neobosite sălbăticiuni.

— Vei fi veşnic fruntea vânătorilor! — ….

Ci Olaf îşi plecă încă o dată fruntea şi vorba lui sună la fel de răspicat ca şi până atunci:.. —….-

— Mărinimia ta, frumoasă crăiasă peste elfi, întrece tot ce am cunoscut vreodată. Dar nu sunt pentru mine aceste cizme…

Un vânt de spaimă trecu peste copacii zăriţi departe în preajma luminişului.

Calul credincios, Svarten, îşi scutură coama noptatecă, Câinele gemu încet, aruncând priviri de vietate hăituită.

— Poate că ţi-ai pus în gând să goneşti pe întinsul fără pulbere al mărilor, cavalere Olaf.

Crăiasa ielelor vântură de şapte ori cu vergeaua ei fermecată, şi peste măgură pluti imaginea a şapte corăbii – şapte păsări din lemn şi pânze, cu catargele fluturânde.

— Priveşte-le, ale tale vor fi, aidoma acestora. Şi, pe lângă ele, un lanţ de aur, lanţul amiralul"’

Vânătorul clătină din cap.

— Chiar de aţi face să se adune la picioarele mele avuţii nemăsurate, nestemate şi arme minunate, nu îmi voi schimba voia. Cel dintâi dans de astăzi va fi al miresei mele.

În minuta aceea se petrecu ceea ce nu i-a fost dat să vadă unui ochi de muritor, nici să audă vreunui duh al firii.

Crăiasa ielelor suspină.

— Am ajuns la capătul şirului de daruri ce-ţi pregă tisem. ’■;:

•

Nu îmi mai rămâne decât unul, căci ţin cu orice preţ să te

prinzi cu noi în joc.

Cele nouă dănţuitoare din alaiul ei închiseră ochii, să nu. Fie martore ultimei ispitiri. "~

Căci stăpâna lor desfăcuse braţele unei stele de mare – cămaşa de mătase nălbită sub clarul de lună, în care se odihnea, dormindu-şi zilele în iatacul de sub muntele de cleştar.

— Cămaşa aceasta, primită de la mama mea, crăiasa şi renelor, o poţi lua, ca să o dăruieşti miresei tale.

Nici acum nu te prinzi în dans?

— Nu, fiindcă i-aş zdrobi inima curată, dacă ar afia cum a ajuns în stăpânirea mea gingaşul strai.

— Ia seama, vânătorule prea îndrăzneţ, să nu fi întins peste puteri struna arcului trufiei tale! îţi las cea din urmă alegere: pentru că ţi-ai măsurat voinţa cu a noastră şi nici în ruptul capului nu ţi-ai schimbat hotărârea, vei fi osândit. Ce pedeapsă primeşti mai uşor: să dansezi cu noi, până la istovire, cinci ceasuri în şir, ori…

— Opreşte-te, crăiasă nemiloasă, strigă Olaf. Nu am nevoie de cruţarea ta. Oricare ar fi cealaltă osândă la care te-ai gândit, mă supun

— Dacă nu va sta în puterea mea să. Mă împotrivesc, fără ajutorul unor puteri ale întunericului…

Nici nu isprăvi bine vorbele acestea, că se dezlănţui un vârtej ameţitor. Nu se mai deosebea piatra de apă, muntele de pădure, ziua de noapte. Calul necheză tânguitor.

— Singur ţi-ai ales nimicirea, strigă, pe deasupra vuietului spăimântător iscat, crăiasa. Îl atinse apoi de cinci ori pe umăr, şi din trupul vânătorului izvorî un pârâiaş de sânge roşu ca purpura de pe mantia regească.

— Vei sângera astfel, osândit de mâna mea crăiască, douăzeci şi patru de ceasuri în şir, până se va secătui în tine

izvorul vieţii. Nimeni şi nimic nu se va vădi în stare a te scoate la liman. Pleacă acum, la mireasa căreia i-ai fost atât de statornic, încât n-ai voit să-i răneşti inima dănţuind întâi cu noi, ci mai degrabă te-ai rănit pe tine însuţi, aducându-ţi pierzania. O moleşeală jilavă se strecura în trupul voinicului. Se chinui până

aburcă pe spinarea calului Svarten, în-tinzându-se cât era de lung, cum făcea pe puntea corăbiei, în toiul furtunii. Simţind la ce strâmtoare se afla stşpânul, ; armăsarul porni încet, cu pas domol, călcând peste bolovani, peste împletiturile de muşchi şi lichen, cu grijă să nu-şi zdruncine preţioasa povară. Câinele Otgulf trepăda alături, scheunând a jale, lingând picăturile de sânge care însemnau prin codrul, acum luminat de primele suliţe ale soarelui, drumul către moarte al lui Olaf. Era aproape de nămiezi, când ajunseră în preajma zidurilor cu metereze îmbinate zdravăn din copaci întregi, care străjuiau aşezarea părintească a destoinicului vî-nător.

Neliniştită de lătrăturile şi vaierele câinelui, mama cavalerului, cu pletele-i colilii prinse cunună în jurul capului nins de ani, alergă în întâmpinare la poartă. Olaf se ridicase în scări şi se străduia din răsputeri să stea drept. Nu voia cu niciun chip ca, tocmai în pragul praznicului de nuntă, bătrâna să ghicească cumplitul adevăr.

— De ce curge sângele tău roşu ca vinul? Ce săgeată te-a ţintit, în ziua cununiei tale, lumina ochilor mei?

— Nu fii îndurerată, măicuţă, m-am zgâriat trecând pe lângă o tufă de măcieş sălbatec.

— Şi de ce ţi-e chipul tras şi palid?

— Am vânat peste pripoare şi poieni, sub revărsarea razelor de lună, şi am căpătat culoarea lor, mai apucă să rostească Olaf, coborând anevoie de pe armâsaru-i negru.

Sângele îi umpluse cizmele şi lăsa lăculeţe pe podelele acoperite cu blănuri de lup şi urs.

Mama chemă doi slujitori şi-l urcă în patul din încăperea hărăzită mirilor.

Un călăreţ goni pe un cal în spume, purtând vestea cea rea logodnicei, sfielnica Birgit.

Birgit se făcu albă toată, statuie vie de omăt. Îmbrăcă straiul de cununie şi, însoţită de dangătul de jale al clopotelor, plângând soarta statornicului cavaler, nu se opri decât în poarta casei lui.

Fără un cuvânt, pătrunse în încăperea unde voinicul se stingea cu încetul, pălit de mânia ielelor înfruntate până la

capăt.

îşi strânseră mâinile, în vreme ce neamurile şi părtaşii la lupte şi falä ai lui Olaf sunau din corn, pentru adunarea de îngropăciune. Prevestirea crăiesei ielelor se arătă, vai, întru totul adevărată.

La capătul a douăzeci şi patru de ceasuri, după ce fusese atins de cinci ori cu nuiau vrăjită, suflarea destoinicului vânător se stinse.

Birgit mai pâlpâi de câteva ori, luminare suflată de vânturi aprige, şi îşi dădu şi ea duhul.

Faţă de o credinţă într-atât de pilduitoare, neamurile, prietenii, toţi cei care-i îndrăgiseră, luptaseră alături de Olaf, petrecuseră împreună şi fuseseră răpiţi de viersul

dulce al alăutei Birgitei, hotărâră să nu fie îngropaţi, ci să-i păstreze spre a fi văzuţi şi pomeniţi de urmaşi. Nu-i puseră în straie cernite, de morţi, ci îi lăsară aşa cum îşi trăiseră ceasurile din urmă, înveşmântaţi pentru cununia căreia îi jertfiseră totul.

Un vânător coborât din hotarul de miazănoapte aduse un sloi cât un stat de om, în care încăpură amândoi ca într-o raclă. Şi aşa, mulţi fii şi fecioare ale pământului scump al Norvegiei se perindară şi-i priviră, cu genele înnourate, pe cei doi îndrăgostiţi, Olaf şi Birgit, învingători şi dincolo de moarte ai relei crăiese a ielelor.

în româneşte de EUGEN B. MARIAN

POVESTE DIN IRAN

Legenda vinului

STA SCRIS în hrisoave de demult, că pe tronul de fildeş şi aur din măreţul Herat stătea cu cinste, puternic şi ascultat de toată suflarea, un şah iubitor de viaţă.

Avea comori din belşug, armii în zale oţelite, fără număr, ţinuturi mănoase. Domnea acest cârmuitor, pe nume Semiras,

peste întregul Corasan. Li mai bucura sufletul şi un fecior neînfricat, cu inimă bărbată, vânjos ca un pardos. Avea un arc cu strune de aramă veche şi nu-l întrecea nimeni la tragerea la ţintă.

într-o zi însorită, stând în voie pe terasa palatului domnesc din măreţul Herat, sub ochii şahului coborî din înaltul văzduhului un falnic gypaet, zburătoare cu înfăţişare de vultur şi cap de leu.

Această pajură ciudată se zbătea de moarte şi nu pu tea scoate niciun strigăt. De gâtul ei se încolăcise, cu inele ucigătoare, un şarpe împestriţat şi o strângea, zdravăn.

j

Mişcat de soarta crudă, care o pândea pe falnica zburătoare, şahul strigă, fluturându-şi mânecile caftanului din. Brocat de aur

:

156

— Curteni şi voi, arcaşi, şi spadasini, cel care va izbuti să scape viaţa gypaetului, va primi o răsplată însemnată din mâna mea!

Curtenii şi căpeteniile oştii erau ispitiţi de răsplata făgăduită, dar nu se încumetau să încerce ceva, de teamă să nu răpună, odată cu şarpele, şi pasărea. Atunci feciorul domnitorului, pe nume Bardam, făcu un pas înainte. Îşi înstruni corzile arcului său vestit, ţinti şi spuse doar atât:

— Eu îţi voi împlini dorinţa, măria ta!

Zis şi făcut. Dintr-o singură săgeată, capul şarpelui zbură la zece paşi. Iar gypaetul fu slobozit din strânsoarea de moarte a târâtoarei.

Feciorul şahului îşi primi răsplata făgăduită şi faima lui spori şi mai mult, lăţindu-se de la un hotar la altul al mănosului Corasan. Întâmplarea însă nu se opri aci.

Peste un an, cum stăteau tot aşa pe terasa palatului, desfătându- se cu mirezmele dulci ale trandafirilor, şahul Semiras zări cum se roteşte deasupra lor aceeaşi zburătoare.

Gypaetul se lăsă tot mai jos şi dădu drumul din cioc la ceva rotund. Izbi de trei ori cu pliscul în zidul terasei, ca să fie privit, mai zbură în cerc deasupra lucrului aruncat şi numai după aceea se pierdu iar în înaltul cerului.

Mirat, şahul porunci unor slujitori: – Duceţi-vă şi vedeţi ce a lăsat pasărea. Pesemne că ne-a adus şi ea un dar, drept recunoştinţă că i-am scăpat viaţa.

157

Slujitorii se întoarseră cu câteva seminţe mici, -de un soi încă nevăzut pe meleagurile Persidei. Curtenii se adunară în jurul lor, la întrebarea stăpânului ţării:

— Ce socotiţi că e de făcut cu aceste ciudate seminţe? Răspunseră doi dintre ei, mai luminaţi la minte:

— Maria ta, noi zicem că trebuie să fie semănate şi vegheate cu grijă, să vedem ce rod pot da.

Şahul chemă deci pe mai-marele grădinarilor şi îi încredinţa seminţele ajunse la el pe calea aceea neobişnuită, zicându-i:

— Vezi de le seamănă într-un colţ al grădinii pala tului.

împrejmuieşte locul cu un gard, păzeşte-l de lăcomia păunilor şi a păsăretului, împiedică alte animale să treacă peste petecul acela de grădină. Să-mi dai de veste tot ce se va petrece.

Mai-marele peste grădini urmă întocmai înalta poruncă. Peste câteva săptămâni veni în faţa tronului şi-l vesti pe şah că se iviseră lăstari verzi, apoi ieşiseră primele flori.

Semiras se duse, însoţit de întregul alai, să privească cu ochii lui cum îi priise copăcelului pământul Cora-sanului.

Şahul şi mărimile ce-l însoţeau clătinară din cap, grăind:

— Nicicând n-am mai întâlnit pe plaiurile strămoşeşti ase menea lăstare şi flori.

Plecară şi aşteptară, mistuiţi de curiozitate, ce-o să se mai întâmple cu copăcelul crescut din seminţele dăruite de gypaetul scăpat de la moarte. ■’"■,

158

Mai trecură câteva săptămâni şi mai-marele grădinarilor veni iarăşi.

— Maria ta, au apărut roadele. Se strâng într-un soi de ciorchine, iar boabele par înrudite cu cele de mei. Este un copăcel plin de vlagă şi de farmec, cu aromă plăcută.

— Se cuvine, atunci, să vedem şi noi rodul, zise şahul, şi se duse încă o dată spre colţul de grădină, unde fusese sădit darul

zburătoarei.

în ziua când roadele arătară semne că ar fi dat în pârg, şahul ardea de dorinţa de a şti ce gust au. Dar niciun supus nu cuteza să se atingă de ele.

— Păcat că trezeşte atâta teamă, suspină mai marele gră dinarilor. Alminteri, îţi ia ochii copăcelul: e împodobit ca un mire, iar boabele bat în verde şi negru lucios, mai arătoase decât oricare straie de serbare…

Cârmuitorul Corasanului se sfătui cu învăţaţii.

Aceştia cercetară ce cercetară şi îl povăţuiră:

— Maria ta, boabele cad singure pe jos, se strivesc şi din ele se scurge o licoare limpede. Înseamnă că acest copăcel are un suc bun. Trebuie să-l luăm, să-l punem cu grijă într-un chiup încăpător şi să vedem la ce poate folosi.

Poruncile şahului, după povaţa învăţaţilor, fură urmate şi de astă dată întocmai.

Dar nici pentru această încercare nu se găsi niciun îndrăzneţ. Cine îi putea linişti, încredinţându-i că licoarea nu este. O otravă dând moarte fulgerătoare ori răpind minţile?

Semiras era totuşi hotărât să nu precupeţească nimic, până nu află adevărul cu privire la copăcelul născut din seminţele dăruite de falnica zburătoare. După două săptămâni ceru iarăşi veşti despre sucul închis în chiup.

— Maria ta, îl înştiinţa mai marele grădinarilor, fierbe cum fierbe apa într-o oală pusă la foc.

— Când se va domoli, să vii de-ndată la mine.

A doua zi, grădinarul se înfăţişă în sala tronului.

— Luminate rege al regilor, licoarea s-a limpezit, este roşie şi strălucitoare ca rubinul.

— Iată, în cele din urmă, dezvăluit ţelul şi folosul acestui, copăcel. Nu ştim încă dacă sucul este leac împotriva otră- vurilor sau el însuşi venin ori adormitor.

— Aduceţi-mi aici un osândit la moarte, care nu mai are de ce să se teamă…

îi fu adus un meşteşugar, care urma să îşi pună capul pe butucul gâdelui, fiindcă nu terminase la vreme giu-vaerurile cu care prinţesa trebuia să se ducă la serbările de încoronare date

de un prinţ vecin.

— Dacă vrei să fii iertat, soarbe până la fund cupa aceasta cu sânge roşu şi viu, îl îndemnă Semiras.

Osânditul se supuse. Bău şi se strâmbă. Începu să se veselească şi un surâs neaşteptat răsări pe chipul lui.

Ba chiar, uitând ce soartă îl aştepta, se porni să chiuie şi să joace.

— Mai vrei încă o cupă? îl întrebară curioşi curtenii.

— Mai daţi-mi, şi apoi faceţi cu mine ce vreţi. Oricum, ' omul este sortit morţii!

160

După ce sorbi şi a treia cupă din licoarea pe care nimeni nu îndrăznise să o guste, meşteşugarul osândit la moarte căzu într-un somn adânc.

Dormi buştean până a doua zi. Străjerii îl treziră şi ŞI duseră pe sus în faţa tronului, unde şahul abia aştepta să-l cerceteze asupra urmărilor băuturii.

— Ce-ai băut, căci, află, nu era sânge, şi cum te-ai simţit după fiecare cupă sorbită? fu întrebat.

— Nu ştiu ce fel de licoare e aceea, dacă e făcută de mână de om ori de duhuri, dar are gust straşnic! Ce n-aş da să mai capăt şi astăzi trei cupe! Am băut mai întâi cu silă, avea un gust asprit. Când am sorbit prima cupă, trupul meu a mai cerut. A doua cupă mi-a înveselit inima, mi-a făcut-o mai' arzătoare. Lumea n-a mai însemnat nimic pentru mine şi mi-am închipuit că se şterge orice deosebire între şah şi mine; am uitat cu totul de griji. Iar cea de-a treia cupă m-a cufundat într-un somn cam greu, dar plăcut.

Pentru curajul dovedit în încercarea licoarei necunoscute, meşteşugarul fu iertat de osândă.

învăţaţii, ascultând mărturisirea lui, recunoscură că licoarea scoasă din copăcelul adus de gypaet este nespus de bună la gust, are aromă îmbietoare şi, sorbită cu măsură, întrece însuşirile multor băuturi alese şi pe ale tuturor poamelor.

Şi astfel îi dădură numele vin, nume care va călători în lumea întreagă.

în româneşte de EUGEN B. MARIAN

H – Poveşti nemuritoare, voi. 11

POVESTE DIN ŢARA DE FOC

Kwangip biruitorul

ÎNCĂ DE LA NAŞTEREA SA, semne date de firea întreagă au vestit că Kwangip este hărăzit a să-vârşi fapte mari, spre a schimba în bine soarta seminţiei Yahganilor.

Nici nu se înălţaseră din cortul ţuguiat al părinţilor cele dintâi strigăte ale pruncului abia venit pe lume, şi au prins să se arate semnele acelea, punând pe gân-duri pe bătrânii tribului.

Din stâncile înşirate pe malul mării fără capăt Şi veşnic bătută de vânturi turbate, se prăvăliră lespezi uriaşe, alcătuind o punte ciudată către largul apelor. Talazurile vuiră puternic şi apoi îşi plecară ca la o poruncă, toate odată, crestele de spumă, parcă recunoscând un stăpân ce se ivise atunci.

Stoluri dese de păsări alergară pe cerul fumuriu, stri-gând cu glas ascuţit în graiul lor:

Iată-l că soseşte, iată-l că soseşte, soseşte căpetenia celor trei târâmuri!

Flăcăul începu să crească văzând cu ochii. Zvârlea bolovanii până deasupra celor mai înalţi copaci, şi apoi îi prindea în palmă, bolovani sub a căror povară se în-

covoiaseră până atunci cei mai vânjoşi tineri ai tribului.

La jocul penelor, dacă sufla el o dată, se împânzea cerul de un nor de pene, de ziceai că păsările de prin toate ostroavele pe care călcase picior omenesc au fost jumulite laolaltă.

Şi aşa îi mergea în toate cele, încât nu era de mirare că cei mai bătrâni dintre Yahgani clătinau mulţumiţi din capul pleşuv, rostind: „Flăcăul acesta ne va scăpa de multe rele.”

Kwangip era cel mai iute la alergare, ca săgeata slobozită de cel mai iscusit arcaş. Oricare alergător nici nu se dezmorţea bine fugind, că flăcăul însemnat din naştere pentru fapte mari

ajunsese deja la ţint%> Ba încă se şi întorsese, să-i întrebe pe ceilalţi de sănătate, în felul acesta, cât ai vâna de trei ori şi ai pescui de două ori, flăcăul se şi împlinise în bărbăţie falnică şi vitejie neclintită.

La minte era deopotrivă de copt, aşa că se hotărî să cerceteze cu de- âmănuntul rânduielile după care se cârmuiau pe-atunci Yahganii, ca să vadă dacă nu cumva se pot întocmi altele, mai potrivite şi mai temeinic chibzuite.

îi păru, înainte de toate, că prea ades se stârneşte vrajbă din pricină că în aceleaşi locuri se adună buluc vână-torii din toate colţurile ţării, unde focul trebuie să fie apărat şi ferit cu străşnicie, căci stingerea lui aduce nenorociri cumplite.

Curgea sânge de fraţi în încăierările ce se năşteau de fiecare dată, pentru că nimeni nu voia să se lase mai prejos.

Kwangip, care cunoştea pe de rost unde şi cum poate fi doborâtă fiecare sălbăticiune, prin ce capcane şi momeli anume, statornici: de trei ori zece şi încă o dată zece fără unul, era numărul ţinuturilor bune pentru vânătoare.

Oamenii tribului n-aveau decât să se perinde cu rândul, după o hotărâre luată de obşte, pe aceste ţinuturi priel-• nice vânatului.

Vărsările de sânge erau înlăturate şi nici nu se mai iroseau puterile în certuri şi tărăgănate hărţuieli pentru împărţeala vânatului doborât.

înţelepţii tribului îi înduplecară chiar pe cei mai arţă-goşi să primească rânduiala nouă cu care venise Kwangip. Îi aduseră laude pentru mintea ascuţită în această împrejurare.

Mai târziu, flăcăul hărăzit a schimba soarta seminţiei sale se înturnă către alte lucruri, a căror stare o socotea stavilă în calea săvârşirii de fapte vrednice de slavă şi cinstire.

De pildă, oamenii tribului rămăseseră la’ fel ca în clipa • când păşise pe pământ cel dintâi om, străbunul tuturor neamurilor. Nu cunoşteau scurgerea vremii. Nu ştiau să-ţi spună când s-a petrecut o anumită în-tâmplare, nici ce vârstă a împlinit feciorul ori tatăl lor, decât luându-se după numărul vânătorilor la care luaseră parte în răstimp.

Kwangip iscodi şi pentru aceasta o împărţeală cu tâlc. Supuse sfatului bătrânilor şi al obştei cele văzute şi cunoscute de dânsul în îndelungatele sale cutreierări pe sumedenie de ostroave. Sfatul încuviinţă spusele lui, pline de miez. De-atunci înainte, rotirea timpului fu despărţită în opt părţi, hotărnicite după semne aflate la îndemâna oricui. Prima parte se scurgea de când începe fumul să se aplece spre pământ, până ce este găsit cel dinţii ou de pasăre. Cea de-a doua ţinea până când răsăritul soarelui începe să lumineze nemărginirea mării şi oamenii puteau să se îmbărbăteze a ieşi în larg cu luntrile acoperite cu piei de foci. Urma apoi partea zilei când, cât ai bate de câteva ori din palme, se coceau ouăle în spuză. După care venea aceea ce se încheia în clipa desfacerii coajei de pe trunchiul copacilor rămaşi golaşi.

Şi aşa se înşirau una după alta cele opt părţi în care i se dezvăluie lui Kwangip că se desface mai repede timpul, ajutându-i pe oameni să păstreze fără greş în amintire cele mai de seamă întâmplări.

’ Doar după ce semenii lui se deprinseră cu noile orân-duieli, puternicul flăcău găsi cu cale că poate purcede la împlinirea vitejiilor în care nădăjduiau, cu mic cu mare, locuitorii de pe ostroavele cunoscute. Îl însufleţea vrerea de a-l bate pe Hannush, uriaşul care năpăstuia de la începutul începuturilor tribul Yah-ganilor.

De câte ori prânzea vreunul dintre ei, fie şi pentru cea mai măruntă îmbucătură, trebuia să-l facă părtaş pe Hannush, lăsându-i acestuia din mâncare.

înainte şi după fiecare vânătoare, aşijderi, aveau Yah-ganii totdeauna grijă să strângă deoparte tributul cuvenit namilei, care te băga în sperieţi. Câteodată îi trimiteau într-o luntre încărcată cu daruri, pe cea mai chipeşă fată a tribului. Ducea solia lor, împodobită cu cununi de alge verzi şi cafenii, ca şi cum i-ar fi fost deschis drumul spre cea mai de preţ bucurie a vieţii sale.

Niciuna din fecioare nu se întorsese, pentru a le spune cum

era sălaşul uriaşului.

De cutezau să încerce o împotrivire, călcând straşnica lege lăsată din străbuni, amarnic îi. Mai pedepsea neîndurătorul Hannush.

Când le era lumea mai dragă luntraşilor porniţi la pescuit, cu căngile lor de os pregătite să le înfigă în peşti ori în leii de mare, din mijlocul valurilor se ridica namila în carne şi oase. Îşi împlânta picioarele în străfundul nămolos şi azvârlea în sărmanii pescari cu stânci col- ţuroase. Le făcea ţăndări luntrile, iar pe ei îi zdrobea şi le dăruia o moarte în grele cazne. Alteori mânia matahalei era şi mai oarbă. Se apropia la o bătaie de săgeată de ţărm şi, prinzând cu mâna într-un singur snop săgeţile necugetaţilor, care îşi ziceau că poate-poate, strângându-se puzderie, vor izbuti să îndepărteze pacostea de pe meleagul lor – îi nimicea până la unul. Nu se lăsa până ce nu turtea şi răzuia de-a binelea, ştergându-le de pe faţa pământului, corturile cele mai apropiate de mare.

Fireşte că după ce pătimeau osândă sângeroasă, Yah-ganii nu mai îndrăzneau măcar să rostească numele uria-

şului, necum să mai percupeţească ori să drămuiască ceva din jertfele cerute de acesta ca să le îngăduie să iasă în larg cu luntrile.

Kwangip îşi îndesă în tolbă carne uscată, turte, poame, să-i ajungă pentru o rătăcire al cărei capăt nu-l ştia nici el. Cârmindu-şi cu dibăcie luntrea uşoară, intră pe tărâmul neguros şi pustiu unde hălăduia neîmpăcatul vrăjmaş al oamenilor.

înfruntă fără să clipească munţi de talazuri. Ocoli os- troave de pe care lighioane hâde, căţărate în copaci chirciţi şi strâmbi, îi împuiau auzul cu tânguiri cobindu-i moartea grabnică.

într-un târziu, când aproape uitase dacă s-a născut şi a vieţuit altundeva decât pe luciul veşnic mişcător al apei, sosi la un zid de neguri. Nu te loveai de nimic, nu întâlneai decât golul înaintea ta, întinzând mâna – totuşi ceva cu neputinţă de trecut te împingea mereu îndărăt.

Flăcăul nu se lăsa însă abătut din cale. Strânse mă- nunchiu zece săgeţi, le potrivi în arc şi ţinti cu mare băgare de seamă.

Săgeţile izbiră cu vuiet, încât chiar din brâul de ceţuri

scăpărară săgeţi. Brâul se destramă într-un singur loc, cât să încapă un vârf de unghie. Kwangip nici nu dorea mai mult. Rosti un descântec şi luntrea se micşoră, se făcu tocmai pe potriva bortei ivite în zidul de neguri. Până să se aştearnă la loc o pânză şi mai deasă, flăcăul zburase dincolo de el, prin borta aceea.

167

Scapără un amnar de o cremene, şi licărul acela îl călăuzi prin întunecimea de nepătruns ce stăpânea în apropierea namilei spre care se îndrepta.

Vezi însă că foşnetul nelămurit pricinuit ’ de fâşia de ceţuri îl trezi din somn pe uriaş. Ciuli urechile şi se încredinţa că un muritor de rând trecuse pragul tărâmu-lui său.

Hannush, care stătea într-o rână, se ridică în picioare. Numaidecât un vârtej smintit fu cât pe-aci să înghită luntrea flăcăului pornit din corturile ţuguiate ale Yah-ganilor, ca să răpună namila.

Kwangip nu-şi pierdu cumpătul. Atinse cu mâna marginile luntrii, şi aceasta se închise ca o nucă. Viteazul se prefăcuse în miezul ei. Vârtejul îl purtă cât îl purtă astfel, pe urmă, după ce matahala îşi sfârşise pregătirile de luptă şi apele îşi ostoiră fierberea, nuca se opri chiar la picioarele lui Hannush.

Kwangip strânse iarăşi marginile luntrii fermecate, care je deschise şi flăcăul păşi afară.

Zărindu-l pe cel adsit să se ia la harţă cu dânsul, ca să-şi izbăvească neamul, Hannush se porni pe râs. Hohotea de se cutremurau pragurile lumii. Viteazul zbura la o sută de paşi numai, împins de răbufnirea de vijelie ţâşnită printre măselele mari cât un copac, îndărătnic şi învârtoşat de vrerea lui curajoasă, Kwangip se întoarse şi de astă dată.

— Unde te-ai pitit, gânganie bicisnică, să te strivesc pentru totdeauna

! răcni uriaşul.

168

Fără vorbă, i-ar fi răpit voinicului auzul, dacă acesta nu ar fi avut înţelepciunea de a-şi pecetlui urechile cu chihlimbar străveziu.

Folosindu-se de clipa de buimăceală a nelegiuitului, ’ Kwangip se prefăcu într-o rimă. Se lipi de picioarele lui cât un stâlp din trecătoarea ce păzeşte pătrunderea pe meleagul iazmelor şi se furişă ^de-a lungul spinării noduroase, pe grumaz.

în vreme ce Hannush dibuia în neştire, flăcăul se îii- «trupă iarăşi în făptură omenească. Cu o custură bina ascuţită harşt! reteză şuviţa de păr din fruntea namilei. Izbuti apoi să se pituleze printre degetele lui scorţoase, cât un par fiecare, şi, legând cu un os de balenă şuviţa smulsă cu primejdia vieţii, cântă un farmec în jurul ei. Hannush se simţi năpădit de o ameţeală ciudată. Capă-ţâna lui cu ochi împrejmuiţi de spini se clătină. Pe ne» gândite, matahala începu să umble împleticit. Mergea din. Ce în ce mai iute, mânat de vrăjile puternic urzite de flăcău. Trecu razna de-a dreptul prin zidul de neguri, ce se nărui sub picioarele sale.

Viteazul se ţinea după dânsul, pas cu pas, fără a-l slăbi din ochi, ca o umbră. Tot ceea ce gândea flăcăul era silit să facă întocmai şi uriaşul, cu ajutorul şuviţei tăiate la tanc din coama uriaşului.

Kwangip îl mână astfel către văgăuna lumii, acolo unde au putrezit încă de pe vremea lui Kanis, cele mai mari balene şi unde toate vieţuitoarele sunt împietrite în nemişcare.

Neştiutor de prăpastia lacomă ce-l pândea, Hannush sa pierdu într-o dănţuire pătimaşă, după cum viteazul în-

vârtea în mâinile sale meştere şuviţa înfăţişând viaţa namilei. Kwangip mai aşteptă puţin şi, când îi veni la în-demână, aruncă în fundul valului şuviţa ce-i slujise de legătură pentru năprasnica matahală. Hannush se năpusti şi el, bezmetic, în prăpastia oarbă. Văgăuna lumii îi înghiţi şi trupul ca pe-o pană de pasăre, ca pe un pai netrebnic. Stăpmirea pustiitoare a lui Hannush luă sf îrşit. Kwangip nu avea însă răgaz.

Ţinuturile de baştină mai erau bântuite şi de alt tartore. Era căpcăunul Ciemik, care zi cu zi ucidea pe cei mai buni dintre Yahgani, înfruptându-se din trupurile lor. Iazma aceasta îşi avea vizuina în inima gheţurilor, printre munţii străvezii şi cutremurătoare furtuni de zăpadă.

Se înfăşură Kwangip în blănuri de urs alb, întări cu frânturi de

onix capătul luntrii – ca la nevoie să spargă cu ciocul ei gheţurile – şi purcese în noua lui călătorie.

Prin bezne, sub cerul lăsat tot mai jos, gata Să strângă într-o îmbrăţişare ucigătoare pământul, îl îndruma spre ţel steaua depărtărilor din miazăzi.

Când şi când, boita era brăzdată de şiraguri de stele. Cădeau ploi scăpărătoare, apunind pe vecie. Alteori lunecau tăcut pe lângă dinsul dihănii din ale căror nări apa ţâşnea până la înălţimi nebănuite. Cu o singură izbitură din coadă, rostogoleau ca pe o pana cea mai zdravănă dintre balene.

Flăcăul înainta fără popas către sălaşul căpcăunului. Curând nu se mai zări în faţa lui decât un necuprins acoperit de zăpezi şi gheaţă. Dar, până să răzbească la tărâmul neîndurătorului ucigaş, mai avu de fucă Kwan-gip. Luntrea o luă la goană către un munte proptit stavilă acolo încă de pe când nici nu apăruse suflarea vieţii pe pământ.

Negru şi prevestitor de pieire, muntele acela trăgea spre el orice lucru în alcătuirea căruia intra măcar o fărâmă de fier. Viteazul avea o custură asupra lui. O aruncă în unde, aruncă şi arcul – dar muntele tot nu voia să-şi lase prada.

Luntrea s-ar fi zdrobit de peretele muntelui şi praful s-ar fi ales de Kwangip, dacă nu ar fi frânt-o în două, în ultima clipă.

Sărind în jumătatea care era făcută numai din lemn, lopată din răsputeri până ce scăpă de înrâurirea blestemată a muntelui cu pricina. Trecuse ca printre urechile acului, între viaţă şi moarte. Pluti flăcăul aşa şi, încheind din jumătatea de luntre rămasă o luntre întreagă, o trase la ţărmul pustiei de gheaţă. O legă bine de un ţăruş şi o luă la picior, către vizuina lui Clemik.

îi aţinură calea mai întâi trei nguruvili albe: vulpi cu cap de şarpe veninos şi cu un ghimpe în vârful cozii. Kwangip scoase de la sân o secure de piatră ţinută anume pentru împrejurări grele. Cu o vânturare, le reteză la câteşitrele cozile stufoase. Desprinse după aceea ghimpele înveninat şi împleti cozile într-un laţ gros.

Cu laţul acela în mână, se roti în jurul celor trei ngu-ruvili, care căutau să-l împresoare şi, cum îi veni lui bine, haţ! îl zvârli şi le prinse. Trase vârtos, trase, şi peste câteva clipe cele trei supuse ale căpcăunului zăceau fără viaţă.

Pe întinderea orbitoare a zăpezii îi tăiară calea o haită de lupi. Erau deopotrivă de albi, foarte anevoie se putea desluşi blana lor zburlită de pânza de zăpadă. Mai cu seamă că în văzduhul îngheţat, în care până şi răsuflarea plutea ca un nouraş, juca un luciu înşelător. Îi fu totuşi de ajuns lui Kwangip să smulgă un smoc din blana celui mai apropiat dintre colţoşi, ca să-şi poată împlini vraja, care nu-l trădase niciodată, la aman. Aruncă firele de păr unul peste altul. Lupii nu avură încotro: se repeziră unul la altul, se încăierară grămadă. Se sfâşiară şi se hărtăniră, sub puterea de neînvins a vrăjbii, de-i creştea lui Kwangip inima de bucurie. Abia acum calea spre sălaşul căpcăunului era deschisă. Aşa i se păru viteazului – dar nu era la capătul încercărilor. Turnuri de gheaţă i-o mai stăvileau. Vietăţi mişelnice croite numai din ţurţuri- încercau să înţepe cu puzderie de ace, a căror atingere îţi oprea sângele şi ţi-l închega în bulgări.

Kwangip îşi făcu un culcuş din penele păsărilor, adunate pămătuf de-a lungul întregii sale cutreierări. Ingână un cântec ştiut doar de el, şi culcuşul se înălţă uşurel de pe faţa pustiei de gheaţă. Îl purtă lin, teafăr chiar în pragul peşterii în care Clemik îşi târa prăzile. Acolo muriseră adesea oamenii de prin ostroave, cei de pe

meleagurile Araucaniei, ca şi cei din ţara unde zi şi noapte dăinuie focuri mari, bogate în fum. Mormane de oase omeneşti înconjurau vizuina în care huzurea tartorul căutat. Porţile erau alcătuite din ţeste. Cât zăreai cu ochii, împrejurimea era acoperită de urmele ospăţului spurcatei lifte.

Trase o dată cu praştia şi-l nimeri cu o grindină de bolovani într-un ochi. Iazmei nici că-i păsa. Bolovanii se fărâmiţară, numai la atingerea pleoapei sale îngheţate.

Căpcăunul se întoarse atunci spre muritorul care-l tulburase şi- 1 împroşcă doar pe o nară cu suflarea lui blestemată.

Jumătate din trupul lui Kwangip se încleşta în gheaţă. Grozăvenia aceea împieliţată suflă şi pe cealaltă nară. Flăcăul

rămase pironit, ca şi cum l-ar fi croit cineva din gheaţă, de la naştere. După această ispravă, lifta căscă fălcile fioroase şi nici nu mai cată spre sărmanul flăcău.

Viteazul între vitejii yahgani nu fusese nici el prins chiar pe nepregătite. Apucase să soarbă dintr-o cupă în care topise trei tăciuni şi o mină din jăratecul adus de acasă.

Licoarea aceea de foc îi alergă prin vine, îi însufleţi mădularele, îi dărui iară viaţă. Gheaţa aşternută peste dânsul de suflarea lui Clemik îşi desprinse coaja. Straiul îngheţat şi înăbuşitor se dezlipi de pe încheieturile viteazului, se făcu bucăţi şi se topi cu desăvâr-şire.

,173"

Kvvangip dădu ocol peşterei şi, printr-o deschizătură, se lăsă să lunece în josul laţului făcut din cozile celor trei nguruvili ucise. Tiptil, pătrunse la căpătâiul căpcăunului, care acum dormea nepăsător.

Cum sforăia cu gura căscată, viteazul îi turnă pe gâtlej o cupă întreagă din licoarea aceea minunată. În trupul colcăind de sânge negru, învârtoşat, licoarea se prefăcu în jar nestins. Năpădi măruntaiele liftei. Clemik se trezi din toropeală şi, răcnind avan, se zvârcoli şi se tăvăli pe pardoseala lunecoasă a peşterii. Trosneau gheţurile sub trupul lui, pereţii falnici şi turnurile de sloiuri împrejmuitoare erau zdrobite. Căpcăunul mai izbuti să strige:

!

— Mă va răzbuna sora mea, Lukimo, stăpâna apelor, cu roiul ei de duhuri. Nu mai rămăsese dintr-insul decât *o* mână de cenuşă. Bucuros că îl biruise şi pe celălalt ucigaş al oamenilor, Kwangip străbătu nesupărat de nimeni pustia de gheaţă. Sosi la locul unde-şi legase luntrea şi plecă spre casă, să ducă Yahganilor vestea cea mare. Ameninţarea căpcăunului, vai, nu rămase deşartă. Nu era flăcăul nici la jumătatea drumului, şi din senin se porni cea mai învolburată vijelie. De zece ori câte zece furtuni îmbinate laolaltă n-ar fi cuprins atâta mânie. Talazurile creşteau la înălţimea atâncilor, cu creste la fel de zimţate. Cel mai firav râuieţ se prefăcea în şuvoi năvalnic. Cerul se spărsese şi curgea topit în apă, să înece întregul pământ. Şuvoaiele se alipeau şuvoaielor, năruind şi pustiind totul în calea lor.

Puhoaiele se lăţeau pretutindeni, ostroavele erau acoperite de năboirea apelor.

174

Curând, din meleagurile cunoscute oamenilor din cele mai străvechi şi îndepărtate rătăciri nu mai se zărea măcar un petec. Marea fără hotare îşi întinsese stăpânirea spumegată. Până şi cei mai înalţi munţi unde alergaseră să-şi găsească adăpost oamenii apăsaţi de negre spaime erau doar bălţi păcătoase.

în prăpădul acela de neîndurat, Kwangip nu-şi pierduse nici viaţa, nici nădejdea. La un semn al său, luntrea se închise precum o carapace de ţestoasă, rotundă toată. Inlăuntrul ei viteazul se putea mişca în voie, avea şi loc să răsufle. Hrană îşi pusese deoparte destulă, de pe drum. Iar carapacea aceea trainică era mai tare decât orice piatră ori fier şi în stare să înfrunte nevătămată dezlănţuirea prăpădului.

Stătu acolo Kwangip patru părţi din cele opt în care statornicise să fie împărţită rotirea vremii. Când văzu printr-o bortă că apele scădeau şi Lukimo dădea bir cu fugiţii răzbită de răbdarea şi împotrivirea lui şi mocnind de ciudă, viteazul îşi făcu la loc luntrea. Săgeta necuprinsul de ape şi, vâslind de zor, ajunse acasă. Oamenii toţi îngheţaseră. El turnă cu grijă licoarea fermecată, izvorâtă din foc, în cupe, şi făcu ocolul ostrovului său de baştină, lăsând stropi izbăvitori pe buzele Yahga-nilor adormiţi pe veci.

Se treziră rând pe rând, se frecară Ia ochi şi aduseră slavă viteazului, pentru că îşi păstrase văpaia nădejdii, în mijlocul prăpădului abătut peste lume şi se gândise să le aducă şi lor îndărăt viaţa. Nu trecu mult şi Yahganii se înmulţiră iarăşi.

175

Trecură din ostrov în ostrov, încât astăzi îi poţi întâlni până

— Departe, din anotimpul când cade prima zăpadă, până în ziua când cel dintâi copac îşi desface coaja. Iar toate acestea le datorau vitejiei, iscusinţei, stăruinţei celui mai destoinic dintre flăcăii ridicaţi dintre ei, lui Kwangip, biruitorul uriaşului Hannush, al căpcăunului Clemik şi al meşterei apelor, Lukimo.

În româneşte de EUGEN B. MARIAN

POVESTE POPULARĂ JAPONEZA

Take-Trai

ÎNTR-UN SAT trăia un om foarte distrat. Toţi îi spuneau: Take-Trai. De cu seară, Take-Trai spuse soţiei:

— Pregăteşte-mi hainele de sărbătoare. Mâine în zori plec la oraş, la iarmaroc.

— Vei avea tot ce-ţi trebuie, numai să nu uiţi un cadou pentru mine.

în zori Take-Trai era în picioare.

— Nevastă, nevastă, unde mi-i pălăria? întrebă el cotrobăind prin casă.

— Este în cuierul din tindă, răspunse nevasta sa cu voce somnoroasă.

În tindă atârnau alături în cuier pălăria şi coşul de paie. Take-Trai puse pe cap coşul de paie. În piciorul drept încălţă un pantof de paie, iar în cel stâng un sabot de lemn.

„Cine trebuie să plece, n-are timp de aşteptat”, îşi spuse el strângându-şi brâul. Dar după o clipă se gândi: „Să iau cuţitul cu mine. Câte pericole paşte pe om la drum!”, îndată strigă:

— Hei, nevastă! Mi-ai pregătit cuţitul pentru drum?

— Da, l-am pregătit, este în cui în bucătărie.

Take-Trai se duse în bucătărie. Cuţitul atârna de un cui în perete, iar alături se afla o umbrelă. Take-Trai luă umbrela, o înfipse la brâu şi porni repede spre oraş, la iarmaroc.

Abia ajunse în satul vecin şi fu înconjurat de o mulţime de oameni.

— Uitaţi-vă ce om ciudat, în loc de pălărie şi-a pus coşul pe cap!

„Curios, cine-i zăpăcitul care poartă un coş în loc de pălărie?” se gândea Take-Trai, uitârâdu-se în stânga şi în dreapta.

De-abia dincolo de sat, când vru să se mai răcorească puţin,

vru să-şi scoată pălăria şi dădu de coş. De mânie îl aruncă în şanţ. Dar în drum spre oraş, Take-Trai mai trecu printr-un sat. Abia intră, când deodată auzi râsete împrejur:

— Uitaţi-vă, uitaţi-vă, ce om ciudat, un picior încălţat cu paie, celălalt cu lemne.

Take-Trai se uită la picioarele sale. Amuţi de mirare, îşi aruncă repede papucul de paie şi sabotul de lemn şi porni mai departe.

Mergea şi se uita cum oamenii strângeau orezul de pe câmp. Saluta secerătorii, iar aceştia răspundeau politicos:

— Pe o căldură ca asta mergi fără pălărie. Ai putea cel puţin să-ţi aperi capul cu umbrela.

— Dacă aş avea umbrelă, n-aş aştepta sfatul vostru.

— Dar ce ai la brâu?

— Cum ce am? Un cuţit!

— Om bun, aceasta-i umbrelă, nu cuţit.

Take-Trai se înfurie. „Nevastă-mea mi-a făcut asta. Am sl-i arăt eu. Mă întorc îndată acasă.”

Când ajunse în satul său, intră în prima casă din marginea satului.

— Eşti o leneşă, o neglijentă, necinstită, începu el să strige încă din prag. Din cauza ta a trebuit să mă întorc din drum, să renunţ la iarmaroc.

— Nu cumva ai greşit casa, vecine? întrebă gospodina.

Take-Trai se ruşina foarte mult. Ieşi din casă şi alergă la prăvălie, ca să cumpere un mic dar şi să se scuze pentru neplăcerea făcută.

— Cer scuze. Că am strigat atât de tare, începu el din prag, când se întoarse de ia prăvălie. V-am adus în dar un pachet de ceai.

— Nu-mi aduc aminte să fi strigat la mine. Şi apoi, prin *a* ce minune te-ai întors atât de repede de la oraş?

Take-Trai <le-abia acum îşi dădu seama că intrase în propria sa casă. Dar de data asta se bucură foarte mult.

— N-am găsit nimic interesant ia iarmaroc. Ţi-am cum părat un pachet de ceai şi m-am întors. Prepară un ceai proaspăt, bun.

Ia *româneşte de TEODOR HOLBAN*

12*

POVESTE POPULARĂ TIBETANĂ

Cei patru fericiţi

A FOST UN TIMP, când elefantul, maimuţa, ie- purele şi coţofana trăiau în mare duşmănie. Ori de câte ori se întâlneau – îndată începea cearta, neînţelegerea, duşmănia, ba uneori se ajungea chiar şi la bătaie. De această duşmănie se foloseau adesea animalele răpitoare.

Dar într-o zi elefantul, maimuţa, iepurele şi coţofana au hotărât să încheie între ele o înţelegere, pentru totdeauna. De atunci au trăit în prietenie; numai un singur lucru împiedica frăţia dintre ele – nu ştiau care dintre ele este mai în vârstă. Multă vreme se ciorovăiră pentru asta, până când ajunseră sub un copac înalt, ale cărui ramuri aruncau pe pământ umbre dese.

— Când am trecut prima dată pe lângă acest copac, n-am putut să găsesc la umbra sa niciun locuşor, ca să mă pot feri de razele arzătoare ale soarelui, spuse elefantul.

— Iar eu, continuă maimuţa, când am trecut prima dată pe sub acest copac, ajungeam cu capul în vârful său. Iepurele adăugă:

— Urechile mele erau mai lungi decât ramurile acestui copac, atunci când l-am văzut pentru prima oară.

Coţofana izbucni în râs:

— Dragii mei, au am adus sămânţa din care a crescut acest copac frumos, pe care-l vedeţi acum.

Atunci animalele au spus:

— Fratele cel mai tânăr este elefantul, el trebuie să poarte maimuţa în spate. Mai bătrân decât maimuţa este iepu rele, deci el să se urce pe umerii maimuţii. Iar cea mai bătrână este coţofana, şi va merge deci în spatele iepu relui.

De atunci nimic n-a mai tulburat prietenia dintre aceste patru animale şi de aceea au purtat numeie de „familia fericită”.

În româneşte ăe TEODOR HOLBAN

POVESTE POPULARA SÂRBA

Muzica njii

AU FOST ODATĂ ca niciodată patru muzicanţi. De unde veneau şi încotro se duceau? — nu ştia nimeni. Rătăcitori pe drumuri de ţară, cântau pe la hanurile de la răscruci pentru călătorii osteniţi. Şi, uneori, truda le era răsplătită cu o bucată de pâine şi câţiva bănuţi. Alteori însă…

într-o seară târzie, au poposit pe o culme de deal, lângă ruinele unei cetăţi străvechi, i-au dat ocol – cu oarecari temeri – şi s-au aşezat apoi sub un zid, la loc ferit…

— Înnoptăm aici? întrebă unul.

— Dacă „slăvitul stăpân” n-are nimic împotrivă, răspunse şugubăţ cel din dreapta.

— Să-i cântăm ceva, poate l-om îmbuna şi ne-o îngădui să ne odihnim aici, vorbi al treilea.

— Hai! se învoiră râzând tuspatru.

Aşa se auziră în noaptea aceea, sus pe culmea dealului, acordurile celui mai frumos dans din partea locului. Când viorile tăcură, muzicantul cel şugubăţ se înclină în faţa ruinelor ca un dirijor care primeşte aplauzele ascultătorilor.

— Slăvite stăpin al cetăţii, îngădui preaplecatelor tale slugi să doarmă aici, în noaptea asta?

O clipă se făcu linişte. Ceilalţi stăteau gata să râdă de cea din urmă şotie a tovarăşului lor, când… râsul le îngheţă pe buze. Din înaltul ruinelor coborî până la dânşii, răspicat, o vorbă:

— Îngădui!

Muzicanţii încremeniră. Totul începuse ca într-un joc de copii, dar iată că jocul făgăduia acum să urmeze ca o poveste plină de peripeţii. Cu paşi abia simţiţi, stăpânul glasului de adineauri li se

arătă în faţă. Era un pitic bătrân, bătrân, cu o barbă albă până la pământ şi cu o tichie roşie cu ciucuri negri.

— Vă mulţumesc că nu m-aţi ocolit. Vă mulţumesc, de asemenea, pentru cântecul pe care l-aţi cântat. Pentru ghi dul vostru bun aş vrea ca să vă răsplătesc. N-am în cu prinsul meu comori, nici aur şi nici pietre lucitoare. Dar ceea ce vă pot da vă dau din toată inima.

Şi, spunând acestea, întinse fiecărui muzicant câte o ramură de nuc. Iar el singur se pierdu apoi îndărătul ruinelor.

— Ce-a fost asta? Ani visat? se întrebă într-un ttrziu unul.

— Greu de crezut că visăm tuspatru odată acelaşi vis, se îndoi altul.

— Şi încă cu ochii deschişi.

— Şi apoi, uite crengile de nuc.

Doar muzicantul cel mereu vesel şi. Şugubăţ tăcea. Se părea că întâmplarea asia ciudată îl cam pusese pe gânduri.

— Ştiţi ce, spuse el, cum, necum, mie nu-mi vine să mă culc pe aici. Simt că n-o să-mi fie somnul prea dulce sub ruinile astea. Şi apoi, aici patul nu-i din cale-afară de moale. Eu zic s- o pornim mai departe. Ceilalţi s-au uitat unul la altul şi-au încuviinţat.

— Hai!

— Dar cu ramurile de nuc ce facem? îşi aminti careva.

— Faceţi ce vreţi, eu pe-a mea o arunc. Tot n-am ce face cu dânsa. Şi mă şi încurcă la drum, spuse cei dinţii.

Şi cum spuse aşa şi făcu.

Al doilea şi al treilea muzicant îi urmară pilda. Cel din urmă doar o păstră într-un buzunar al hainei. Hei. Şi aşa au mers ei cât au mers şi în seara următoare au poposit în satul lor, fiecare la casa lui. Dar înainte de a se culca, cel de-al patrulea, muzicant îi dădu copilului ramura de nuc. I-o dădu şi se întinse pe laviţă, ostenit de lungimea drumului pe care rătăcise şi nedumerit de înlâmplarea nemaiauzită prin care trecuse. A doua zi băieţaşul îl trezi încă de cu zori.

— Ce fel de nuci nri-ai adus, tată? Uite-s, galbene- galbene şi nu le pot sparge nicicum. Ia încearcă şi matale!

Tatăl se ridică din pat şi privi crenguţa de nuc: rodise peste

noapte numai nuci de aur.

Uimit din cale-afară, alergă la prietenii lui, arătându-le şi lor minunăţia. Aceştia nu statură mult pe gânduri şi porniră în goană spre ruinile străvechii cetăţi.

184

Şi toată ziua au răscolit prin iarbă, căutând crenguţele cu atâta uşurinţă aruncate. Dar nu le-au mai găsit.

S-au întors acasă abătuţi şi cu mâinile goale.

Şi mulţi ani de la întâmplarea asta, ei n-au contenit să spună tuturor celor care-i ascultau că omul nu trebuie să dispreţuiască niciodată nici cel mai neînsemnat dar… câtă vreme el e dat din toată inima…

Traducere din limba sârbă de TEODOR HOLBAN

POVESTE POPULARĂ JAPONEZĂ

Piuliţa fermecata

ÎNTR-UN MIC SAT japonez, de pe malul mării, trăiau odată doi fraţi. Fratele mai mare era harnic, iar cel mic, leneşi într-o zi fratele mai mare se duse ia pădure să taie lemne. Munci fără odihnă până ia amiază. Când soarele ajunse drept în creştetul capului, un bătrân se opri în faţa sa. Avea în mână o piuliţă de piatră, în care se macină orezul.

— Aceasta este o piuliţă fermecată. Tu eşti om bun şi harnic, piuliţa îţi va da tot ceea ce vei dori. Mestecă în ea cu pistilul şi spune-ţi dorinţa. Te rog s-o iei cu tine acasă, spuse bătrânul către băiat.

îi lăsă darul şi înainte ca băiatul să poată privi piuliţa, bătrânul era de-acum departe; nici nu avu timp să-i mulţumească. Dar se bucură foarte mult şi fericit luă piuliţa şi alergă acasă.

— Piuliţă, te rog, dă-mi orez! Avem nevoie de orez! se rugă ei frumos şi învirti cu pistilul în piuliţă, până când se auzi sunând. Deodată din piuliţă începu să curgă orez. O grămadă întreagă de orez. Într-o clipă toate ungherele din casa săracului se

umplură cu orez.

— Îţi mulţumesc, piuliţă! mulţumi modest şi cu dragoste

Vâ6

fratele mai mare. Şi, deoarece avea prea mult orez, se duse în sat şi— 1 dărui oamenilor.

— Îţi mulţumim, îţi mulţumim mult! Ne-ai ajutat să nu ne moară copiii de foame! îi spuneau sătenii.

Numai fratele său leneş nu era mulţumit. „Eh, dacă aş avea eu o piuliţă ca aceasta, aş şti să o folosesc altfel:! mormăia el.

într-o zi, când fratele mai mare se duse la pădure să taie lemne, fratele cel mic luă piuliţa şi plecă din sat cu ea. Dar când să treacă de ultima casă, se gândi: „Ce-ar fi să fug, să am piuliţa numai pentru mine şi să nu mi-o fure nimeni?;'

în cele din urmă se hotărî să plece pe mare. Luă o barcă cu vâsle, puse în ea piuliţa şi încercă să vâslească spre largul mării. Se îndepărtă repede de mai şi barca se legăna pe valurile puternice. Leneşului i se păru că se află destul de departe de mal, pentru ca nimeni din sat să nu-l poată găsi. Se opri, nu mai vâsli şi începu să se gân-dească ce ar putea să ceară piuliţei.

„Am găsit! Cel mai mult îmi plac covrigii dulci de orez! Aş dori foarte mult asemenea covrigi!" Mestecă tare cu pistilul în piuliţă, aşa cum văzuse la fratele său şi porunci:

— Să-mi dai covrigi! Să-mi dai mulţi covrigi dulci de orez!

Abia termină vorba, când începu să iasă din piuliţă o mulţime de covrigi albi şi buni.

— Ce bunătate! Numai covrigi dulci! Şi toţi sunt numai ai mei! se entuziasma leneşul. Apoi se repezi la ei şi-i mâncă pe toţi.

187

Dar covrigii erau dulci şi au fost atât de mulţi, încât deodată îi veni pofta să mănânce şi ceva sărat, ca să scape de gustul dulce. Din nou învârti cu pistilul în piuliţă şi spuse:

— Să-mi dai îndată sare! Vreau sare! Toarnă-mi sare!

Deodată începu să curgă din piuliţă sare albă. Curgea mereu. Leneşul luă sarea în mână şi strigă:

— Destul! Destul! Ajunge!

Dar sarea curgea fără încetare, se umplu barca, se cufundă

împreună cu leneşul, dar el se ţinea de barcă şi continua să strige:

— Destulă sare! Destulă sare!

Din piuliţă însă sarea curgea mereu şi continuă să curgă şi acum. De aceea marea este sărată.

în româneşte de TEODOR HOLBAN

,

POVESTE POPULARĂ TIBETANĂ

Leul nerecunoscător

S-A **ÎNTÂMPLAT** într-o vreme, când fiinţele **vii** încă nu-şi căpătaseră înfăţişarea ce o au astăzi, când totul era în stare de creare, când zeii apăruseră pe lume, ascunzându-se sub pielea unui animal sau sub penele unei păsări.

în acele timpuri se născuse printre păsări o zeitate, sub formă de ciocănitoare. Această pasăre trăia într-o parte a lumii nelocuită de oameni, prin munţi acoperiţi de păduri, pe ale căror costişe curgeau pâraie repezi. Pe malurile acestor pâraie creşteau pomi roditori, care-şi aplecau ramurile încărcate de fructe asupra pământului aşternut cu flori mirositoare. Tot prin aceste locuri trăia şi regele animalelor sălbatice – leul, stăpânitorul crunt şi sângeros, care persecuta gazelele fără apărare, nu pentru a-şi împăca foamea, ci din cruzime, le ataca sfârterân-du-le, luându-le viaţa, părăsind o victimă spre a se arunca asupra alteia.

într-o zi leul prinse o gazelă şi când îşi înfipse colţii în grumazul ei, un os i se înfipse între măsele. Pentru întâia oară leul, care nu cunoştea frica, nici spaima, simţi o durere ameţitoare. Deşi se tăvălea pe jos şi urla de furie, osul rămânea înfipt în falcă şi în niciun chip nu putea

să-l scoată de acolo. Durerea creştea cu fiecare clipă: mai întâi îl duru falca, apoi toată gura, apoi începu să i se întunece înaintea ochilor, şi în cele din urmă simţi durere în fiecare muşchi din puternicul său corp. Durerea se mări până când îl secătui şi-l înfometa – căci regele animalelor sălbatice nu putea să mai mănânce din cauza osului înfipt între dinţi.

Răgetele jalnice ale leului fură auzite de ciocănitoare, care zbura din copac în copac, în pădurea vecină. Se apropie. Şi văzând leul, care abia mai sufla de oboseală şi de suferinţă, strigă:

— Hai, voinice, ce stai în nisip şi urli atât de jalnic?

— Bună pasăre, gemu leul, o durere îngrozitoare îmi sfâşie falca. Nu mai pot îndura aceste suferinţi.

— Din ce cauză ai aceste dureri? întrebă ciocănitoarea. Leul.

pronunţând cu greu cuvintele, povesti întreaga în— târnpiare, iar pasărea îi răspunse:

— Eh, voinice, am să te ajut, am să te vindec, voi pune capăt suferinţelor tale. Dar să nu uiţi un lucru: că deşi eşti leu şi regele animalelor sălbatice, deşi nu ai asemănare, în ce priveşte puterea şi curajul, în caz de nevoie şi tu o să trebuiască să-mi vii în ajutor.

— Pasăre bună, strigă jalnic leul, voi face totdeauna ce-mi vei spune, numai scapă-mă de durere. Ciocănitoarea însă n-a vrut ca leul să ştie în ce fel îl va putea scăpa de durere, de aceea a început să zboare deasupra capului leului, bătind cu acest prilej din aripi astfel, încât leul a trebuit să închidă ochii. Foijsindu-se de această clipă, pasărea apucă osul cu ciocul şi-l scoabe dintre dinţii leului.

Durerea începu să scadă. Regele animalelor sălbatice deschise ochii şi, obosit din cauza suferinţelor prin care trecuse, se târî până la stânca unde obişnuia să se odihnească. Ciocănitoarea îl întovărăşi şi se aşeză pe o cracă alături de stâncă.

— Pasăre bună, întrebă leul cu voce slăbită, spune-mi, care a fost pricina chinurilor mele?

Ciocănitoarea ridică în cioc osul scos din falca leului, i-l arătă şi spuse:

— Ei, voinice, uită-te la acest os. El ţi-a provocat durerea, care te-a făcut slab ca un animal mărunt.

Leul se miră că un oscior atât de mic poate să provoace o suferinţă atât de mare. Ţinând însă minte ceea ce făgăduise, recunoscător pentru ajutorul dat, spuse: – îţi sunt recunoscător, pasăre bună, pentru ceea ce-ai făcut. Acum ştiu că mi-ai smuls din gură acel os urâcios cu propriul tău cioc. Când vei avea nevoie de mine, vino şi-ţi voi îndeplini orice dorinţă. S-au despărţit ca nişte buni prieteni.

într-o zi, când leul, întins pe stânca sa, îşi devora gazeâa vânată, în apropiere apăru ciocănitoarea. Pasărea era obosită şi nu mai avea putere să dea din aripi, căci timp de mai multe ore a fost fugărită de un vultur şi numai cu o clipă în urmă scăpase de urmărirea îngrozitoare. Ciocănitoarea era foarte flămândă şi văzând câtă carne se afla în faţa leului sătul, îl rugă:

— Dă-mi şi mie să mănânc, voinice. Mor de foame. Şi povesti ce i se întâmplase, cum a trebuit să fugă din faţa vulturului. Dă-mi o bucăţică de carne, voinice,

terminâ ea, căci nu mai am putere să zbor şi să-mi caut hrană.

Leul, sătul, zbieră furios:

— Pasăre urâcioasă, cum îndrăzneşti să te înfăţişezi mie, stăpânul animalelor sălbatice?! Nu vezi că am vânat, gazela pentru mine şi acum mă ospătez după poftă? E prada mea. Pleacă de aici! Să nu crezi că dacă ai reuşit să scapi nepedepsită dintre dinţii mei ascuţiţi, pasăre neruşinată, o să-ţi mai meargă o dată. Fii fericită că mai trăieşti!

Ciocănitoarea se uită la leu, clătină capul şi răspunse:

— Vedeniile din timpul somnului sunt tot atât de înşelătoare ca şi formele scrise pe apă. Şi tot atât de înşelătoare este încrederea în cuvintele unui leu rău, a cărui recunoştinţă se uită odată cu durerea. Să nu se bizuie nimeni, niciodată, pe făgăduielile unui nerecunoscător.

în româneşte de TEOQOR HOLBAN

POVESTE POPULARABULGARA

Cum s-a descoperit hoţul

UN HOŢ a furat odată o oaie. Stăpânul oii s-a dus la primar să se plângă. Primarul a chemat pe toţi sătenii la primărie şi le-a spus:

— Astă-noapte cineva a furat oaia acestui sărac. Să ştiţi că foarte lesne putem prinde hoţul. Îl vom afla după beţele pe care le veţi ţine la noapte în mână. Băţul celui care a furat va creşte cu un deget.

Hoţul s-a speriat. Toată noaptea n-a închis un ochi. Se uita mereu să vadă dacă nu a crescut băţul. Nu crescuse. Dar noaptea este lungă, cu siguranţă că va creşte. Se gândea mereu ce să facă, apoi s-a hotărât să taie o bucată din băţ, de mărimea unui deget. A doua zi primarul a adunat iarăşi sătenii şi a văzut că băţul hoţului este cu un deget mai scurt.

— Iată hoţul – spuse primarul – acesta va plăti oaia. Hoţul îşi lăsă ochii în jos şi nu avu încotro – trebui să recunoască.

în româneşte de TEODOR HOLBAN

193

POVESTE POPULARĂ VIETNAMEZA

Copacul care vorbeşte

UN CĂLĂTOR s-a aşezat la umbra unui copac, s? v se odihnească. S-a culcat şi a adormit, iar când s-a trezit a vrut să-şi continue drumul, dar a văzut că-i lipseşte punga cu bani.

în apropiere se vedea un sat. Se duse într-acolo şi fiindcă nu ştia cum să iasă din încurcătură, călătorul se trânti la pământ şi începu să se jeluiască cât îl ţinea gura. Speriaţi, oamenii din sat, care mai de care, se mirau:

— Cum se poate, o hoţie pe pământul nostru, tot satul va trebui să răspundă pentru asta!

în acest timp, unul dintre săteni alergă la judecător. Acesta îl chemă la el pe păgubaş şi-l întrebă: – De ce ne tulburi liniştea şi tihna cu ţipetele tale?

— O, mărite, răspunse păgubaşul, în timp ce dormeam sub copac, un hoţ mi-a furat punga şi nu mi-a rămas altceva nimic decât să strig şi să mă vaiet.

Când a aflat ce s-a întâmpâat, judecătorul a poruncit să se taie ramurile copacului sub care a dormit călătorul şi să fie aduse la judecătorie, pentru judecată. Când ramurile au fost aduse, judecătorul porunci să se sape o

.194

groapă în curte, în care fu ascuns paznicul şi sfătuit:

— Când vei auzi întrebările mele, să răspunzi: „Mărite şef, lasă-mă să mă uit la oameni şi am să recunosc hoţul”.

Au acoperit bine groapa. Când i s-a înfăţişat o ramură, judecătorul a aşezat-o pe groapă şi s-a prefăcut că o întreabă ca la judecată. Paznicul răspundea, după cum i se poruncise. Într-o clipă tot satul a aflat de aceasta.

— Copacul ştie să vorbească! A făgăduit să recunoască pe hoţ.

A aflat de aceasta şi cel care furase punga. S-a speriat atât de tare, încât şi-a spus: „Totul e pierdut. Mai bine să recunosc de bună voie”. Luă banii, se duse la judecător şi spuse cum a săvârşit furtul.

în româneşte de TEODOR HOLBAN

C U P R I N S

PETRIŞOR, FECIORUL LUI SFARMA-PIATRA (Poveste din Banat, *culeasă de* P. Uglişiu-Delapecica) ....
....5

DOI VOINICI GEMENI AJUNG ÎMPĂRAŢI (Poveste din

Banat, *culeasă de* P. Uglişiu-Delapecicş) 24
ÎMPĂRATUL ORB Şi FECIORII LUI (Poveste din Banat, *culeasă de* P. Uglişiu-Delapecica)......................................
....3
4
UN BĂIAT SĂRAC Şi FATA DE-MPĂRAT (Poveste din
Banat, *culeasă de* P. Uglişiu-Delapecica) ....
....45
FATA DE ÎMPĂRAT – CIOBĂNITĂ LA MiOARE (Po veste din Banat, *culeasă de P.* Uglişiu-Delapecica)....................................
58
POVESTIRI DIN „DECAMERONUL' de Giovanni Boccaccio (Fragmente)
În româneşte de Eta Boeriu... —... 73
FLOAREA DE LIROLAY (Poveste din Santa Fe – Argen tina)
În româneşte de Eugen B. Marian.... 122
CEI DOUĂZECI Şi CINCI DE NETOŢI (Poveste din Ceylon)
În româneşte de Eugen B. Marian....................................
....
136
CUM AU AJUNS PE CER SOARELE Şi LUNA (Poveste *din Ceylon)*
În româneşte de Eugen B. Marian.. • • :

140

VINATORUL OLAF Şi IELELE (Povesto norvegiană)
În româneşte de Eugen B. Marian.... 144
LEGENDA VINULUI (Poveste din Iran)
În româneşte de Eugen B. Marian.. • • 156
KWANGIP BIRUITORUL (Poveste din Ţara de foc)
În româneşte de Eugen B. Marian... §

162
TAKE-TRAI (Poveste populară japoneză)
În româneşte de Teodor Holban.. Îi.

177
CEI PATRU FERICIŢI (Poveste populară tibetană)

"În româneşte de Teodor Holban... îi

180
MUZICANŢII (Poveste populară sârbă)
În româneşte de Teodor Holban.;. S.

182
PIULIŢA FERMECATA (Poveste populară japoneză)
În româneşte de Teodor Holban....

185
LEUL NERECUNOSCĂTOR (Poveste populară tibetană)
în româneşte de Teodor Holban..
....189
CUM SA DESCOPERIT HOŢUL (Poveste populară bulgară)
în româneşte de Teodor Holban..
....193
COPACUL CARE VORBEŞTE (Poveste populară vietnameză)
În româneşte de Teodor Holban..
....194

Ten:
T.ector! ioredaetor
IOANA RICUS
: ŞTEFANI A BUHAI
23.VI.107S.
tipar 6,23. Dat la cules 1. JV.7S Bun de tipar Apărut 1975. Tiraj
101000.

Coli de

Combinat ul Poligrafia
„Casa Scânteii” Piaţa Scânteii nr. 1 – Bucureşti Republica

Socialistă România Comanda ijr. 50 247